

מזכירות הממשלה

מעודכן ליום 30.10.2025

סדר היום

לישיבת ועדת השרים לענייני חקיקה

יום ראשון, י"א בחשון התשפ"ו - 02 בנובמבר 2025

(באמצעות ועידה חזותית - ZOOM - שעת הישיבה תיקבע בהמשך)

<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>
-------------	------------------	------------------

א. הצעת חוק נטילה ושימוש בזרע של נפטר לשם הולדה, התשפ"ה-2025 של חה"כ מיכל מרים וולדיגר ואחרים (פ/5795)

(עמ' 8 - 32)

ב. הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (זמינות קווי שירות לאוטובוסים בלילה), התשפ"ה-2025 של חה"כ יבגני סובה ואחרים (פ/5708)

(עמ' 33)

ג. הצעת חוק החקלאות, התשפ"ג-2023 של חה"כ אלון שוסטר ואחרים (פ/2152)

- המשך הדיון

(עמ' 34 - 39)

בישיבה יורשו להשתתף מוזמנים שנכחותם חיונית והשתתפותם אושרה על-ידי מזכירות הממשלה

ד. הצעת חוק תאגידי מים וביוב (תיקון - הפעלת שירותי מים וביוב על ידי רשות מקומית), התשפ"ה-2025 של חה"כ איתן גינזבורג (פ/6063)

(עמ' 40 - 42)

ה. הצעת חוק התקשורת (בזק ושידורים) (תיקון - הגנה על קטינים מפני תוכן פוגעני באינטרנט באמצעות אומדן גיל), התשפ"ד-2024 של חה"כ מיכל שיר סגמן ומיכל מרים וולדיגר (פ/4518)

- המשך הדיון

(עמ' 43 - 47)

ו. הצעת חוק הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין (ציון זכרם ופועלם), התשפ"ה-2025 של חה"כ אלעזר שטרן ומשה סולומון (פ/5902)

(עמ' 48 - 55)

ז. הצעת חוק להנצחת זכרו של הרב מאיר נסים מאזוז, התשפ"ה-2025 של חה"כ חוה אתי עטייה (פ/5821)

(עמ' 56 - 61)

ח. הצעת חוק אומנה לילדים (תיקון - העלאת גיל אומן), התשפ"ה-2025 של חה"כ ינון אזולאי (פ/5933)

(עמ' 62)

ט. הצעת חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון - ליווי פיננסי על ידי נותני שירותי תשלום בעלי חשיבות יציבותית), התשפ"ה-2025 של חה"כ אוהד טל (פ/5771)

- המשך הדיון

(עמ' 63 - 65)

י. הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - שירות מקוון ללקוח), התשפ"ג-2022 של חה"כ יעקב אשר ואחרים (פ/960)

(עמ' 66 - 67)

יא. הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - ביטול פעולה מכוח הרשאה לחיוב בשל היעדר יתרה מספקת בחשבון והגבלת עמלות בשל הרשאה לחיוב), התשפ"ה-2025 של חה"כ ינון אזולאי (פ/5963)

(עמ' 68 - 69)

יב. הצעת חוק איסור התקשרות בהסדר לקביעת מחיר אחיד למזון במשלוח ובהזמנה בבית האוכל, התשפ"ה-2025 של חה"כ רון כץ וינון אזולאי (פ/5732)

- המשך הדיון

(עמ' 70 - 72)

יג. הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (הבטחת תשלומי גמלאות לעובדי עירייה), התשפ"ה-2025 של חה"כ קטי קטרין שטרית (פ/5549)

- המשך הדיון

(עמ' 73 – 75)

יד. הצעת חוק עידוד יישוב עירוני מעורב, התשפ"ה-2025 של חה"כ ניסים ואטורי ואחרים (פ/5997)

- המשך הדיון

(עמ' 76 – 78)

טו. הצעת חוק-יסוד: משק המדינה (תיקון - בחינת עלות תקציבית מוניציפלית) של חה"כ דן אילוז ואחרים (פ/6167)

(עמ' 79 – 80)

טז. הצעת חוק לעידוד התקשרות עם מפעלים מוגנים (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025 של חה"כ ישראל אייכלר (פ/6140)

(עמ' 81 – 82)

יז. הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון - מלווה למימון הוצאות משק הבית לשכול ולאמנה), התשפ"ד-2024 של חה"כ דבי ביטון (פ/4602)

(עמ' 83)

יח. הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון - שעת הורות בעבודה לאלמן או לאלמנה בשנת האבל הראשונה), התשפ"ה-2025 של חה"כ פנינה תמנו ואחרים (פ/5898)

- המשך הדיון

(עמ' 84 – 86)

יט. הצעת חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (חקיקה באזור באמצעות צו), התשפ"ה-2025 של חה"כ אביחי אברהם בוארון (פ/5567)

- המשך הדיון

(עמ' 87 – 90)

כ. הצעת חוק לביטול אזרחותו או תושבותו של מי שמתגורר בשטח רצועת עזה (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025 של חה"כ יצחק קרויזר ואחרים (פ/5573)

(עמ' 91 – 92)

כא. הצעת חוק הקמת ועדת חקירה ממלכתית לאירועי 7 באוקטובר, התשפ"ה-2025 של חה"כ אפרת רייטן מרום (פ/5690)

(עמ' 93 – 94)

כב. הצעת חוק-יסוד: לימוד תורה של
חה"כ אבי מעוז (פ/5743)

- המשך הדיון

(עמ' 95 – 96)

כג. הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון -
התניית הצבעה בשירות צבאי או
לאומי) של חה"כ עודד פורר ואחרים
(פ/5683)

(עמ' 97 – 98)

כד. הצעת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו
(תיקון - הוספת סעיף שוויון) של חה"כ
אחמד טיבי (פ/342)

(עמ' 99)

כה. הצעת חוק הפיקוח הפרלמנטרי,
התשפ"ה-2025 של חה"כ עמית הלוי
ואחרים (פ/5361)

(עמ' 100 – 105)

כו. הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון -
עיכוב הליכים משפטיים כנגד חברי
הממשלה בידי ועדת הכנסת),
התשפ"ה-2025 של חה"כ לימור סון הר
מלך (פ/6171)

- המשך הדיון

(עמ' 106 – 107)

כז. הצעת חוק הקאדים (תיקון - גיל
פרישה לקאדי שילדו נפטר), התשפ"ה-
2025 של חה"כ קטי קטרין שטרית
(פ/6021)

(עמ' 108)

כח. הצעת חוק הליכי שפיטה וייצוג של
נוער (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025
של חה"כ אלי דלל ואחרים (פ/5614)

(עמ' 109 – 110)

כט. הצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון -
הוספת עבירת סחר לא חוקי בערכי
טבע מוגנים), התשפ"ה-2025 של חה"כ
יסמין פרידמן ויוראי להב הרצנו
(פ/5779)

(עמ' 111 – 112)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת מיכל מרים וולדיגר
משה סולומון
אוהד טל
שמחה רוטמן

5795/25/פ

הצעת חוק נטילה ושימוש בזרע של נפטר לשם הולדה, התשפ"ה–2025

פרק א': פרשנות

מטרה	1.	מטרתו של חוק זה להסדיר את נטילת זרע מנפטר ושימוש בזרע של נפטר, לשם הולדה לאחר פטירתו בהתאם לרצונו.
הגדרות	2.	בחוק זה –
"בית חולים" – כמשמעותו בסעיף 24 לפקודת בריאות העם, שנרשם לפי סעיף 25 לפקודה האמורה;
"בית המשפט" – בית משפט לענייני משפחה;
"בנק זרע" – בנק זרע בישראל, המנוהל בבית חולים והוא חלק ממנו שהמנהל הכיר בו לפי פקודת בריאות העם;
"בת זוג" של הנפטר – מי שבעת פטירתו של הנפטר הייתה אשתו או בת זוגו הקבועה, והכול ובלבד שלא היה ביניהם פירוד של קבע ערב הפטירה ושלא היתה לו בעת הפטירה בת זוג אחרת;
"בת זוג קבועה" – בגירה, שהיא והנפטר קשרו יחד את חייהם מתוך כוונה להקים תא משפחתי;
"הנחיות" – הנחיות כאמור בפרק ב';
"הפקדת זרע" – הפקדת זרע בידי אדם בחייו למטרת שימוש עתידי על ידו;
"השלכת מנת זרע" – הפשרת מנת זרע כך שלא ניתן יהיה להשתמש בה עוד למטרת הולדה;

"חוק הסכמים לנשיאת עוברים" – חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו–1996¹;

"חוק הכשרות המשפטית" – חוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות, התשכ"ב–1962²;

"חוק מרשם האוכלוסין" – חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה–1965³;

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז–1977⁴;

"חוק לתיקון דיני המשפחה" – חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט–1959⁵;

"מחלקה מוכרת" – מחלקה או יחידה בבית חולים, שהמנהל הכיר בה לפי פקודת בריאות העם, לצורך ביצוע פעולות הכרוכות בהפריה חוץ גופית;

"מוסד רפואי" – המוסד הרפואי שבו נקבע מותו של נפטר, ואם נקבע מותו מחוץ למוסד הרפואי, המוסד הרפואי שבו יופק הזרע מהנפטר ויוקפא;
"מחלקת פוריות" – כל אחד מאלה:

(1) בית חולים שמתנהל בו בנק זרע;

(2) מחלקה בבית חולים או מרפאה ציבורית שניתנים בהם טיפולי פוריות;

(3) מחלקה מוכרת;

"המנהל" – המנהל הכללי של משרד הבריאות או עובד משרד הבריאות שהוא הסמיך לעניין חוק זה;

"נטילת זרע" – לרבות שאיבה או כל פעולה כירורגית למטרת נטילת הזרע לשם הולדה;

"נפטר" – מי שמתקיימים לגביו כל אלה:

(1) נקבע מותו כדין;

(2) ביום מותו טרם מלאו לו 40 שנה;

(3) הוא אזרח ישראלי;

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 176.

² ס"ח התשכ"ב, עמ' 120.

³ ס"ח התשכ"ה, עמ' 270.

⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁵ ס"ח התשי"ט, עמ' 72.

(4) הוא בגיר ;

"עובד סוציאלי" – כהגדרתו בחוק העובדים הסוציאליים, התשנ"ו-1996;⁶

"פקודת בריאות העם" - פקודת בריאות העם, 1940;⁷

"פקודת הראיות" – פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971;⁸

"שימוש בזרע" – שימוש בזרע לשם הולדה;

"תושב קבע" – בעל רישיון לישיבת קבע לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב –

1952;⁹

"השר" – שר הבריאות.

פרק ב': מתן הנחיות לעניין נטילה ושימוש בזרע לאחר פטירה

מתן הנחיות 3. (א) מי שמלאו לו 18 שנים רשאי לתת הנחיות לעניין אפשרות נטילה לנטילה ושימוש בזרע אחרי פטירתו, לשם הולדה, כאמור בסעיף 4.

(ב) ההנחיות יינתנו לפי הטופס שבתוספת הראשונה, באופן מקוון באמצעות הזדהות ממשלתית; קישור לטופס יפורסם באתר האינטרנט של משרד הבריאות;

(ג) תוקפן של הנחיות שניתנו יהיה למשך חמש שנים, כל עוד לא שינה אותן נותן ההנחיות באתר האינטרנט של משרד הבריאות, וניתן לחדשן מעת לעת.

(ד) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ג), הפקיד מי שמלאו לו 18 שנים זרע בבנק זרע או במחלקה מוכרת, יציע לו מנהל בנק הזרע או המחלקה המוכרת למסור באותו מועד הנחיות בכתב לעניין אפשרות השימוש בזרע לאחר מותו, כאמור בתוספת השנייה; מי שהפקיד זרע בבנק זרע בטרם מלאו לו 18 שנים, רשאי לאחר שהגיע לגיל 18 למסור לבנק הזרע הנחיות כאמור; הנחיות לפי סעיף קטן זה ייחתמו בפני מנהל בנק הזרע או המחלקה המוכרת והחתימה עליהן תאומת על ידו לאחר שנוכח כי המפקיד נתן את ההנחיות בהסכמה חופשית ובהבינו את משמעותן ואת תוצאותיהן, כפי שמפורטות בתוספת השנייה.

⁶ ס"ח התשנ"ו, עמ' 152.

⁷ ע"ר 1940, תוס' 1, (ע) 191, (א) 239.

⁸ דיני מדינת ישראל התשל"א, עמ' 421.

⁹ ס"ח התשי"ב, עמ' 354.

(ה) שר המשפטים בהתייעצות עם שר הבריאות רשאי, בצו, לשנות את הטופס שבתוספת הראשונה או שבתוספת השניה, ובלבד שהוראותיו תואמות להוראות חוק זה.

4. תוכן ההנחיות לעניין אפשרות נטילה ושימוש בזרע לאחר הפטירה

הנחיות לעניין נטילת זרע ואפשרות השימוש בזרע יהיו לעניינים אלו:

- (1) התנגדות לנטילה ושימוש בזרע לשם הולדה לאחר הפטירה;
- (2) נטילה ושימוש בזרע לשם הולדה על ידי בת זוג או מי שתהיה בת זוגו של נותן ההנחיות בעת פטירתו;
- (3) מינוי של הוריו של נותן ההנחיות או מי מהם, שלאחר פטירתו של נותן ההנחיות יהיו רשאים להחליט על נטילה ושימוש בזרעו לשם הולדה על ידי אישה שתסכים לכך, אם במועד הפטירה לא הייתה לנותן ההנחיות בת זוג.

פרק ג': תנאים לנטילת זרע מנפטר

5. תנאים לנטילת זרע מנפטר

- (א) נטילת זרע מנפטר תבוצע לפי הוראות חוק זה.
- (ב) לא יטול אדם זרע מנפטר ולא תבוצע נטילת זרע מנפטר אלא אם כן הוא נתן טרם פטירתו הנחיות לנטילת זרע ממנו לשם שימוש בזרעו לאחר מותו.
- (ג) נטילת זרע תבוצע לבקשת בת הזוג של הנפטר, אשר הורשתה לכך בהנחיות, לפי בקשה שהוגשה למנהל בנק הזרע או המחלקה המוכרת בכתב לפי טופס שבתוספת השלישית; לא היתה לנפטר בת זוג בעת מותו, תבוצע נטילת הזרע לבקשת הוריו או אחד מהם שהוגשה כאמור לפי טופס שבתוספת השלישית, ובלבד שהנפטר מינה אותם לכך בהנחיות.
- (ד) סברו הורי הנפטר כי המבקשת כאמור בסעיף קטן (ג) איננה בת זוגו הקבועה של הנפטר יהיו רשאים לפנות לבית המשפט בבקשה למנוע את נטילת הזרע, ואם פנו לבית המשפט יודיעו על כך מיד למנהל בנק הזרע או המחלקה המוכרת; הודיעו כאמור לא יאשר מנהל בנק הזרע או המחלקה המוכרת את בקשת בת הזוג אלא אם כן זו אושרה על ידי בית המשפט.

(ה) לא יינטל זרע מנפטר אם חלפו למעלה מ-24 שעות ממועד קביעת המוות, אלא אם כן אישר מנהל בנק הזרע או המחלקה המוכרת, בכתב, כי עדיין יש הצדקה רפואית לביצוע הנטילה לשם הולדה.

(ו) נטילת זרע מנפטר תבוצע במוסד רפואי ובהתאם לתנאים ולהסדרים הנהוגים מעת לעת במערכת הבריאות בישראל.

(ז) נטילת זרע מנפטר תבוצע ככל הניתן תוך שמירה על כבוד המת וצמצום הפגיעה בגופו; הוראות חוק האנטומיה והפתולוגיה, התשי"ג-1953, לא יחולו על נטילת זרע מנפטר.

פרק ד': שימוש בזרע של נפטר לשם הולדה

שימוש בזרע של נפטר 6. (א) לא יעשה אדם שימוש בזרע של נפטר לשם הולדה אלא לפי הוראות חוק זה.

(ב) לא יעשה אדם שימוש בזרע של נפטר לשם הולדה אלא אם כן הורה על כך הנפטר בהנחיות, ובאישור מנהל בנק הזרע או המחלקה המוכרת.

(ג) נודע למנהל בנק הזרע או המחלקה המוכרת כי הבקשה טעונה אישור בית המשפט כאמור בסעיפים 8(ד), (ה) או (ו) יאשר את הבקשה רק לאחר שזו אושרה על ידי בית המשפט לפי האמור בסעיפים אלה.

(ד) הזרעה או הפריה חוץ גופית מזרע של נפטר לא תעשה אלא במחלקת פוריות או במחלקה מוכרת.

סייגים לשימוש בזרע של נפטר 7. (א) לא יאושר שימוש בזרע של נפטר לשם הולדה אלא בהתאם להנחיות שניתנו כאמור בפרק ב'.

(ב) לא יאושר שימוש בזרע שהפקיד נפטר בחייו בבנק זרע אם בעת פטירתו טרם מלאו לו 18 שנים.

(ג) לא יאושר שימוש בזרעו של נפטר לשם הולדה על ידי יותר מאישה אחת, אולם אין בכך כדי לגרוע מהאפשרות להשתמש בזרע להפריית ביציות על ידי אותה אישה יותר מפעם אחת או להפריה של אישה תוך שימוש בזרע של הנפטר אם הפריה של אישה אחרת לא הביאה להולדת ילד.

(ד) לא יאושר שימוש בזרעו של נפטר שביצע או היה שותף במעשה טרור כהגדרתו בסעיף 2 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016.¹⁰

¹⁰ ס"ח התשע"ו, עמ' 898.

שימוש בזרע על ידי 8.
בת הזוג של הנפטר

(א) השאיר הנפטר הנחיות לשימוש בזרעו לאחר מותו, רשאית בת הזוג של הנפטר, לפי בקשתה, לעשות שימוש בזרע, בהתאם להנחיות, להזרעתה או להפריית ביציותיה.

(ב) בקשת בת זוג של נפטר לפי סעיף קטן (א) תוגש למנהל בנק הזרע או המחלקה מוכרת לפי הטופס שמופיע בתוספת הרביעית.

(ג) מנהל בנק הזרע או מנהל המחלקה המוכרת, לפי העניין, יאשר בקשה לפי סעיף קטן (א) ו-(ב), לאחר שנוכח לפי הבקשה והמסמכים שצורפו לה כי התקיימו כל אלה:

(1) התקבל דוח מעובד סוציאלי של המחלקה המוכרת או של מחלקת הפוריות המאשר את כל אלה:

(א) הוא הסביר למבקשת את משמעותו של ההליך ואת תוצאותיו;

(ב) הוא נוכח כי הבקשה הוגשה מתוך רצון כן וחופשי ולא מתוך לחץ משפחתי, חברתי, כלכלי או אחר, וכי יש לה את הבשלות הרגשית הנדרשת;

(ג) הוא בחן אם יש קושי להיענות לבקשה בשל קיומן של נסיבות חריגות;

(ד) המבקשת אישרה בפני העובד הסוציאלי כי מסרה להורי הנפטר, אם ישנם, הודעה בדבר הגשת הבקשה וכי חלפו 14 יום ממועד המסירה;

(2) המבקשת אינה נשואה לאדם אחר ואינה ידועה בציבור כבת זוג של אדם אחר;

(3) המבקשת אזרחית ישראלית או תושבת קבע;

(4) מלאו למבקשת 21 שנים;

(5) הבקשה הוגשה לאחר שחלפו 12 חודשים לפחות ממועד הפטירה ולא יאוחר מתום חמש שנים ממועד הפטירה.

(ד) הצביע דוח העובד הסוציאלי כאמור בסעיף קטן (ג)(1) על קושי לאשר את הבקשה של בת הזוג של הנפטר בשל נסיבות חריגות, תהיה הבקשה טעונה אישור של בית המשפט לאחר שהוגש לו תסקיר לפי סעיף 10(א).

(ה) הגישה המבקשת את הבקשה לשימוש בזרע שלא בתוך התקופה הנקובה בסעיף קטן (ג)(5) לעיל, תהיה הבקשה טעונה אישור של בית המשפט.

(ו) על אף האמור בסעיף קטן (ג), סברו הורי הנפטר כי לא התקיים תנאי מהתנאים בסעיף קטן האמור, או כי המבקשת איננה בת זוגו הקבועה של הנפטר, רשאים הם לפנות לבית המשפט בבקשה למנוע את השימוש ויודיעו על כך בהקדם למנהל בנק הזרע או המחלקה המוכרת, ואם פנו והודיעו כאמור, לא יאשר מנהל בנק הזרע או מנהל המחלקה המוכרת, לפי העניין, את השימוש בזרע לפי הבקשה אלא באישור בית המשפט.

(ז) אושרה בקשה לשימוש של בת זוג בזרע לשם הולדה, יחול האישור גם על שימוש חוזר שלה בזרע, כל עוד נוכח מנהל בנק הזרע או מנהל המחלקה המוכרת כי מתקיימים התנאים לפי סעיף קטן (ג)(2) ו(3).

שימוש בזרע
להפריית אם
עתידיית
9. (א) הורה שמונה בהנחיות כאמור בסעיף 4(3) לעשות שימוש בזרע ולא היתה לנפטר בת זוג במועד פטירתו, רשאי ההורה לבקש בכתב מבית המשפט לאשר לו לעשות שימוש בזרע להפריית אישה מסוימת שההורה התקשר עימה במסמך הסכמות בכתב כדי שתלד ילד מזרעו של הנפטר שהיא תהיה אמו (בחוק זה – אם עתידיית).

(ב) שימוש בזרע לפי בקשה כאמור בסעיף קטן (א) טעון אישור של בית המשפט, ולא ייתן בית המשפט אישור כאמור אלא אם כן התקיימו כל אלה וכן הוגש לו תסקיר כאמור בסעיף 10(א) והוא בחן את מסמך ההסכמות כאמור בסעיף קטן (א), ונוכח כי התקיימו כל אלה:

(1) כי הבקשה אינה נוגדת את תקנת הציבור;

(2) הוגש לו תזכיר כאמור בסעיף 10(א) להלן;

(3) לבקשה צורף מסמך ההסכמות בין ההורים לאם העתידיית שתוכנו אינו סותר את הוראות חוק זה והוא וידא כי הצדדים להסכם שצורף לבקשה מבינים את משמעויותיו וחתמו עליו מהסכמה חופשית;

(4) הוא וידא כי המבקשים הגישו את הבקשה בהסכמה חופשית וכי הם מבינים את פרטיה ומשמעויותיה

(5) הוא גם נוכח כי התקיימו כל אלה:

(א) האם העתידיית אינה קרובת משפחה של הנפטר; לענין זה, "קרובת משפחה" – סבתא, אם, אחות, ילדה, אחות הורה, אשת אחי ההורה, אשת סב, אשת אב, אשת אח ואשת ילד ובנותיהן של כל אחת מהן, וכן בנותיהם של סב, אב, אח וילד ובתה של בת הזוג ואחותה;

(ב) האם העתידית היא בת דתו של הנפטר; דתו של הנפטר ודת האם העתידית יקבעו על ידי ראש בית הדין הנוגע בדבר או מי מטעמו שיתמנה לכך;

(ג) האם העתידית אינה נשואה ואינה ידועה בציבור כבת זוגו של אדם אחר;

(ד) האם העתידית אזרחית ישראלית או תושבת ישראל;

(ה) מלאו לאם העתידית 21 שנים;

(ו) ניתנה חוות דעת רפואית של רופא בעל תואר מומחה ביילוד וגינקולוגיה בדבר מידת היכולת של האם העתידית להפרות את ביציותיה ולשאת היריון; ומידת ההתאמה של האם העתידית להפריית ביציותיה בזרע של הנפטר על סמך בדיקה רפואית של איכות הזרע ותקינותו ובדיקות רפואיות וגנטיות של האם העתידית וניתן אישור הרופא כאמור כי הסביר לאם העתידית את מהות ההליך, הסיכונים הנתונים בו ומגבלותיו;

(ז) הבקשה לפי סעיף קטן (א) הוגשה לאחר שחלפו 12 חודשים לפחות ממועד הפטירה, ולא יאוחר מתום חמש שנים ממועד הפטירה; על אף האמור בפסקה זו, בית המשפט רשאי לאשר את השימוש בזרע אף אם הבקשה הוגשה במועד מאוחר יותר אם התקיימו טעמים מיוחדים המצדיקים זאת;

(ח) תנאים נוספים שנקבעו לפי סעיף 26(ב)(1)(א).

(ג) (1) הוראות מסמך ההסכמות לא יסתרו את הוראות חוק זה ובכלל זה ישמרו על מעמדה של האם העתידית כאמו של הילד, ועל זכויות הצדדים בין השאר בהתאם להוראות סעיף 10(א), ולא ינגדו את תקנת הציבור.

(2) מסמך ההסכמות לא יקבע את זכויות הילד שיוולד ואת מעמדו.

(3) כל הסכמה נוספת עם האם העתידית או שינוי במסמך ההסכמות עד ללידת ילוד משימוש בזרע, יהיו טעונים גם הם אישור של בית המשפט בהתאם להוראות סעיף זה.

(ד) אושרה בקשה לשימוש של אם עתידית בזרע לשם הולדה, האישור יהיה תקף גם לשימוש חוזר שלה בזרע, אף אם חלפה התקופה האמורה בסעיף קטן (ב)(5)(ז) כל עוד נוכח מנהל בנק הזרע או מנהל המחלקה המוכרת, לפי העניין, לפי תמצית רישום ממרשם האוכלוסין כמשמעותו בחוק מרשם האוכלוסין ותצהיר לפי פקודת הראיות שהיא תגיש, כי מתקיימים התנאים לפי סעיף קטן(ב)(4) ו-(5)(א) עד (ד).

10. (א) בית המשפט לא יחליט בבקשה לפי סעיף 9 אלא לאחר שהוגש לו תסקיר של עובד סוציאלי המאשר כי בחן את כל אלה:

הוראות לעניין
תסקיר עובד
סוציאלי לפי חוק
הסכמים לנשיאת
עוברים

(1) בחירתה של בת הזוג או האם העתידית, לפי העניין, לבצע את ההליך נובעת מרצון כן וחופשי ולא מלחץ משפחתי, חברתי, כלכלי או אחר ומבינה את סיכוני ההליך וסיכוייו;

(2) טובת הילד, ובכלל זה המערך המשפחתי של בת הזוג או האם העתידית, לפי העניין, ומעגלי התמיכה שלתוכם עתיד הילד להיוולד והיכולת לספק את כל צרכיו ובכללם גם הצרכים הגשמיים;

(3) הבנת בת הזוג או האם העתידית, לפי העניין, כי היא תהיה בעלת המעמד ההורי הבלעדי כלפי הילד, לרבות אחריות וחובות וזכויות הוריות בלעדיות והבשלות הרגשית לכך;

(4) הבנת הורי הנפטר כי לבת הזוג או לאם העתידית, לפי העניין, נתון מעמד הורי בלעדי כלפי הילד וכי הם לא יהיו בעלי זכויות או חובות הוריות כלפיו;

(5) הבנה של בת הזוג או האם העתידית, לפי העניין, ושל הורי הנפטר כי הזכויות והחובות שקיימות לגבי נכד לפי סעיפים 28א ו-28ב(ב) לחוק הכשרות המשפטית ולפי חוק לתיקון דיני המשפחה יחולו על הורי הנפטר כלפי הילד;

(6) מערכת היחסים בין בת הזוג או האם העתידית, לפי העניין, ובין הורי הנפטר וההבנה ההדדית של תפקידיהם כלפי הילד;

(7) נושאים נוספים שיקבע שר המשפטים עם שר הרווחה והשירותים החברתיים.

(ב) בית המשפט רשאי להורות על עריכת תסקיר אם הוגשה לפניו בקשה לפי סעיף 8(ד), והוא רשאי להורות על הנושאים הטעונים בדיקה בתסקיר כאמור, לרבות מהנושאים המנויים בסעיף קטן (א).

(ג) לשם הכנת תסקיר כאמור בסעיף זה יהיו הסמכויות הנתונות לעובד סוציאלי לעניין סדרי דין לפי חוק הסעד (סדרי דין בעניני קטינים, חולי נפש ונעדרים), התשט"ו-1955¹¹, נתונות לעובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים, בשינויים המחויבים.

11. הוראות לעניין הצדדים להליך השיפוטי (א) בכל הליך שיפוטי לפי חוק זה יהיו הורי הנפטר, אם ישנם, צד להליך; בהליך לפי סעיף 9 או 10 תהיה גם האם העתידית צד להליך ואם הייתה לנפטר בת זוג גם היא תהיה צד להליך; המבקש ימציא העתק מהבקשה גם למנהל בנק הזרע או המחלקה המוכרת.

(ב) היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו יהיה צד לכל הליך לפי חוק זה.

(ג) שר המשפטים רשאי לקבוע כאמור בסעיף 26(ב)(1)(ד) הוראות נוספות לעניין הצדדים להליך שיפוטי לפי חוק זה או לקבוע כי בהליכים מסוימים לא יחולו הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), כולן או חלקן.

(ד) בת זוגו של הנפטר או האם העתידית, לפי העניין, תודיע לבית המשפט על כל שינוי בפרטים הנוגעים לה כאמור בסעיף 8(ג)(2) ו-(3) או 9(ב)(5) ו-(ג) ו-(ד), לפי העניין, שחל במהלך הליך לפי סעיף 8 או 9.

12. עצמאות בהחלטה על הליכי ההפריה, ההיריון והלידה (א) לבת הזוג או לאם העתידית, לפי העניין, תהיה החלטה בלעדית בעניינים הרפואיים והבריאותיים הקשורים בתהליך ההפריה, ההיריון והלידה, ולא יימנע ממנה לקבל טיפול רפואי או לבצע בה פעולה רפואית לפי רצונה, לרבות הפסקת היריון לפי סימן ב' בפרק י' לחוק העונשין.

13. מעמד בני משפחת הנפטר (א) לבני משפחתו של הנפטר ולכל אדם אחר, פרט לבת זוגו של הנפטר ופרט להורהו של הנפטר שהנפטר מינה בהנחיות לפי סעיף 4(ג) לא יהיה כל מעמד לעניין שימוש בזרעו.

פרק ה': השלכת מנת זרע

14. השלכת מנת זרע (א) מנהל בנק זרע או מחלקה מוכרת ישליך את כל מנות הזרע של נפטר ששמורות בבנק הזרע או במחלקה מוכרת במקרים שלהלן, לפי העניין:

¹¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 126.

(1) אם נמסרו למנהל בנק הזרע או המחלקה המוכרת הנחיות של הנפטר שבהן הורה על התנגדותו לשימוש בזרעו;

(2) בחלוף תקופה בת שבע שנים ממועד הפטירה של הנפטר אלא אם כן הוגשה בקשה לשימוש בזרע כאמור בסעיף 8 או 9.

(ב) לא ישליך מנהל בנק הזרע או מחלקה מוכרת מנת זרע כאמור בסעיף קטן (א) אלא אם כן מסר שתי הודעות לפחות על כוונתו להשליך את מנת הזרע, וההודעה האחרונה בהן נמסרה שלושה חודשים לפני מועד המיועד להשלכה למי שלבקשתו ניטל הזרע, באמצעי קשר כפי שנמסר בבקשה לנטילת הזרע.

(ג) אין באמור בסעיף קטן (א) ו-(ב) כדי למנוע השלכה של מנות הזרע של נפטר לפי בקשה בכתב של בת הזוג של הנפטר, ואם לא היתה לנפטר בת זוג – של הוריו.

(ד) רקמות שניטלו מהנפטר יקברו בקברו לאחר נטילת הזרע והשימוש בו.

פרק ו': מעמד היילוד

מעמד היילוד 15. (א) נולד ילד משימוש בזרעו של נפטר לפי חוק זה, תהיה בת הזוג של הנפטר או האם העתידית כהגדרתה בסעיף 9, לפי העניין, אימו של הילד והאפוטרופוסית הבלעדית עליו, והוא יהיה ילדה לכל דבר ועניין.

(ב) על אף האמור בסעיף 21 לחוק מרשם האוכלוסין, יילוד שנולד מהזרעה או הפריה בישראל משימוש בזרע של מי שנפטר בישראל או מזרע שהופקד בבנק זרע או במחלקה מוכרת לפי חוק זה יירשם במרשם האוכלוסין כילדו של הנפטר לפי הודעה של האם, בצירוף אישור לשימוש בזרע של הנפטר שנתן מנהל בנק הזרע או המחלקה המוכרת או על ידי בית המשפט, לפי העניין, וכן אישור של מנהל מחלקת פוריות או רופא אחר מטעמו במחלקת הפוריות כי ההזרעה או ההפריה בוצעו בזרעו של הנפטר.

(ג) הודעת האם כאמור בסעיף קטן (ב) תימסר במסגרת הודעה על הלידה לפי סעיף 6 לחוק מרשם האוכלוסין, ואישור כאמור באותו סעיף קטן יצורף לא יאוחר מ-90 יום מיום הלידה; בהיעדר אישור כאמור, יירשם הנפטר כאביו של היילוד על סמך תוצאות בדיקה גנטית לקשרי משפחה שנערכה לפי הוראות חוק מידע גנטי, התשס"א–2000.¹²

¹² ס"ח התשס"א, עמ' 62.

(ד) על אף האמור בסעיף 3 לחוק השמות, התשט"ז–1956¹³, ילד שנולד משימוש בזרע של נפטר יקבל מלידה את שם המשפחה שהיה לנפטר ושם המשפחה של אימו, בסדר שתקבע האם, זולת אם רצתה שיקבל את שם משפחת הנפטר בלבד.

(ה) בלי לגרוע ממעמדו של ילד שנולד משימוש בזרע של נפטר כילדו של הנפטר, לא יוקנו לו או בעדו זכויות הניתנות לילדו של הנספה לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י–1950¹⁴, או לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל–1970¹⁵, ולא תהיה לו או בעדו זכאות לגמלאות הניתנות לשאירו של הנפטר או בעדו לפי סימן ד' לפרק י"א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹⁶, או לתלוי בנפטר או בעדו לפי פרקים ה', י"ג או י"ג1 לחוק האמור.

(ו) הוראות כל דין הנוגעות לזכויות וחובות של אדם לגבי נכדו, ובכלל זה הוראות סעיפים 28א ו-28ב(ב) לחוק הכשרות המשפטית והוראות חוק לתיקון דיני המשפחה, יחולו על הורי הנפטר לגבי הילד שייוולד מהשימוש בזרע הנפטר לפי חוק זה.

פרק ז': היעדר ירושה בזרע ואיסור סחר ותיווך בו

היעדר ירושה בזרע 16. (א) לא יראו זרע כחלק מעיזבונו של אדם ולא יועבר זרע של אדם ליורשיו במותו.

(ב) הורה אדם בצוואתו על הורשת זרעו, תהא הוראה זו בטלה.

איסור סחר בזרע 17. לא ייתן אדם תמורה כספית או כל תמורה אחרת לבת זוגו של הנפטר, לאם העתידית או להורה של הנפטר ולא יקבל אדם ממי מהם תמורה כאמור בעבור שימוש בזרע של נפטר לשם הולדה, אולם אין בהוראת סעיף זה כדי לגרוע מהאפשרות של כל אלה להעניק או לקבל, לאחר לידת ילוד מזרעו של הנפטר, מתנות נהוגות כמקובל בקשרי משפחה.

איסור תיווך 18. לא יתווך אדם בין צדדים למסמך הסכמות לשימוש של אם עתידית בזרע אם התיווך נעשה בתמורה כספית או בכל תמורה אחרת או אם הובטחה בעבור השימוש בזרע תמורה כאמור, ולא יקבל אדם תמורה בעד תיווך בנסיבות אלו.

¹³ ס"ח התשט"ז, עמ' 94.

¹⁴ ס"ח התש"י, עמ' 162.

¹⁵ ס"ח התש"ל, עמ' 126.

¹⁶ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

איסור הוצאה
מישראל של זרע
של נפטר לשם
הולדה

19. (א) לא יוציא אדם מישראל זרע של נפטר, לשם שימוש בזרע, אלא באישור של בית המשפט.

(ב) בית המשפט לא ייתן אישור כאמור בסעיף קטן (א) אלא אם מצא כי אין בכך כדי לפגוע במטרת חוק זה או בתקנת הציבור ובהתקיים אחד מאלה:

(1) בת הזוג של הנפטר שאינה אזרחית ישראלית או תושבת קבע מבקשת לעשות שימוש בזרע והדין במדינת המוצא שלה מאפשר שימוש בזרע של נפטר לשם הולדה על ידי בת זוגו בהתאם להנחיות;

(2) הורה של הנפטר שהנפטר מינה אותו בהנחיות לעשות שימוש בזרעו, ושאינו אזרחי ישראל או תושב קבע, מבקש לעשות שימוש בזרע והדין במדינת המוצא של אותו הורה מאפשר שימוש בזרע של נפטר לשם הולדה בהתאם להנחיות.

(ג) ניתן אישור בית המשפט כאמור בסעיף זה, לא יחולו לעניין השימוש בזרע הוראות סעיף 6(ד) ולא יחולו הוראות סעיף 15(ב).

פרק ח': הוראות שונות

שמירת סודיות

20. אדם שהגיע אליו מידע לפי הוראות חוק זה תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו או לשם הגשת בקשה לפי חוק זה, ישמרנו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש, אלא לפי הוראות חוק זה ובמידה הנדרשת לכך.

דיווח לשר
הבריאות

21. (א) הגורמים המנויים להלן ידווחו לשר, עד 15 במרץ בכל שנה, על יישום הוראות חוק זה בשנה שקדמה לה, ובכלל זה על כל אלה:

(1) מנהל בנק זרע או מחלקה מוכרת –

(א) מספר הבקשות לנטילת זרע מנפטר שהוגשו תוך הבחנה בין בקשות שהוגשו על ידי בת זוג ובקשות שהוגשו על ידי הורה או על ידי ההורים;

(ב) מספר הבקשות לנטילת זרע מנפטר שאושרו ומספר נטילות הזרע שבוצעו, תוך הבחנה בין בקשות שהוגשו על ידי בת זוג ובקשות שהוגשו על ידי הורה או על ידי ההורים;

(ג) מספר הבקשות לשימוש בזרע של נפטר שהוגשו לו על ידי בת זוג וכמה מתוכן אושרו על ידו;

(ד) מספר הבקשות שאושרו על ידו, לשימוש על ידי אם עתידית, לאחר שקיבלו את אישור בית המשפט;

(ה) מספר מנות הזרע שהושלכו בהתאם להוראות פרק ה';

(2) מנהל מחלקת פוריות – מספר הליכי ההזרעה וההפרייה החוץ גופית שבוצעו בזרע של נפטר לשם הולדה על ידי בת זוג של נפטר, אם בוצעו, ומספר ההליכים כאמור שבוצעו לשם הולדה על ידי אם עתידית, אם בוצעו.

(ב) בתקופה של עשר שנים מתחילתו של חוק זה תדווח רשות האוכלוסין וההגירה, למשרד הרווחה והביטחון החברתי, עד 10 בינואר בכל שנה, על הבקשות לרישום יילוד לפי סעיף 15(ב) שהוגשו לרשות בכל שנה שקדמה לה.

עונשין 22. (א) הנוטל זרע מנפטר שלא כדין או העושה שימוש בזרע של נפטר שלא כדין, דינו – מאסר שנתיים, ואם הוא תאגיד – קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

(ב) מי שמתווך בין צדדים להסכם בתמורה, לשם שימוש בזרע של נפטר על ידי אם עתידית, בניגוד להוראות סעיף 18, דינו – מאסר שנתיים, ואם הוא תאגיד – קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

(ג) מי שמוציא מישראל זרע של נפטר ללא אישור בית המשפט, בניגוד להוראות סעיף 19, דינו מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

(ד) מי שהגיע אליו מידע לפי הוראות חוק זה תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו או לשם הגשת בקשה לפי חוק זה, וגילה את המידע לאחר או עשה בו שימוש שלא בהתאם להוראות חוק זה דינו מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

הוראות מיוחדות לעניין חיילים 23. (א) צבא הגנה לישראל ימסור לכל יוצא צבא כהגדרתו בחוק שירות ביטחון, בסמוך לתחילת שירותו הסדיר, הודעה בכתב, במסרון או בדרך אישית אחרת, עם הפנייה לטופס ההנחיות שבתוספת הראשונה.

(ב) קישור למילוי טופס ההנחיות שבתוספת יפורסם באתר האינטרנט של צבא הגנה לישראל.

(ג) בנסיבות של פטירה של חייל יימסר לקרוב כאמור בפרט (א)(1) או (3) לתוספת לחוק בתי קברות צבאיים, התשי"ז-1950¹⁷, ככל שישנו, מידע על האפשרות לבקש נטילת זרע מהנפטר והתנאים לכך.

(ד) בסעיף זה –

¹⁷ ס"ח התשי"ז, עמ' 258.

"חוק שירות ביטחון" – חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו–
1986¹⁸ ;

"חייל" – אדם הנמנה עם הכוחות הסדירים של צבא הגנה לישראל לפי
חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו–1955¹⁹ ;

"שירות סדיר" – כהגדרתו בחוק שירות ביטחון וכן שירות לפי סעיפים
24 עד 224 לחוק האמור.

שמירת דינים 24. (א) אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות לפי חוקים אלה :

(1) חוק אימוץ ילדים, התשמ"א–1981²⁰ ;

(2) חוק הסכמים לנשיאת עוברים ;

(3) חוק תרומת ביציות ;

(4) חוק הכשרות המשפטית ;

(5) חוק לתיקון דיני המשפחה.

(ב) אין בהוראות חוק זה כדי לפגוע בדיני איסור והיתר לענייני נישואין
וגירושין, וכדי לגרוע מסמכויותיהם של בתי הדין הדתיים.

סייג לתחולה 25. הוראות חוק זה לא יחולו –

(1) על ביצית שהופרתה בהפריה חוץ-גופית בזרעו של הנפטר טרם פטירתו ;

(2) על זרע שאדם תרם בחייו לבנק זרע בתרומה.

ביצוע ותקנות 26. (א) השר ממונה על ביצועו של חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל
עניין הנוגע לביצועו, ובכלל זה בעניינים האלה :

(1) הוראות לעניין פעילות בנק הזרע, מחלקה מוכרת ומחלקת
פוריות בביצוע חוק זה, ובכלל זה חובת ניהול רישומים וחובות כלפי
מפקיד הזרע ומי שעושה שימוש בזרע ;

(2) באישור ועדת הבריאות של הכנסת – סכומים מרביים שיהיה
אפשר לגבות בעד נטילת זרע מנפטר ובעד שמירת הזרע עד לשימוש
בזרע או ביצוע פעולה בו לפי הוראות חוק זה.

¹⁸ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

¹⁹ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

²⁰ ס"ח התשמ"א, עמ' 293.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), שר המשפטים רשאי, באישור ועדת הבריאות של הכנסת, להתקין תקנות בעניינים האלה:

(1) תנאים נוספים לעניין האם העתידית, תפקידים נוספים שיוטלו על עובד סוציאלי לעניין התסקיר כאמור בסעיף 10 או נושאים נוספים שייכללו בתסקיר; תקנות כאמור יותקנו לאחר התייעצות עם שר הרווחה והביטחון החברתי;

(2) תנאים או הגבלות לעניין שימוש לשם הולדה בישראל בזרע שניטל מנפטר מחוץ לישראל או שנפטר הפקיד בחייו מחוץ לישראל, ובכלל זה תנאים לעניין הזיקה לישראל של הנפטר או של מי שתעשה שימוש בזרע; תקנות לפי פסקת משנה זו לא יגרעו מכל דין הקובע תנאי או הגבלה אחרת לעניין זה; תקנות כאמור טעונות את הסכמת שר הפנים;

(3) הוראות נוספות לעניין הצדדים להליך שיפוטי לפי חוק זה.

תיקון חוק הירושה 27. בחוק הירושה, התשכ"ה-1965²¹ –

(1) במקום סעיף 3 יבוא:

"כשרות לרשת: 3. כל אחד מאלה כשר לרשת את המוריש: בני אדם

(1) מי שהיה בחיים במות המוריש;

(2) מי שהורתו היתה בחיי המוריש ונולד אחרי פטירתו של המוריש, כשהוא בחיים; לעניין זה, חזקה כי מי שנולד בתוך 300 ימים מיום פטירתו של המוריש, הורתו הייתה בחיי המוריש;

(3) מי שהורתו היתה אחרי פטירתו של המוריש, מתאי הרבייה שלו – אם קבע כך המוריש בהנחיות."

(2) בסעיף 107(ב), הסיפא החל במילה "ואין" – תימחק;

28. תיקון חוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995²², בסעיף 1, בהגדרה המשפט לענייני משפחה

²¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 63.
²² ס"ח התשנ"ה, עמ' 393; התש"ף, עמ' 443.

"(9) הליך לפי חוק נטילה ושימוש בזרע של נפטר לשם הולדה, התשפ"ה–
2025."

תחילה ותחולה 29. (א) תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו (בחוק זה – יום התחילה).

(ב) הוראות חוק זה יחולו על נטילה ושימוש בזרע של מי שנפטר ביום התחילה או לאחריו.

(ג) הוראות חוק זה יחולו גם על זרע שהופקד לפני יום התחילה, ובלבד שמפקיד הזרע נפטר ביום התחילה או לאחריו.

(ד) הוראות פרק ו' יחולו גם על ילד שנולד מזרעו של נפטר לפני יום התחילה; ואולם הוראות סעיף 15(ג) יחולו רק על ילד שיוולד מזרעו של הנפטר ביום התחילה או לאחריו.

הוראות מעבר 30. (א) הוראות חוק זה יחולו גם על אדם שנפטר לפני יום התחילה והפקיד זרע לפני מותו או שניטל ממנו זרע לאחר מותו; והכל בכפוף לאמור:

(1) על אף האמור בסעיף 9(א), אם הנפטר לא הותיר אחריו ילדים ולא הותיר אחריו בת זוג, או שבת הזוג שהותיר אחריו אינה בחיים, רשאים הוריו לפנות לבית המשפט בבקשה לעשות שימוש בזרע להפרייתה של אם עתידית שההורים התקשרו עמה במסמך הסכמות כדי שתלד ילד מזרעו של הנפטר שהיא תהיה אימו, אף אם הנפטר לא הותיר הנחיות ובכפוף ליתר הוראות חוק זה, והכל ובלבד שבית המשפט השתכנע כי הדבר מתיישב עם רצון הנפטר, ולעניין זה ישקול בית המשפט גם את העובדה שהנפטר הלך לעולמו טרם חקיקת חוק זה.

(2) על אף האמור בסעיף 8(א), אם הנפטר הותיר אחריו בת זוג, רשאית היא לפנות לבית המשפט לעשות שימוש בזרע להפרייתה אף אם הנפטר לא הותיר הנחיות ובכפוף ליתר הוראות חוק זה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הוראות סעיף 22 יחולו על עבירות שבוצעו ביום התחילה או לאחריו.

(ג) דיווח ראשון לפי סעיף 21(א) יימסר בחודש מרץ שלאחר חלוף שנה מיום התחילה; הוראות בכתב שנתן מי שהפקיד זרע בבנק הזרע בעניינים האמורים בסעיף 4 ערב יום התחילה, יראו אותן כהנחיות שניתנו לפי חוק זה.

תוספת ראשונה

הנחיות לעניין נטילה ושימוש בזרע של נפטר

במקום שבו ניתנת אפשרות בחירה [1] סמן את בחירתך

על פי חוק נטילה ושימוש בזרע של נפטר לשם הולדה, התשפ"ה-2025 הנחיות אלה מאפשרות לך להביע את רצונך לעניין נטילת זרעך ושימוש בו לאחר פטירתך, לשם הולדת ילד.

ללא הסכמה מפורשת בטופס זה לא ינטל ולא יעשה שימוש בזרעך לאחר מותך.

הבעת רצון לעניין נטילת זרע על ידי שאיבתו או פעולה כירורגית ושימוש בו לשם הולדה לאחר הפטירה:

אני הח"מ _____ מספר זהות _____ נותן בזה הנחיות לעניין שימוש בזרעי לאחר מותי:

[1] **התנגדות לנטילה ושימוש בזרעי אחרי מותי** - אני מודיע כי אני מסכים לנטילת זרע ממני לאחר מותי ולשימוש בזרעי לאחר מותי.

[1] **הסכמה לנטילה ושימוש בזרעי אחרי מותי** - ידוע לי כי נטילת זרע ממני לאחר מותי כרוכה לרוב בפעולה כירורגית לשימור רקמת אשך, ואני מסכים לביצועה.

[1] **אפשרות א: נטילה ושימוש על ידי בת זוג** - לבת זוגי (שם בת הזוג - תז - טלפון - מייל -) או בת זוג שתהיה לי במועד פטירתי, תהיה הרשות לבקש נטילה של זרעי לאחר מותי ולעשות בו שימוש הולדת ילד. ידוע לי כי בת זוגי תהיה אימו של הילד שיוולד עקב שימוש בזרעי והיא לבדה תהיה בעלת המעמד ההורי לגביו.

ידוע לי כי הילד שיוולד ירשם במרשם האוכלוסין כילדה וכלדי.

[1] **אפשרות ב: נטילה לבקשת הורה ושימוש על ידי אם עתידית(תחול רק אם לא אותיר אחרי בעת הפטירה בת זוג או ילדים)** - אני ממנה את ההורה שלי _____/ההורים שלי להחליט לאחר פטירתי על נטילה ושימוש בזרעי לשם הפרייתו של אישה שאינה קרובת משפחתי, שעימה ההורה התקשר במסמך ההסכמות שיאשר בית המשפט, ובהתאם להוראות שבחוק.

ידוע לי כי האם העתידית תהיה אימו של ילדי שיוולד לאחר מותי, ולהורי לא יהיו זכויות מעבר לזכויות רגילות אליהם זכאים סבים וסבתות. ידוע לי כי הילד שיוולד ירשם במרשם האוכלוסין כילדה וכילדי. ידוע לי כי אם תהיה לי בת זוג במועד פטירתי, מינוי ההורים בטל והסמכות לבקש נטילה ולעשות שימוש בזרעי תהיה של בת הזוג בלבד. ידוע לי כי אם יהיו לי ילדים בעת פטירתי מינוי ההורים יהיה בטל.

שמות ההורים שאותם אני ממנה: (אם רק הורה אחד ממונה, יש למלא רק את פרטיו)

שם: _____ מספר זהות: _____ כתובת: _____

שם: _____ מספר זהות: _____ כתובת: _____

[] הנחיות אלו יהיו תקפות לחמש שנים ולאחר מכן הן תתבטלנה מאליהן אלא אם כן אחדש אותן.

[] ידוע לי כי לא יוקנו לילד משימוש בזרעי או בעדו זכויות הניתנות לילדו של הנספה לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ז-1950, או לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970, ולא תהיה לו או בעדו זכאות לגמלאות הניתנות לשאירו של הנפטר או בעדו לפי סימן ד' לפרק י"א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, או לתלוי בנפטר או בעדו לפי פרקים ה', י"ג או י"ג1 לחוק האמור.

הנחיות לעניין ירושה של הילד שיוולד מהשימוש בזרע

אני מאשר כי אני נותן הנחיות אלו מרצוני החופשי ובדעה צלולה לאחר שהבנתי את משמעות ההנחיות ואת תוצאותיהן.

תאריך: _____ שם: _____ חתימה: _____

תוספת שנייה

הנחיות לעניין שימוש בזרע בידי מי שמפקיד זרע בבנק הזרע במקום שבו ניתנת אפשרות בחירה [] סמן את בחירתך

על פי חוק נטילה ושימוש בזרע של נפטר לשם הולדה, התשפ"ה-2025 הנחיות אלה מאפשרות לך להביע את רצונך לעניין השימוש בזרע שאותו אתה מפקיד בבנק הזרע. ללא הסכמה מפורשת בטופס זה לא יעשה שימוש בזרעך לאחר מותך.

הבעת רצון לעניין שימוש בזרע שהופקד בבנק הזרע לשם הולדה לאחר

הפטירה:

אני הח"מ _____ מספר זהות _____ נותן בזה
הנחיות לעניין שימוש בזרעי לאחר מותי:

[] **התנגדות לשימוש בזרעי אחרי מותי** - אני מודיע כי אני מסכים לשימוש
בזרעי לאחר מותי.

[] **הסכמה לשימוש בזרעי אחרי מותי** -

[] **אפשרות א: שימוש על ידי בת זוג** - לבת זוגי (שם בת הזוג – ת"ז –
טלפון – מייל –) או לבת זוג שתהיה לי במועד פטירתי, תהיה הרשות
לבקש לעשות שימוש בזרעי לשם הולדת ילד. ידוע לי כי בת זוגי תהיה
אימו של הילד שיוולד עקב שימוש בזרעי והיא לבדה תהיה בעלת
המעמד ההורי לגביו.

ידוע לי כי הילד שיוולד ירשם במרשם האוכלוסין כילדה וכילדי.

[] **אפשרות ב - שימוש על ידי אם עתידית לבקשת הורה (תחול רק
בהעדר בת זוג ושלא הותרתי אחרי ילדים):** אני ממנה את ההורה או
ההורים שלי ששמותיהם להלן, להחליט לאחר פטירתי על השימוש
בזרעי לשם הפרייתו של אישה שאינה קרובת משפחתי, שעומה
ההורה/הורים התקשר במסמך ההסכמות שיאשר בית המשפט,
בהתאם להוראות שבחוק. ידוע לי כי האם העתידית תהיה אימו של
ילדך ולהורי לא יהיו זכויות מעבר לזכויות רגילות אליהם זכאים סבים
וסבתות. ידוע לי כי הילד שיוולד ירשם במרשם האוכלוסין כילדה
וכילדי. **ידוע לי כי אם תהיה לי בת זוג במועד פטירתי**, מינוי ההורים
בטל והסמכות לעשות שימוש בזרעי תהיה של בת הזוג בלבד, ואם יהיו
לי ילדים בעת פטירתי מינוי ההורים בטל.

שמות ההורה/ההורים שאותם אני ממנה: (אם רק הורה אחד ממונה,
יש למלא רק את פרטיו)

שם: _____ מספר זהות: _____ כתובת: _____

שם: _____ מספר זהות: _____ כתובת: _____

[] הנחיות אלו יהיו תקפות לחמש שנים ולאחר מכן הן תתבטלנה
מאליהן אלא אם כן אחדש אותן.

[] ידוע לי כי לא יוקנו לילד משימוש בזרעי או בעדו זכויות הניתנות
לילדו של הנספה לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים
ושיקום), התש"י-1950, או לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה,
התש"ל-1970, ולא תהיה לו או בעדו זכויות לגמלאות הניתנות לשאירו
של הנפטר או בעדו לפי סימן ד' לפרק י"א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח
משולב], התשנ"ה-1995, או לתלוי בנפטר או בעדו לפי פרקים ה', י"ג
או י"ג לחוק האמור.

הנחיות לעניין ירושה של הילד שיוולד מהשימוש בזרע

אני מאשר כי אני נותן הנחיות אלו מרצוני החופשי ובדעה צלולה לאחר
שהבנתי את משמעות ההנחיות ואת תוצאותיהן.

תאריך: _____ שם: _____ חתימה: _____

תוספת שלישית בקשה לנטילת זרע

(סעיף 5(ג))

אל: מנהל המוסד הרפואי _____
בקשה לנטילת זרע

1. אני הח"מ מבקש/ת ליטול זרע מנפטר לפי הפרטים שלהלן:

שם הנפטר: _____ מספר זהות: _____ תאריך
לידה: _____ תאריך הפטירה: _____ שעת הפטירה: _____

שם המבקש/ת: _____ מספר זהות: _____ מצ"ב צילום
תעודת הזהות כולל הספח

2. זיקתי לנפטר היא כלהלן (יש לסמן במקום המתאים) :

[] אני מצהירה כי אני אלמנתו של הנפטר.

[] אני מצהירה כי אני בת זוגו הקבועה של הנפטר וקשרנו יחד את חיינו מתוך כוונה להקים יחד תא משפחתי.

[] אני הורה של הנפטר, ואני מצהיר/ה כי הנפטר מינה אותי בהנחיות בכתב לעשות שימוש בזרעו לאחר פטירתו וכי הנפטר לא הותיר אחריו בת זוג או ילדים.

3. ידוע לי כי במקרה שיש ספק לגבי זהותה של בת הזוג יש צורך באישור בית המשפט לבקשה.

תאריך: _____ שם: _____ חתימה: _____

תוספת רביעית – בקשה לשימוש בזרע – בת זוג

(סעיף 8(ב))

אל: _____ מנהל בנק הזרע

בקשה לשימוש בזרע – בת זוג

1. אני הח"מ _____ מבקשת לעשות שימוש בזרע של נפטר לשם הולדה לפי הפרטים שלהלן:

שם הנפטר: _____ מספר זהות: _____
תאריך הפטירה: _____

שם המבקשת: _____ מספר זהות: _____ . מצ"ב
צילום תעודת הזהות כולל הספח

2. אני מצהירה כי במועד פטירת הנפטר הייתי בת זוגו כלהלן (יש למחוק את המיותר):

[] במועד הפטירה הייתי נשואה לנפטר מצ"ב תעודת הנישואין.

[] במועד הפטירה הייתי בת זוגו הקבועה של הנפטר וקשרנו יחד את חיינו מתוך כוונה להקים יחד תא משפחתי.

3. אני מצהירה כי ערב הפטירה לא היה פירוד או הליכי גירושין ביני ובין הנפטר.

4. אני מצהירה כי כיום אני נשואה ואני ידועה בציבור כבת זוג של אדם אחר.

5. (א) ידוע לי כי הילד שייוולד משימוש בזרע הנפטר יהיה ילדי ולי בלבד יהיה מעמד הורי לגביו.

(ב) ידוע לי כי הנפטר ייחשב לאביו של הילד.

(ג) ידוע לי כי עלי להודיע לפקיד רישום לפי חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, על פרטי האב של הילד בצירוף אישורו של רופא אחראי במחלקה מוכרת; לעניין זה, "מחלקה מוכרת" –

(1) בית חולים שמתנהל בו בנק זרע;

(2) מחלקה בבית חולים או מרפאה ציבורית שניתנים בהם טיפולי פוריות;

(3) מחלקה בבית חולים, לרבות בבית חולים ממשלתי או במרפאה, שהמנהל הכיר בה, בהודעה ברשומות, לביצוע פעולות הקשורות בהפריה חוץ-גופית, כולן או מקצתן, ובתנאים שקבע.

(ד) הודעתי לפקיד הרישום כאמור בסעיף קטן (ג) תימסר במסגרת הודעה על הלידה לפי סעיף 6 לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, ואישור הרופא האחראי יצורף לה לא יאוחר מ־90 ימים מיום הלידה; בהיעדר אישור כאמור, יירשם הנפטר כאביו של היילוד על סמך תוצאות בדיקה גנטית לקשרי משפחה שנערכה לפי הוראות חוק מידע גנטי, התשס"א-2000.

6. ידוע לי כי לא יוקנו לילד משימוש בזרעי או בעדו זכויות הניתנות לילדו של הנספה לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ז-1950, או לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970, ולא תהיה לו או בעדו זכאות לגמלאות הניתנות לשאירו של הנפטר או בעדו לפי סימן ד' לפרק י"א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, או לתלוי בנפטר או בעדו לפי פרקים ה', י"ג או י"ג1 לחוק האמור.

7. אני מצהירה כי הודעתי להורי הנפטר על בקשתי זו לפי הפרטים שלהלן/הורי הנפטר אינם בחיים (יש למחוק את המיותר):

האב: שם: _____ מספר זהות: _____

כתובת: _____ מספר טלפון: _____

האם: שם: _____ מספר זהות: _____

כתובת: _____ מספר טלפון: _____

8. אני מאשרת כי בקשתי זו נעשית מרצוני החופשי ובדעה צלולה לאחר שהבנתי את משמעות הבאת ילד מזרעו של הנפטר ואת התוצאות שיש לכך.

תאריך: _____ שם: _____ חתימה: _____

דבר הסבר

"אילן אילן, במה אברכך? ... יהי רצון שכל נטיעות שנוטעין ממך יהיו כמותך" (תלמוד בבלי מסכת תענית דף ו')

הכמיהה לילדים הינה בבסיס והתשתית של העם היהודי, והיא נטועה וחקוקה באופן טבעי ברצון האנושי. כאשר אדם נפטר נגדע לא רק מעיין חייו אלא גם האפשרות להמשכיות מזרעו באופן טבעי. טכנולוגית טיפולי הפוריות יצרה בשנים האחרונות אפשרות לשימוש בזרעו של אדם גם לאחר מותו, ועל ידי זה העמדת צאצאים גם לאחר מותו של האדם.

דא עקא, טכנולוגיה זו מעלה שאלות כבדות משקל בתחום האתי, ההלכתי, המשפטי והפסיכולוגי. לא בכדי בהרבה ממדינות העולם הגבילו חוקית אפשרות זו או צמצמו אותה באופן ניכר. לא בכדי ברוב מדינות העולם לא קנויה לאדם זכות שכזו. בנוסף, אפשרות ההולדה לאחר המוות מעלה קונפליקט מסוים בין הרצון של האדם והמשפחה של הנפטר לצאצאים לבין טובת הילוד שייוולד למציאות של יתמות מאביו, וכן דורשת התייחסות למשמעות הפסיכולוגית של ילד הנולד במטרה למלא חלל שהותיר הנפטר.

במדינת ישראל שבה מתגייסים בחורים צעירים שטרם הספיקו להעמיד צאצאים, נכון הוא כי המדינה תתייחס לנושא ותתן מענה שקול ואחראי בראיית הפרט והכלל בעניין.

מטרת הצעת חוק זו היא להסדיר את הנטילה ושימוש בזרעו של נפטר לאחר מותו, בין שנהרג בעת שירותו הצבאי ובין שנהרג או שנפטר באזרחות. לא קלה הדרך למצוא בסוגיה רגישה זו פתרון שייתן מזור לכאבם של כל מעגלי משפחתו של האדם שנפטר. כיום נטילה ושימוש בזרע של נפטר אינם מוסדרים בחקיקה. הוראות לעניין נטילה ושימוש בזרע של נפטר קבועות בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 1.2202 "נטילת זרע לאחר המוות ושימוש בו", מיום 27 באוקטובר 2003. בתי המשפט שנדרשו לנושא העירו בפסיקותיהם על הצורך להסדיר את הנושא בחקיקה, אולם בהיעדרה פסקו במקרים שבפניהם. הוועדה הציבורית לבחינת הסדרה חקיקתית של נושא הפיריון וההולדה בישראל בראשות פרופ' שלמה מוריוסף עסקה בעבר בנושא והמליצה דרך אפשריות להסדר של השימוש בזרע לאחר המוות, חלק מעקרונות והמלצות הוועדה אומצו בהצעת חוק זו.

העקרונות המנחים בהצעת החוק הם כלהלן:

א. רצון הנפטר – ההולדה היא מעשה אוטונומי שדורש הסכמה מדעת, ולכן בלא רצונו האקטיבי של הנפטר לא יעשה שימוש בזרעו. בכך שהחוק המוצע דורש גילוי רצון מפורש הוא מאפשר את השימוש למי שמעוניין בכך, אך גם מונע מצבים שבהם יהיה צורך באומדנות או הערכות לגבי רצונו של הנפטר, דבר שקשה מאוד לבצעו באופן מעשי. בנוסף, בדרך זו נמנעים קשיים הלכתיים וחוקיים של ניוול המת וניתוחו וכן מתייתר צורך בקבלת החלטות הרות גורל בזמן קצוב וקצר על ידי משפחת הנפטר בשעת ההודעה על הפטירה או הנפילה.

ב. ההכרה במעמד ההורים – החוק מאפשר לאדם למנות את הוריו להחליט לגבי נטילה ושימוש בזרעו,

כל עוד לא היתה לנפטר בת זוג בעת פטירתו. בכך יש הבנה שהוריו של האדם ידעו למצוא את האם של ילדו של בנם.

ג. **ההכרה באוטונומיה של בת הזוג** – החוק מבוסס על כך שהולדה היא חלק מהזוגיות, ולכן מרגע שאדם התחתן, ההחלטה להולדת ילדים עברה למסגרת הזוגית בלבד ולבת הזוג ישנה את האוטונומיה לקבל את ההחלטה לגבי שימוש בזרע.

ד. **טובת הילד** – שימוש בזרע בעזרת אם עתידית במקרה של נפטר ללא בת זוג, יביא בחשבון את מעגלי התמיכה המשפחתיים וטובת הילד. טובתו ורווחתו של הילוד שטרם בא לעולם צריכה לבוא לידי ביטוי. בשונה מהבאת ילדים באופן ספונטני בין שני בני זוג, במקרה זה על המדינה מוטל תפקיד זה מתוך ההבנה של מורכבות הסיטואציה של הולדה לאחר המוות כאשר הורי הנפטר יוזמים את השימוש בזרע.

ה. **הוראות מיוחדות לחיילי צבא הגנה לישראל בדבר יידוע על האפשרות לנטילה ושימוש בזרע** – החוק קובע הוראות מיוחדות לעניין חיילים בשירות סדיר ובשירות קבע שבין השאר מאפשרות להם לתת הנחיות ומיידעות אותם על אפשרות זו.

הצעת חוק זו נכתבה בסיוע של מכון פוע"ה – פוריות ורפואה עפ"י ההלכה.

הצעת חוק בנוסח דומה אושרה בקריאה הראשונה בכנסת העשרים וארבע (הצעות חוק הכנסת – 940).

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מירב בן ארי (פ/25/976), על ידי חבר הכנסת אליהו רביבו וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/2866) ועל ידי חברת הכנסת קטי קטרין שטרית (פ/25/2867).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד באייר התשפ"ה (12.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת יבגני סובה
אביגדור ליברמן
עודד פורר
שרון ניר
יוליה מלינובסקי
חמד עמאר

5708/25/פ

הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (זמינות קווי שירות לאוטובוסים בלילה), התשפ"ה-2025

הוספת סעיף 71ט 1. בפקודת התעבורה¹, אחרי סעיף 71ח יבוא :

"זמינות קווי שירות 71ט. המפקח על התעבורה יקבע ברישיון להפעלת קו לאוטובוסים בלילה שירות עירוני לאוטובוסים ברשות מקומית שמספר תושביה הרשומים במרשם האוכלוסין עולה על 60,000, הוראות לעניין הפעלת הקו האמור בשעות שבין 00:00 ל-06:00, ובלבד שתדירות קו השירות בשעות אלו לא תפחת מאחת לשעה."

דברי הסבר

כיום, שירותי התחבורה הציבורית בשעות הלילה פועלים באופן חלקי בלבד, למרות הביקוש הגובר גם בימי פעילות רגילים. מצב זה יוצר פער משמעותי בנגישות התחבורתית, ומשאיר ציבור רחב, ובפרט עובדים ובעלי עסקים, ללא מענה הולם. היעדר שירות רציף מגביל את חופש התנועה ומשפיע לרעה על הפעילות הכלכלית בערים המרכזיות. מוצע לחייב את המפקח על התעבורה לקבוע הוראות לעניין הפעלת קווי שירות ליליים של אוטובוסים בכל רשות מקומית שבה מתגוררים לפחות 60 אלף תושבים, בין השעות 00:00-06:00, ובלבד שהתדירות של קווי השירות לא תפחת מאחת לשעה. בכך תובטח נגישות תחבורתית טובה יותר לכלל הציבור, תוך חיזוק הכלכלה המקומית והגדלת אפשרויות התעסוקה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
אלון שוסטר
ניסים ואטורי
מיכאל מרדכי ביטון
רם בן ברק
צביקה פוגל
מטי צרפתי הרכבי
נעמה לזימי
שלום דנינו
יצחק קרויזר

פ/25/2152

הצעת חוק החקלאות, התשפ"ג–2023

פרק א': מטרה והגדרות

מטרה	1. מטרת חוק זה היא לעגן את מעמדה של החקלאות כענף בעל ערך לאומי ייחודי וחשיבות רב-דורית, לשם השגת יעדים אלה:
(1) הבטחת אספקה זמינה של תוצרת חקלאית מקומית במחירים סבירים ככלי לחיזוק הביטחון התזונתי של תושבי מדינת ישראל;
(2) ביסוס וקידום ההתיישבות והמרחב הכפרי ככלי לחיזוק הביטחון הלאומי והאישי של מדינת ישראל ותושביה, לפיזור אוכלוסין ולחיזוק שטחי הספר לאורך גבולותיה של המדינה;
(3) פיתוח מחקר חקלאי וקידום חדשנות חקלאית;
(4) קידום צמיחה כלכלית באמצעות העצמת הערך הכלכלי שמייצרת החקלאות למשק;
(5) קידום והגנה על ערכי נוף, תרבות, מורשת וסביבה.
הגדרות	2. בחוק זה –
"אמצעי ייצור" – קרקע, מים, עבודה, הון וביטוח;

"חקלאות" – ביצוע פעולות של עיבוד קרקע, או של ניהול משק חי או צומח, לרבות ייעור, מרעה ומדגה, אשר מבוססים על טיפול ופיתוח של מחזור ביולוגי של צמח או בעל חיים, או שלב במחזור כאמור, תוך עשיית שימוש, בפועל או בכוח, בקרקע, במים, ובכלל זה מי ים, או במשאבי טבע אחרים, וביצוע פעולות נלוות;

"חקלאי" – מי שעיסוקו בחקלאות;

"פעולות נלוות" – טיפול בתוצרת חקלאית, אריזתה, אחסונה, עיבודה הראשוני או שיווקה, רכש תשומות, פיתוח של מוצרים ראשוניים מהחי או מהצומח, טיפול בפסולת חקלאית, או אספקת שירותים אחרים הדרושים לצרכי החקלאות או המבוססים על החי והצומח, ואשר נדרשים לשם הבאת תוצרת חקלאית ללקוח הסופי כשהיא זמינה לשימוש, זאת בין היתר באמצעות שימוש במתקנים ובמשאבים המשמשים לייצורם של מוצרים כאמור, ובכלל זה שירותי תיירות חקלאית וחינוך חקלאי;

"תוצרת חקלאית" – פירות, ירקות, גידולי שדה, חלב, ביצים, דבש, בקר צאן, עופות או דגים;

"תעשייה חקלאית" – תעשייה בה חומר הגלם העיקרי הוא תוצרת חקלאית טרייה מייצור מקומי;

"השר" – שר החקלאות ופיתוח הכפר.

פרק ב': הסדרת החקלאות

הסדרת החקלאות, ובכלל זה מעורבותה של כל רשות מרשויות השלטון בהסדרת החקלאות ובהקצאת אמצעי ייצור, תיעשה באופן –

- (1) שיהלום את מעמדה של החקלאות כערך לאומי;
- (2) שיבטיח את יציבותה והמשכיותה של הפעילות החקלאית ושל הייצור החקלאי המקומי;
- (3) שיבטיח את יציבותה והמשכיותה של התעשייה החקלאית;
- (4) שיבטיח את כושר התחרות של החקלאות והתעשייה החקלאית מול חקלאות או תעשייה חקלאית זרה.

זמינות אמצעי ייצור. חקלאי זכאי להבטחת זמינותם של אמצעי הייצור הדרושים לו בתחום עיסוקו כדי להתפרנס בכבוד, כמפורט להלן:

(1) קרקע שייעודה חקלאי ושטחה לא יפחת מתקן נחלה; לעניין זה, "תקן נחלה" – מספר הדונמים השכיח לנחלה ביישוב החקלאי שהקרקע כאמור נמצאת בשטחו;

(2) מים באיכות מתאימה ובמחירים נאותים;

(3) עובדים, לרבות עובדים זרים, בהיקף הולם;

(4) הסדרי ביטוח נאותים לתשלום תגמולי ביטוח בגין נזקי טבע, שלפיהם השתתפות המדינה בדמי הביטוח היא בשיעור הולם;

(5) מענקים ותמריצים להשקעות הון בחקלאות, לפי חוק לעידוד השקעות הון בחקלאות, התשמ"א-1980.¹

5. הסכמים בין חקלאים
על אף האמור בחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988,² חקלאים רשאים להתקשר ביניהם בהסכמים לתיאום או לתכנון הייצור של תוצרת חקלאית וביצוע פעולות נלוות, לשם מניעת עודפים בייצור ובשיווק של תוצרת חקלאית או לשם צמצום, וכן לשם הבטחת תמורה הוגנת למגדלים בעד תוצרתם; לא יראו בהסכמים כאמור הסדר כובל, כמשמעותו בסעיף 2 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988.

6. חקלאות משמרת סביבה
הקצאת אמצעי ייצור לחקלאות תבוצע תוך התחשבות בערכי נוף וסביבה, ובכלל זה תוך שימור הקרקע ואיכותה, שמירה על שטחים פתוחים, הגנה על מקורות מים ואיכותם וצמצום הפגיעה במגוון הביולוגי וברוחת בעלי חיים.

פרק ג': מחקר ופיתוח חקלאי

7. קידום מחקר ופיתוח חקלאי
הממשלה תשקוד על פיתוחה ושגשוגה של החקלאות בהתאם למטרות חוק זה, ותפעל לעידוד, לתמיכה ולסיוע במחקר ופיתוח החקלאות ולקידום חדשנות חקלאית.

פרק ד': תכנית לאומית רב שנתית ודיווח

8. תכנית לאומית רב-שנתית לחקלאות
(א) בתוך שנה מיום תחילתו של חוק זה, יגיש השר לאישור הממשלה תכנית לאומית רב-שנתית לקידום מטרותיו של חוק זה, שבה ייכללו, בין השאר, אלה:

(1) יעדים להגדלת כושר הייצור החקלאי לשוק המקומי ולייצוא;

(2) יעדים להגדלת המגוון בייצור החקלאי מן החי ומן הצומח;

¹ ס"ח תשמ"א, עמ' 56.
² ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

- (3) יעדים לקידום המחקר, הפיתוח והחדשנות בחקלאות;
- (4) יעדים לפיתוח המרחב הכפרי בזיקה לפיתוח החקלאות וההתיישבות החקלאית;
- (5) יעדים לקידום החינוך החקלאי והתעסוקה החקלאית;
- (6) יעדים לשימור משאבי הטבע והסביבה המשמשים לחקלאות לטובת הדורות הבאים;
- (7) אמצעים לעמידה ביעדים האמורים בפסקאות (1) עד (6), ומדדים להשגתם.
- (ב) הממשלה תעדכן את התכנית הלאומית הרב-שנתית, לפי הצעת השר, לפחות אחת לחמש שנים.
9. השר ידווח לממשלה, אחת לשנתיים, על כל אלה:
- (א) מצב החקלאות והפעולות שנקטו לקידום מטרות החוק מאז מסירת הדוח הקודם;
- (ב) התרומות הציבוריות הישירות והעקיפות של החקלאות למשק, בערכים כלכליים;
- (ג) תהליכים, שינויים ומגמות במחקר, פיתוח וחדשנות חקלאית, בישראל ובעולם.
10. פרסום התכנית הלאומית הרב-שנתית כאמור בסעיף 8 ודיווח השר כאמור בסעיף 9 יפורסמו באתר האינטרנט של משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
11. ביצוע ותקנות השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.
12. תיקון חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988³, סעיף 3(4) – בטל.
- הכלכלית

דבריו הסבר

החקלאות מספקת ביטחון קיומי ומניע כלכלי – היא מאפשרת אספקת מזון מקומית תוך צמצום התלות בגורמים חיצוניים, גם בעתות משברים אקלימיים, מדיניים וביטחוניים. לצד תפקידה המסורתי של החקלאות בייצור מזון, נלוות לה תועלות נוספות בהיבט של פיתוח בר קיימא, הכוללות בין היתר את היתרונות שיוצרת מערכת אקולוגית כגון: שימור שטחים פתוחים, מים וקרקע, נוף ותיירות, תרבות ומורשת התיישבות. במדינות העולם המפותח ננקטים צעדי מדיניות, שנועדו לתמוך במגזר החקלאי

³ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

ולחזקו. צעדים אלה נובעים מההכרה בחשיבותה הלאומית של החקלאות ומהרצון למנוע הדרדרות של המגזר הכפרי, זניחת קרקעות, אובדן תעסוקה ושינוי בדמות הנוף החקלאי.

חקלאות בת קיימא מבוססת על מערכות חקלאיות המקיימות את משאבי הקרקע והמים שעליהם הן מתבססות, ועל ממשק חקלאי המצמצם, ככל הניתן, את הפגיעה במגוון הביולוגי ובנופים החקלאיים. מדיניות של פיתוח בר קיימא כוללת שלושה מרכיבים – קיימות סביבתית, קיימות כלכלית וקיימות חברתית. בכל תחום מסמל הפיתוח בר הקיימא אורח חיים ומהות שיכולים להתקיים לאורך זמן תוך השארת מרחב בחירה לדורות הבאים.

טרם הקמת המדינה שימשה ההתיישבות החקלאית מכשיר להגשמת יעדים לאומיים: קליטת גלי עלייה, פתרונות דור, ייצור מזון, פריסה מרחבית בשטחי ארץ ישראל, ועוד. מרבית יעדים לאומיים אלה רלוונטיים גם כיום – החקלאות מהווה מנוף לחיזוק ההתיישבות באזורים מועדפים ולאורך גבולות המדינה. אחת מהתועלות המושגות באמצעות קיומם של ענפי החקלאות הינה פיזור אוכלוסייה וקידום כלכלי של הפריפריה, בדגש על הפן התעסוקתי.

באזורי פריפריה החקלאות הינה מקור תעסוקה ופרנסה מרכזי המסייע לגיוון ההיצע התעסוקתי עבור התושבים, גם במעגל התעסוקה הראשוני – בחקלאות גופא, וגם במעגלים הנוספים, בתעשייה החקלאית ובתעשייה הנלווית לה – אספקת חומרי גלם, טכנולוגיות, מכשור מתאים וכו'. יתר על כן, השטחים החקלאיים מהווים תשתית לפעילות נופש ותיירות, שגם לה תרומה לגיוון מקורות התעסוקה. במקרים רבים, התיירות כלכלית יותר מהחקלאות שמתקיימת באותו שטח, כאשר אין ספק שהתיירות לא תתקיים ללא החקלאות התומכת בה.

החקלאים אינם מתוגמלים בגין מימוש ערכים ציבוריים אלה, והחברה בכללותה – הדור הנוכחי והדורות הבאים, יוצאת נפסדת מכך. הפסקת קיומה של חקלאות ונטישת שטחי חקלאות עקב חוסר כדאיות כלכלית תביא בעקבותיה לאובדן חלק נכבד מהתרומות הציבוריות ולפגיעה בשורה ארוכה של ערכים קיומיים לחברה.

לאור תרומותיה המגוונות והמרובות של החקלאות ושל העיסוק בחקלאות כמתואר לעיל, ונוכח השחיקה במעמדה בשנים האחרונות, המתבטאת בין היתר בהכפפת ערך החקלאות לערכים אחרים באופן שאינו נותן ביטוי מספק לחשיבותה הלאומית העל-דורית של החקלאות, מן הראוי לעגנה בחוק זה כערך לאומי. על מנת ליישם ערך זה, הצעת החוק מבקשת לספק ולהסדיר לענף החקלאות את האמצעים הנדרשים על מנת לפתחו: זמינות אמצעי ייצור, קביעת הוראות שיאפשרו עריכת הסכמים בין חקלאים, על אף האמור בחוק התחרות הכלכלית, מחקר אודות חקלאות וכתובת תכנית לאומית רב-שנתית לקידום החקלאות לאור מטרותיו של חוק זה.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים ושלוש ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת רם בן ברק וקבוצת חברי הכנסת (פ/2180 ; פ/898/24), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת יעל רון בן משה (פ/2646/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון (פ/167/25), על ידי חבר הכנסת רם בן ברק (פ/1057/25) ועל ידי חבר הכנסת אלון שוסטר (פ/1829/25).

הצעת החוק זהה לפ/1829/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' בשבט התשפ"ג (30.01.2023)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2065 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 13.07.2025 .

חק/2065. הצעת חוק החקלאות, התשפ"ג-2023 של חה"כ אלון שוסטר ואחרים
(פ/2152)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין ועידית סילמן וה"ה אילנית מנדל, יובל
ליפקין ואביה ויזל.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה לתחילת המושב הבא של הכנסת.

אם יגובשו הסכמות עם כל הצדדים הנוגעים בדבר, הצעת החוק תוחזר
לדיון בוועדת השרים לפני תום המושב הזה של הכנסת.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת איתן גינזבורג

פ/6063/25

הצעת חוק תאגידי מים וביוב (תיקון – הפעלת שירותי מים וביוב על ידי רשות מקומית), התשפ"ה–2025

1. ביטול סעיף 6 בחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א–2001¹ (להלן – החוק העיקרי), סעיף 6 – בטל.

2. הוספת סעיף 1א6 אחרי סעיף 6א לחוק העיקרי יבוא:

"הפעלת שירותי 1א6. (א) על אף האמור בסעיף 6א, רשות מקומית מים וביוב על ידי רשאית להפעיל את שירותי המים והביוב בתחומה בעצמה, בהחלטת מועצת הרשות המקומית ובלבד שראש הרשות המקומית הצביע בעד ההחלטה, ויתקיימו לגביה הוראות אלה:

(1) רשות מקומית שבחרה להפעיל שירותי מים וביוב תהיה מחויבת למטרות החוק המפורטות בסעיף 1;

(2) ממועד החלטת מועצת הרשות המקומית על הפעלה עצמאית של שירותי המים והביוב, תפורק החברה שפעלה ברשות המקומית בידי בית המשפט לפי פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג–1983²;

(3) ממועד פירוקה כאמור בפסקה (2), החברה תשחרר מחובותיה לאספקת שירותי מים ושירותי ביוב, ויינטלו ממנה סמכויותיה על פי כל דין בכל הנוגע לאספקת השירותים האמורים ולהטלת תשלומי חובה לגביהם; ממועד הפירוק,

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 454.
² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 761.

רשות מקומית שבתחומה פעלה החברה
תפעיל את שירותי המים והביוב בהתאם
להוראות כל דין;

(4) כל הנכסים, הזכויות, החובות
וההתחייבויות של החברה, לרבות זכויות
מוחשיות ושאינן מוחשיות, וכן התחייבויות
מותנות, עתידיות, ידועות ובלתי ידועות,
שהיו נתונות לחברה ערב יום התחילה,
לרבות תשלומים שהוטלו כדין על ידי
החברה וטרם נגבו, יהיו של הרשות
המקומית שבתחומה פעלה החברה; לענין
זה, "נכס" – מקרקעין, מיטלטלין וטובות
הנאה מכל סוג שהוא;

(5) הרשות המקומית שבתחומה פעלה
החברה תהיה חליפתה של החברה בכל
הליך משפטי שהיה תלוי ועומד ערב יום
התחילה, שהחברה היא צד לו, וכן לגבי כל
עילה להליך משפטי כאמור שהייתה קיימת
ערב יום התחילה.

(ב) השר רשאי לקבוע הוראות לענין סעיף קטן
(א), ובכלל זה הוראות בעניינים אלה:

(1) קליטת עובדי החברה לרשות
המקומית;

(2) העברת הכספים שהוקצו על ידי
משרד האנרגיה בתקציב השנתי של החברה
שאושר לפי דין ולא הוצאו עד ליום
התחילה, לידי הרשות המקומית.

(ג) רשות מקומית תקצה את ההכנסות
שהפיקה מגביית דמי מים, בניכוי הוצאותיה לשם
גבייתם, למטרות תפעול ושיפור תשתיות המים
והביוב בתחומה."

ביטול סעיף 6ב .3 סעיף 6ב לחוק העיקרי – בטל.

תחילה .4 תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו.

דברי הסבר

במשק המים בוצעה רפורמה רחבה בשנת 2001, במסגרתה הופרד נושא המים והביוב מהרשויות המקומיות והוקמו תאגידי מים נפרדים. מאז הקמת תאגידי המים חשבונות המים התנפחו, כתוצאה מניהול בעייתי, מנגנון עמוס במינויים פוליטיים ומשכורות גבוהות בתאגידיים. תוצר לוואי נוסף בהקמת התאגידיים היה תוספת של 17% מע"מ למחיר המים. החזרת השירותים לידי הרשויות תוזיל את מחירי המים – ללא המע"מ יוזלו תעריפי המים בכ-17%.

דוחות של מבקר המדינה, כתבות תחקיר, עצומות של אזרחים ואלפי תלונות של צרכנים מדי שנה מעידים על רמת השירות הנמוכה שניתנת לאזרחים. השילוב של מנגנון מנופח ושירות ברמה ירודה הביא לחוסר אמון ציבורי. כך, נוצר מצב בו ההסדר הקיים לעניין תאגידי המים מהווה בעיה שאינה נפתרת במשך שנים. תאגידי המים הם חברות שלא נתונות לביקורת הציבור, ולציבור אין יכולת לבחור בין לבין תאגיד אחר מבלי להחליף את מקום המגורים ושגרת החיים, ולעומתן נציגי הציבור בשלטון המקומי נתונים לבחירתם של תושבי הרשות, ותלויים בהם להמשך כהונתם.

לכן, מוצע לאפשר לרשויות מקומיות שיבחרו בכך לקלוט את תאגידי המים הפועלים בשטחן ולספק בעצמן את שירותי המים והביוב לתושביהן, ובכך להוזיל עלויות ולאפשר להן לפעול לשיפור וייעול השירות.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת מירי רגב וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/2284) ועל ידי חבר הכנסת איציק שמולי (פ/19/2821), על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת איציק שמולי (פ/20/348), על ידי חבר הכנסת דב חנין וקבוצת חברי הכנסת (פ/20/2458) ועל ידי חברת הכנסת סופה לנדבר וקבוצת חברי הכנסת (פ/20/2335), על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת עודד פורר וקבוצת חברי הכנסת (פ/23/1999) ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אלי כהן (פ/24/2363).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מיכל שיר סגמן (פ/24/4013) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מיכל שיר סגמן (פ/25/550), על ידי חבר הכנסת גדעון סער (פ/25/1496) ועל ידי חבר הכנסת אליהו רביבו (פ/25/2177). הצעת החוק זהה לפ/25/2177 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בתמוז התשפ"ה (21.07.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמות : חברות הכנסת מיכל שיר סגמן
מיכל מרים וולדיגר

פ/25/4518

הצעת חוק התקשורת (בזק ושידורים) (תיקון – הגנה על קטינים מפני תוכן פוגעני באינטרנט באמצעות אומדן גיל), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 4ט בחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב–1982¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 4ט(א), בהגדרה "תוכן פוגעני", אחרי פסקה (4) יבוא :
" (5) תוכן אלים שיש בו רצח, קטטה, ביזוי, השפלה או התעללות."
2. אחרי סעיף 4ט לחוק העיקרי יבוא :
"אומדן גיל 4. (א) בסעיף זה –
באתרים בעלי תוכן פוגעני

"אבטחת מידע", "מאגר מידע" – כהגדרתם
בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א–
1981² ;

"אומדן גיל" – הערכת גיל משתמש באתר
אינטרנט בעל תוכן פוגעני, ברמת דיוק
גבוהה, באמצעות שימוש בבינה מלאכותית
או מאגרי מידע מסוג שקבע השר לפי סעיף
קטן (ג) ;

"אתר אינטרנט" – אתר אינטרנט שיש לציבור
אפשרות כניסה או גישה אליו בתשלום או
בלא תשלום, לרבות תוך שימוש בקוד או
בסיסמה ;

¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

– "בינה מלאכותית" (Artificial intelligence) – מערכת המפגינה התנהגות תבונית באמצעות ניתוח סביבתה ונקיטת פעולות, במידה מסוימת של אוטונומיות, כדי להשיג את מטרתה; מערכת כאמור עשויה להתבסס על תוכנה בלבד ולפעול במרחב המקוון, או להיות מוטמעת בהתקן פיזי; "תוכן פוגעני" – כהגדרתו בסעיף 4ט(א).

(ב) אתר אינטרנט המציג תוכן פוגעני, יבצע אומדן גיל לכל משתמש טרם חשיפתו לתכני האתר; נמצא כי המשתמש אינו מעל גיל 18 לפי אומדן הגיל, תחסם גישתו לאתר האינטרנט ולתוכן המוצג בו.

(ג) השר רשאי לקבוע סוג בינה מלאכותית או מאגר מידע (להלן – מערכת אומדן) בה ישתמש אתר אינטרנט המציג תוכן פוגעני לצורך ביצוע אומדן גיל; בבחינת מערכת אומדן כאמור, ישקול השר, בין השאר, את אלה:

(1) רמת דיוק המערכת באומדן גיל;

(2) אמצעים שננקטו בידי בעל הבינה המלאכותית או מאגר המידע לאבטחת המידע המצוי במערכת או במאגר כאמור.

(ד) בעל אתר אינטרנט המציג תוכן פוגעני יישא בכל העלויות הכרוכות בהתקנת מערכת אומדן.

(ה) השר ידווח לוועדת הכלכלה של הכנסת, אחת לשנה, החל מתום שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה, על אופן יישום הוראות חוק זה בתקופה שקדמה למועד הדיווח, ובכלל זה על מספר העיצומים הכספיים שהוטלו מכוח פרט (ג1) בחלק ב' לתוספת הרביעית וגובהן.

3. תיקון התוספת הרביעית לחוק העיקרי, בחלק ב', אחרי פרט (ב1) יבוא:

הרביעית

"(ג1) הפר הוראה לפי סעיף 4 לעניין שימוש באומדן גיל באתר בעל תוכן פוגעני."

- תחילה 4. תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).
- תקנות ראשונות 5. תקנות ראשונות לפי סעיף 4(ג) לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, יותקנו עד יום התחילה.

דברי הסבר

הטכנולוגיה המתקדמת והנגישות המידית לאינטרנט על שלל תכניו, מביאות עימן הזדמנויות רבות לצד סכנות לחשיפה לתכנים קשים, בעלי תוכן אליס או מיני. כאשר מדובר בילדים, הסכנה גדולה עוד יותר, כיוון שהם עומדים אל מול התכנים הללו ללא כל הגנה ועם יכולות הבחנה וסינון מוגבלות ביותר. למרבה הכאב, מאורעות כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) תועדו באופן מחריד בידי בני העוולה, והרשת הוצפה בסרטונים קשים ביותר של פרעות, מלחמה ואלימות, ללא כל סינון. תיעוד והפצת תכנים אלו התבצעו במסגרת לוחמה פסיכולוגית ובכוונת מכוון לפגוע פגיעות בנפש, בנוסף לפגיעות הגוף. כך נוכחנו שוב בסכנה המידית האורבת לכל אחד, ובעיקר לילדים ולבני הנוער, במרחבי הרשת.

חשיפה לתכנים קשים, בהם תכנים פורנוגרפיים או תכני אלימות קשים על ידי ילדים ובני נוער היא תופעה שכיחה היוצרת נזקים חמורים. מחקרים מלמדים כי נערים שנחשפו בגיל צעיר לפורנוגרפיה עלולים בסבירות גבוהה יותר להפגין אמונה ב'מיתוסים של אונס' שמצדיקים או מגנים על אלימות מינית, ואף לאמץ נטיות התנהגותיות מיניות אלימות-פוגעניות. עוד נמצא כי נערות שנחשפו לתכנים אלו מאמצות התנהגות מינית מופרזת בגיל צעיר ונטו יותר לסבול מחרדה, דיכאון, הערכה עצמית נמוכה, נטייה להפרעות אכילה ופגיעה עצמית, שימוש בסמים ואלכוהול, ונפגעו יותר מהטרדות או פגיעות מיניות. המוח המתבגר, הלא מפותח, רגיש במיוחד לתוכנים פוגעניים, מה שעלול להוביל לתגובות קיצון אשר יתבטאו בתפקוד ושיקול דעת לקויים, כולל פגיעה בשיפוט, בזיכרון ובוויסות רגשי.

כיום, זירת התכנים ברשת מופקרת לחלוטין, ובהתחשב בנגישות הרחבה שיש לכל ילד לגלישה במרחבי הרשת, סכנת ההיחשפות לתכנים קשים היא מוחשית, ברורה ומיידית. אל מול חופש היצירה והביטוי, וחירות הפרט לבחור את התכנים אותם הוא צורך, יש לעמוד על ההכרח להגן על ילדינו מפני תכנים קשים ברשת.

מטרת הצעת חוק זו היא לאמץ בחקיקה מנגנון לאומדן גיל שתמנע חשיפה של קטינים לתכנים פוגעניים ברשת, בין היתר תכני אלימות קשה ותכני פורנוגרפיה.

לפיכך מוצע לתקן את ההגדרה הקיימת כיום לתוכן פוגעני בסעיף 4ט לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 (להלן – החוק), כך שתכלול אלמנט נוסף והוא תוכן של אלימות קשה. לצד הרחבה ודיוק של הגדרת תוכן פוגעני, מוצע להגדיר כי תהליך אומדן הגיל יהיה תהליך טכנולוגי לאומדן גיל המשתמש ברמת דיוק גבוהה, באמצעות שימוש בבינה מלאכותית או מאגר מידע מסוג שיקבע השר בתקנות.

עוד מוצע לקבוע כי על כל אתר המציג תוכן פוגעני לבצע אומדן גיל ולחסום גישה לתכנים כאמור עבור מי שנמצא כי לא מלאו לו 18. יצוין כי אומדן הגיל הוא הליך חד פעמי, ולאחר שבוצע פעם אחת ממכשיר מסוים, לא יידרש זיהוי נוסף בכניסות הבאות מאותו המכשיר. יודגש כי החובה לבצע אומדן גיל, והעלויות הכרוכות בהתקנת מערכת לביצוע אומדן גיל, תוטל על בעלי האתר בו מוצג תוכן פוגעני. בנוסף מוצע לתקן את התוספת הרביעית לחוק ולקבוע כי אם ספק מורשה הפר את הוראות סעיף 4 המוצע, המנהל יהיה רשאי להטיל עליו עיצום כספי בגובה של עד 25% מהסכום הבסיסי הקבוע בסעיף 37א(2)(א) לחוק, שהוא 65,215 שקלים חדשים.

עוד מוצע כי שר התקשורת ימסור דיווח לוועדת הכלכלה של הכנסת, אחת לשנה, בדבר יישום הוראות סעיף 4 לחוק, כמו גם בדבר כמות הקנסות שהוטלו מכוח פסקה (ג1) לחוק כנוסחה בהצעה זו וגובהן. מוצע כי דיווח ראשון לוועדת הכלכלה ייעשה בתום שישה חודשים מיום פרסומו של החוק ברשומות. כמו כן, מוצע כי השר יקבע תקנות ראשונות לעניין סוג בינה מלאכותית או מאגר מידע בה ישתמש אתר אינטרנט המציג תוכן פוגעני לצורך ביצוע אומדן גיל עד יום התחילה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ד באדר ב' התשפ"ד (03.04.2024)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר 1155/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 30.06.2024 .

חק/1155. הצעת חוק התקשורת (בזק ושידורים) (תיקון - הגנה על קטינים מפני תוכן פוגעני באינטרנט באמצעות אומדן גיל), התשפ"ד-2024 של חה"כ מיכל שיר סגמן ומיכל מרים וולדיגר (פ/4518)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין ושלמה קרעי.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת אלעזר שטרן
משה סולומון

5902/25/פ

הצעת חוק הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין (ציון זכרם ופועלם), התשפ"ה–2025

פרק א': מטרות החוק ויישומן

- מטרות
1. מטרתו של חוק זה להנחיל לדורות את חזונו, מורשתם ופועלם של הרב יהודה עמיטל, אשר היה ראש הישיבה והמייסד של ישיבת הר עציון, הוגה דעות, איש רוח ומעשה ושר בממשלת ישראל, ושל עמיתו בראשות הישיבה, הרב אהרון ליכטנשטיין, חכם תורה, בעל תואר דוקטור לספרות אנגלית מאוניברסיטת הרווארד, חתן פרס הרב קוק ופרס ישראל לספרות תורנית ומרבניה הבולטים של האורתודוקסיה המודרנית, לציין את זכרם ולהביא לחינוך הדורות הבאים בהתאם לחזונו הדתי-ציוני.
- יישום המטרות
2. מטרתו של חוק זה ייושמו בדרך של קיום יום להנצחת הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין ופעילויות חינוכיות-ערכיות במוסדות המדינה, בצבא הגנה לישראל ובבתי הספר, מתן מלגות לתלמידים ומתן תמיכות למוסדות ציבור הפועלים להגשמת מטרות חוק זה, לרבות באמצעות קיום פעילויות ברחבי הארץ, והכול לפי הוראות חוק זה.

פרק ב': מרכז הנצחה ומועצה ציבורית

- מועצה ציבורית
3. (א) שר החינוך (להלן – השר) ימנה מועצה ציבורית להנצחת זכרם של הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין (בחוק זה – המועצה הציבורית).
- (ב) המועצה תהיה בת 11 חברים, ואלו הם:
- (1) ארבעה חברים עובדי המדינה אשר ישמשו נציגי הממשלה, ובהם נציג משרד ראש הממשלה על פי המלצת ראש הממשלה, נציג משרד החינוך על פי המלצת השר, נציג משרד התרבות והספורט על פי המלצת שר התרבות והספורט ונציג המשרד לשירותי דת על פי המלצת השר לשירותי דת;
- (2) נציג צבא הגנה לישראל על פי המלצת שר הביטחון;

(3) נציג הרבנות הראשית לישראל כמשמעותה בחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ס-1980¹, שייבחר מקרב עובדי הרבנות הראשית לישראל או מקרב חברי מועצת הרבנות הראשית לישראל כמשמעותה בחוק האמור, והכול לאחר התייעצות עם מועצת הרבנות הראשית לישראל;

(4) נציג הסגל האקדמי במוסד להשכלה גבוהה בעל מומחיות בתחום מהתחומים הנוגעים למטרות החוק;

(5) נציג הסגל החינוכי במכינה קדם צבאית מוכרת, כהגדרתה בחוק המכינות הקדם צבאיות, התשס"ח-2008²;

(6) נציג מועצת תנועות הנוער;

(7) נציג ישיבת "הר עציון" באלון שבות;

(8) ראש הרשות המקומית שבתחומה פועל המרכז או עובד הרשות המקומית האמורה, לפי המלצת ראש הרשות המקומית.

(ג) השר, באישור המועצה הציבורית, ימנה את יושב ראש המועצה מקרב חברי המועצה הציבורית; המועצה הציבורית, באישור השר, תמנה את ממלא מקומו של היושב ראש מקרב חבריה.

(ד) בהרכב המועצה הציבורית יינתן ביטוי הולם לייצוגן של נשים ולייצוג של מגוון קבוצות האוכלוסייה.

תפקידי המועצה 4. אלה הם תפקידי המועצה הציבורית:

(1) לייעץ לשר בכל הנוגע ליישום חוק זה ולביצועו, ולעקוב אחר ביצוע החוק;

(2) להמליץ לשר על מדיניות ויעדים לעניין הפעילות לפי חוק זה והגברתה;

(3) לייעץ לשר לעניין קביעת מבחנים לתמיכה במוסדות ציבור, כאמור בסעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985³ (בחוק זה – חוק יסודות התקציב), לשם קידום מטרותיו של חוק זה, בין השאר בעניינים אלו:

(א) קיום פעילות בכל הנוגע לזכרם ופועלם של הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין;

¹ ס"ח התש"ס, עמ' 90.

² ס"ח התשס"ח, עמ' 890.

³ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

- (ב) קיום פעולות חינוכיות-ערכיות לרבות הכנת תוכנית לימודים, קיום השתלמויות למורים ולמדריכים ועריכת סיורים;
- (ג) קיום אירועים;
- (ד) פעילויות הנצחה ומחקר;

(4) להכין הצעת תקציב שנתי להפעלת החוק כאמור בסעיף 14(ב), ולהגישה לאישור השר ושר האוצר.

5. החלת דינים חברי המועצה הציבורית שאינם עובדי המדינה, דינם, בפעולתם כחברי המועצה, כדין עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלו ולעניין פעולותיהם במועצה:

- (1) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1980⁴;
- (2) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969⁵;
- (3) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959⁶ – ההוראות הנוגעות לכלל עובדי המדינה;
- (4) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969⁷;
- (5) חוק העונשין, התשל"ז-1977⁸ – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור.

6. סדרי עבודת המועצה הציבורית (א) המועצה הציבורית תתכנס לפחות פעמיים בשנה, וכן לפי דרישה של לפחות מחצית מחבריה.

(ב) יושב ראש המועצה הציבורית ינהל את ישיבותיה; הוא יזמן את ישיבות המועצה הציבורית ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן, בין השאר, בהתאם לדרישות והצעות השר וחברי המועצה הציבורית.

(ג) המועצה הציבורית תקבע את סדרי עבודתה ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

(ד) המניין החוקי בישיבות המועצה הוא רוב חבריה, ובהם יושב ראש המועצה; החלטות המועצה יתקבלו ברוב קולות של חברי המועצה המשתתפים בהצבעה; היו הקולות שקולים, יכריע יושב ראש המועצה.

(ה) בהיעדרו של יושב ראש המועצה ימלא את מקומו ממלא מקומו הקבוע, לכל עניין לפי חוק זה.

⁴ ס"ח התש"ס, עמ' 2.
⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.
⁶ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.
⁷ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.
⁸ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

גמול והחזר
הוצאות

7.

חברי המועצה הציבורית לא יהיו זכאים לשכר בעד חברותם במועצה, אך חבר המועצה הציבורית שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד גוף נתמך יהיה זכאי לתשלום בעד השתתפות בשיבות המועצה בהתאם להוראות החשב הכללי במשרד האוצר החלות לעניין ועדות ציבוריות; בסעיף זה, "עובד המדינה", "עובד גוף מתוקצב" ו"עובד גוף נתמך" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב.

8.

תקופת כהונה,
פקיעת כהונה
והעברה מכהונה

(א) חבר המועצה הציבורית, יתמנה לתקופת כהונה של שלוש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לשתי תקופות כהונה רצופות נוספות שכל אחת מהן לא תעלה על שלוש שנים, ולאחר הפסקה של שלוש שנים, ניתן לשוב ולמנותו ללא יותר משלוש תקופות כהונה רצופות נוספות כאמור.

(ב) לא ימונה לחבר המועצה הציבורית מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה, ולעניין עבירה פלילית, ובלבד שלא יובא בחשבון מידע פלילי אשר במועד המינוי חלפה לגביו תקופת המחיקה כמשמעותה בסעיף 21 לחוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט–2019.⁹

(ג) חבר המועצה הציבורית יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו בהתקיים אחד מאלה:

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;

(2) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או נציג הגוף שהוא מייצג במועצה הציבורית, ואם הוא נציג ציבור – הוא התמנה לעובד המדינה או לעובד או לחבר מועצה של גוף המיוצג במועצה הציבורית.

(ד) התקיימה נסיבה מהנסיבות כמפורט להלן לגבי חבר המועצה הציבורית, יעבירו השר מכהונתו לפני תום תקופת הכהונה ובסמוך למועד התקיימות הנסיבה, בהודעה בכתב:

(1) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש חבר המועצה הציבורית כאמור בהוראות סעיף קטן (ב);

(2) חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים הדרושים לכהונתו כחבר המועצה הציבורית;

(3) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו.

⁹ ס"ח התשע"ט, עמ' 298.

(ה) השר, לאחר התייעצות עם יושב ראש המועצה הציבורית, רשאי להעביר את חבר המועצה הציבורית מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו בהתקיים אחד מאלה:

(1) הוא נעדר בלא סיבה מוצדקת משלוש ישיבות רצופות של המועצה הציבורית;

(2) הוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור בסעיף קטן (ב) וטרם ניתן מתן פסק דין סופי בעניינו.

(ו) השר לא יפסיק את כהונתו של חבר המועצה הציבורית לפי סעיפים קטנים (ד) או (ה) אלא לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו לעניין זה.

(ז) הפסיק חבר המועצה הציבורית לכהן לפי הוראות סעיף זה, יפעל השר למינוי חבר אחר במקומו בהקדם האפשרי.

ניגוד עניינים 9. (א) בסעיף זה –

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חם, חמות, נכד או נכדה, לרבות קרוב כאמור שהוא שלוב (חורג);

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968¹⁰;

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה או עיסוק בנושא מחוץ לדיון;

"ניגוד עניינים", של חבר המועצה הציבורית – ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו במועצה ובין עניין אישי או תפקיד אחר, שלו או של קרובו;

"קרוב", של חבר המועצה הציבורית – כל אחד מאלה:

(1) בן משפחה של חבר המועצה הציבורית;

(2) אדם שלחבר המועצה הציבורית יש עניין במצבו הכלכלי;

(3) תאגיד שחבר המועצה הציבורית, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם בעלי עניין בו;

(4) גוף שחבר המועצה הציבורית, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם מנהלים או עובדים אחראים בו.

(ב) לא ימונה לחבר המועצה הציבורית ולא יכהן כחבר מי שבשל כהונתו יימצא, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים אשר ימנע ממנו למלא את עיקר תפקידו במועצה הציבורית.

¹⁰ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

(ג) חבר המועצה הציבורית לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שהטיפול בו יגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.

(ד) נודע לחבר המועצה הציבורית כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש המועצה הציבורית; היה חבר המועצה הציבורית האמור היושב ראש – יודיע על כך לשר.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, חבר המועצה הציבורית שמונה לפי סעיף 3(א)(8) רשאי להביא בחשבון גם את ענייניו של הגוף שהוא נציגו, ככל שהם קשורים לתפקידי המועצה הציבורית, ולא יראו אותו כמי שנמצא במצב של ניגוד עניינים בשל כך בלבד.

תוקף פעולות 10. קיום המועצה הציבורית, סמכויותיה ותוקף החלטותיה ופעולותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר בה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו של חבר המועצה הציבורית, ובלבד שמכהנים בה רוב חבריה.

פרק ג': יום הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין

יום הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין 11. (א) אחת לשנה, ביום ג' בכסלו, יקוים יום הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין; ביום זה –

(1) יתקיים טקס זיכרון לרב יהודה עמיטל ולרב אהרון ליכטנשטיין;

(2) בצבא הגנה לישראל יוקדש זמן ללימוד פועלם וחזונם הציוני-דתי של הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין;

(3) יתקיים כנס לזכרם של הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין; הכנס יאורגן על ידי המועצה הציבורית ויידונו נושאים מעולם הציונות והדת ברוח חזונם של הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין.

(ב) הכנסת תקיים דיון מיוחד לציון יום הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין במועדו או במועד סמוך.

(ג) חל ג' כסלו בשבת, יקוים יום הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין ביום א' שלאחריו.

פרק ד': פעולות חינוכיות-ערכיות, הנצחה ומלגות

פעולות חינוכיות-ערכיות 12. מוסדות המדינה ובתי הספר יקיימו פעולות חינוכיות-ערכיות לקידום מטרותיו של חוק זה, לרבות קיום טקסים ופעולות חינוכיות ביום הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין.

13. משרד החינוך יקצה מלגות לימודים במסגרת חלוקת מלגות על ידי המשרד, לשם מחקר בנושאים הקשורים לפועלם ולחזונם הציוני-דתי של הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין, לפי כללים שיקבע השר, ובלבד שלא יינתן כפל תמיכה בעבור אותה פעילות או אותן שעות לימוד.

פרק ה': תקציב ותמיכות

14. (א) השתתפות אוצר המדינה בהפעלתו של חוק זה, לרבות תקציב המלגות לפי סעיף 15 והתקציב לתמיכה במוסדות ציבור לפי סעיף קטן (ג), תיקבע בחוק התקציב השנתי כמשמעותו בחוק יסודות התקציב.

(ב) המועצה הציבורית תכין הצעת תקציב שנתי להשתתפות אוצר המדינה כאמור בסעיף קטן (א), ותגישה לשר ולשר האוצר; השר ושר האוצר יאשרו את הצעת התקציב כפי שהציעה המועצה הציבורית או בשינויים שימצאו לנכון, ויביאו את הצעת התקציב המאושרת לפני הממשלה במסגרת הדיונים על חוק התקציב השנתי.

(ג) מתן תמיכות לפי חוק זה ייעשה על פי מבחנים לתמיכה במוסדות ציבור כאמור בסעיף 4(3) שיקבע השר, לאחר התייעצות עם המועצה הציבורית.

פרק ו': שונות

15. השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, בהתייעצות עם המועצה הציבורית, להתקין תקנות לביצועו, לרבות בעניין סדרי עבודת המועצה הציבורית.

16. בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975¹¹, בתוספת השנייה, בסופה יבוא:

"25. המועצה הציבורית – לפי חוק הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין (ציון זכרם ופועלם), התשפ"ה-2025".

17. השר ידווח לוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, בכתב, אחת לשנה, על יישום הוראות החוק בשנה שקדמה למועד הדיווח ובין השאר בעניינים האלה:

(1) איוש המועצה הציבורית ופעילותה;

(2) תקציב המרכז, לרבות מקורות המימון וניצול התקציב;

(3) פעילות המרכז ומוסדותיו.

¹¹ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

דברי הסבר

מטרתיו של חוק זה להנחיל לדורות את חזונם, מורשתם ופועלם ולציין את זכרם של הרב יהודה עמיטל, מייסד וראש ישיבת הר עציון, הוגה דעות, איש רוח ומעשה, שר בממשלת ישראל ומנהיג ציבור, ושל עמיתו בראשות הישיבה, הרב אהרון ליכטנשטיין, חכם תורה, בעל תואר דוקטור לספרות אנגלית מאוניברסיטת הרווארד, חתן פרס הרב קוק ופרס ישראל לספרות תורנית, ומרבניה הבולטים של האורתודוקסיה המודרנית.

להנצחת דמותם ופועלם של הרבנים יהודה עמיטל ואהרון ליכטנשטיין, מהדמויות ההיסטוריות שעיצבו את תנועת הציונות הדתית ואת מדינת ישראל, יש חשיבות חינוכית עמוקה.

המחוקק הכיר זה מכבר בחשיבות ההנצחה ביחס לדמויות היסטוריות מרכזיות אחרות, וכך נחקקו חוקים שמכוחם הוקמו ופועלים מרכזים חינוכיים המנציחים את פועלם של האישים המרכזיים בתולדות הציונות והמדינה (כדוגמת דוד בן-גוריון, יצחק בן צבי ומנחם בגין) ושל רבנים דוגמת הרבנים הראשיים לישראל, הרב דרוקמן והרב עובדיה יוסף. משכך מוצע לפעול להנצחתם של הרב יהודה עמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין בדרך של יום ציון לזכרם, הקמת מועצה ציבורית, מתן מלגות ועוד. מוצע כי השר הממונה על ביצוע החוק הוא שר החינוך.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

י"ג בסיוון התשפ"ה (09.06.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת חוה אתי עטייה

5821/25/פ

הצעת חוק להנצחת זכרו של הרב מאיר נסים מאזוז, התשפ"ה–2025

פרק א': מטרות החוק ויישומן

- מטרות
1. מטרתו של חוק זה לציין את זכרו של הרב מאיר נסים מאזוז, ראש ישיבת "כסא רחמים", מגדולי הרבנים הספרדיים, רב ופוסק תוניסאי-ישראלי, מנהיג רוחני בעל שיעור קומה, מורה דרך ומחבר ספרים רבים, ולהנחיל לדורות את חזונו, מורשתו ופועלו.
- יישום המטרות
2. מטרתו של חוק זה ייושמו בדרך של קיום יום הרב מאיר נסים מאזוז, עריכת פעילויות חינוכיות-ערכיות, מתן מלגות ומתן תמיכות למוסדות ציבור הפועלים להגשמת מטרות חוק זה, והכול לפי הוראותיו.

פרק ב': המועצה הציבורית

- מועצה ציבורית
3. (א) השר לשירותי דת (בחוק זה – השר) ימנה מועצה ציבורית להנצחת זכרו של הרב מאיר נסים מאזוז (בחוק זה – המועצה הציבורית); המועצה תהיה בת 7 חברים, ואלו הם:

(1) ארבעה חברים עובדי המדינה ובהם נציג משרד החינוך על פי המלצת שר החינוך, נציג משרד התרבות והספורט על פי המלצת שר התרבות והספורט, נציג המשרד לשירותי דת על פי המלצת השר, ועובד מדינה נוסף שייבחר השר ובלבד שאם עובד המדינה הנוסף אינו עובד המשרד לשירותי דת, הוא ייבחר לאחר התייעצות עם השר הממונה על אותו משרד;

(2) נציג הרבנות הראשית לישראל כמשמעותה בחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ס–1980¹;

(3) שני חברים, נציגי ציבור שאינם עובדי המדינה, שהם בעלי ידע, מומחיות, ניסיון או השכלה משמעותיים בקשר לפועלו, מורשתו או

¹ ס"ח התש"ס, עמ' 90.

הנצחתו של הרב מאיר נסים מאזוז, אשר אחד מהם הוא נציג של מוסד
חינוך.

(ב) המועצה הציבורית תמנה, באישור השר, את יושב ראש המועצה ואת
ממלא מקומו, מבין החברים האמורים בסעיף קטן (א).

(ג) לכל הפחות שניים מחברי המועצה המנויים בסעיף קטן (א)(1) עד (3)
יהיו נשים.

תפקידי המועצה 4. תפקידי המועצה הציבורית הם:

(1) לייעץ לשר בכל הנוגע ליישום החוק ולביצועו ולעקוב אחר ביצוע
החוק;

(2) להמליץ לשר על מדיניות ויעדים לעניין הפעילות לפי חוק זה;

(3) לייעץ לשר לעניין קביעת מבחנים לתמיכה במוסדות ציבור, כאמור
בסעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985² (בחוק זה – חוק יסודות
התקציב), לשם קידום מטרותיו של חוק זה;

(4) להכין הצעת תקציב שנתי להפעלת החוק כאמור בסעיף 13(א),
ולהגישה לאישור השר ושר האוצר.

החלת דינים 5. חברי המועצה הציבורית שאינם עובדי המדינה, דינם, בפעולתם כחברי
המועצה, כדין עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלה ולעניין פעולותיהם
במועצה:

(1) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1980³;

(2) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969⁴;

(3) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-
1959⁵ – ההוראות הנוגעות לכלל עובדי המדינה;

(4) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969⁶;

(5) חוק העונשין, התשל"ז-1977⁷ – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור.

סדרי עבודת 6. (א) המועצה הציבורית תתכנס פעמיים בשנה לפחות, וכן לפי דרישה של

² ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

³ ס"ח התשי"ס, עמ' 2.

⁴ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

⁵ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.

⁶ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(ב) יושב ראש המועצה הציבורית ינהל את ישיבותיה; הוא יזמן את ישיבות המועצה הציבורית ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן, בין השאר, בהתאם לדרישות והצעות השר וחברי המועצה הציבורית.

(ג) המועצה הציבורית תקבע את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

(ד) המניין החוקי בישיבות המועצה הוא רוב חבריה, ובהם יושב ראש המועצה; החלטות המועצה יתקבלו ברוב קולות של חברי המועצה המשתתפים בהצבעה; היו הקולות שקולים, יכריע יושב ראש המועצה.

(ה) בהיעדרו של יושב ראש המועצה ימלא את מקומו ממלא מקומו הקבוע, לכל עניין לפי חוק זה.

גמול והחזר הוצאות.7. חברי המועצה הציבורית לא יהיו זכאים לשכר בעד חברותם במועצה, אך יהיו זכאים להחזר הוצאות שיוציאו במילוי תפקידם כפי שיקבע השר, באישור שר האוצר.

תקופת כהונה, 8. (א) חבר המועצה הציבורית יתמנה לתקופת כהונה של חמש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופות כהונה נוספות. פקיעת כהונה והעברה מכהונה

(ב) חבר המועצה הציבורית יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו בהתקיים אחד מאלה:

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;

(2) הוא הורשע או הוגש נגדו כתב אישום בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש חבר מועצה;

(3) חדל להתקיים בו התנאי הדרוש לכהונתו כחבר המועצה הציבורית.

(ג) השר רשאי להעביר חבר המועצה הציבורית מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו בהתקיים אחד מאלה:

(1) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;

(2) הוא נעדר בלא סיבה מוצדקת משלוש ישיבות רצופות של המועצה הציבורית.

ניגוד עניינים 9. (א) בסעיף זה –

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חם, חמות, נכד או נכדה, לרבות קרוב כאמור שהוא שלוב (חורג);

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁸;

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה או עיסוק בנושא מחוץ לדיון;

"ניגוד עניינים", של חבר המועצה הציבורית – ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו במועצה ובין עניין אישי או תפקיד אחר, שלו או של קרובו;

"קרוב", של חבר המועצה הציבורית – כל אחד מאלה:

(1) בן משפחה של חבר המועצה הציבורית;

(2) אדם שלחבר המועצה הציבורית יש עניין במצבו הכלכלי;

(3) תאגיד שחבר המועצה הציבורית, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם בעלי עניין בו;

(4) גוף שחבר המועצה הציבורית, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם מנהלים או עובדים אחראים בו.

(ב) לא ימונה לחבר המועצה הציבורית ולא יכהן כחבר מי שבשל כהונתו יימצא, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים אשר ימנע ממנו למלא את עיקר תפקידו במועצה הציבורית.

(ג) חבר המועצה הציבורית לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שהטיפול בו יגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.

(ד) נודע לחבר המועצה הציבורית כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש המועצה הציבורית; היה חבר המועצה הציבורית האמור היושב ראש – יודיע על כך לשר.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, חבר המועצה הציבורית שמונה לפי סעיף 3(א)(4) רשאי להביא בחשבון גם את ענייניו של הגוף שהוא נציגו, ככל שהם קשורים לתפקידי המועצה הציבורית, ולא יראו אותו כמי שנמצא במצב של ניגוד עניינים בשל כך בלבד.

⁸ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

תוקף פעולות 10. קיום המועצה הציבורית, סמכויותיה ותוקף החלטותיה ופעולותיה לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר בה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו של חבר המועצה הציבורית, ובלבד שמכהנים בה רוב חבריה.

פרק ג': יום הרב מאיר נסים מאזוז

יום הרב מאיר נסים 11. (א) אחת לשנה, בכ"א בניסן, יום פטירתו של הרב מאיר נסים מאזוז, יקיים יום הרב מאיר נסים מאזוז; ביום זה – מאזוז

(1) בבתי הספר יוקדש זמן ללימוד פועלו וחזונו של הרב מאיר נסים מאזוז;

(2) יתקיים כנס עיוני לזכרו של הרב מאיר נסים מאזוז; הכנס יאורגן על ידי המועצה הציבורית; בכנס יידונו נושאים מעולמו וברוח חזונו של הרב מאיר נסים מאזוז.

(ב) הכנסת תקיים דיון מיוחד לציון יום הרב מאיר נסים מאזוז במועדו או במועד סמוך.

(ג) חל כ"א בניסן בשבת, יקיים יום הרב מאיר נסים מאזוז ביום א' שלאחריו.

פרק ד': פעולות חינוכיות–ערכיות ומלגות

פעולות חינוכיות– 12. מוסדות המדינה ובתי הספר יקיימו פעולות חינוכיות–ערכיות לקידום מטרותיו של חוק זה, לרבות קיום טקסים ופעולות חינוכיות ביום הרב מאיר נסים מאזוז.

מלגות 13. המשרד לשירותי דת רשאי להקצות מלגות לשם מחקר בנושאים הקשורים לפועלו ולחזונו של הרב מאיר נסים מאזוז, לפי כללים שעליהם יורה השר, ובלבד שלא יינתן כפל תמיכה בעבור אותה פעילות או אותן שעות לימוד.

פרק ה': תקציב ותמיכות

תקציב ותמיכות 14. (א) השתתפות אוצר המדינה בהפעלתו של חוק זה, לרבות תקציב המלגות לפי סעיף 13 והתקציב לתמיכה במוסדות ציבור לפי סעיף קטן (ג), תיקבע בחוק התקציב השנתי כמשמעותו בחוק יסודות התקציב.

(ב) המועצה הציבורית תכין הצעת תקציב שנתי להשתתפות אוצר המדינה כאמור בסעיף קטן (א), ותגישה לשר ולשר האוצר.

(ג) מתן תמיכות לפי חוק זה ייעשה על פי מבחנים לתמיכה במוסדות ציבור כאמור בסעיף 4(3) שיקבע השר, לאחר התייעצות עם המועצה הציבורית.

פרק ו': הוראות שונות

15. ביצוע ותקנות השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, בהתייעצות עם המועצה הציבורית, להתקין תקנות לביצועו, לרבות לעניין סדרי עבודת המועצה הציבורית.

דברי הסבר

הרב מאיר נסים מאזוז זצ"ל היה מגדולי הרבנים בדורו, ראש ישיבת "כסא רחמים" וממנהיגי יהדות תוניסיה בישראל. פועלו של הרב מאזוז חיזק את מסורת יהדות המזרח, ושימר באהבה ובנחישות את מורשת יהדות תוניסיה לדורות הבאים. הוא תרם תרומה רוחנית, חינוכית וחברתית עצומה לחברה הישראלית, והשפעתו ניכרת בקרב תלמידיו הרבים ובקהילות רבות בארץ. לצד פעילותו התורנית, הרב מאזוז היה דמות של אחדות, אהבת ישראל ומסירות לציבור, ופעל להנחיל ערכים של זהות יהודית, שמירה על המסורת, והשגת אחדות בין חלקי העם. כחברה הרואה ערך רב בשימור זיכרונם של אישים שפעלו להאדרת הרוח היהודית ולחיזוק הערבות ההדדית במדינת ישראל, מוצע בזאת לקבוע בחוק את הנצחת זכרו ופועלו של הרב מאיר נסים מאזוז. הצעת חוק זו נועדה להוקיר את פועלו של הרב מאזוז ולוודא שדמותו ומורשתו ימשיכו להאיר את דרכן של קהילות רבות במדינת ישראל.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"א באייר התשפ"ה (19.05.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת ינון אזולאי

5933/25/פ

הצעת חוק אומנה לילדים (תיקון – העלאת גיל אומן), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 24 בחוק אומנה לילדים, התשע"ו–2016¹, בסעיף 24(א)(2), במקום "56" יבוא "60".

דברי הסבר

חוק אומנה לילדים, התשע"ו–2016 (להלן – החוק), מגביל את גילו המרבי של אומן לגיל 56. אמנם בעבר נבחן התא המשפחתי המתאים לאומנה בהתאם לגיל זה ואולם התפיסה כיום לגבי אומנה בגיל מבוגר השתנתה ולפיה העלאת גיל האומן לא תפגע בתפקוד התא המשפחתי באומנה והדבר ייתן מענה גם לצורך הגובר בהגדלת מספר משפחות האומנה. הסיבות לשינוי התפיסה כאמור הן, בין השאר, גיל ההורות ההולך ומתאחר בישראל, עליית גיל הנישואין וההנחה כי היציבות והביסוס הכלכלי של אנשים בגיל זה עולים ובכך הם פנויים יותר לאומנה. בנוסף, לרוב בגילאים אלה בני זוג נמצאים בזוגיות בשלה, ואם יש להם ילדים – הם בדרך כלל עוזבים את הבית בשלב זה ובני הזוג נשארים לבדם. כמו כן, לנוכח העלייה הצפויה של גיל היציאה לגמלאות נראה כי העלאת גיל האומן תשפר ותבסס אף יותר את התא המשפחתי.

נוסף על כך, לפי החוק, ניתן לאשר השמת ילד באומנת קרובים גם אם לא התקיים התנאי האמור לעניין הגיל המרבי של אומן, ואכן משרד הרווחה והביטחון החברתי מאשר אומנה של קרובים בגילאים מבוגרים יותר מגיל 56.

לפיכך, מוצע להעלות את גילו המרבי של אומן, כך שיעמוד על 60 שנים ובכך לאפשר לילדים נוספים הזקוקים למשפחת אומנה להיקלט אצל משפחה מתאימה.

הצעת חוק זוהי הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת קארין אלהרר (5584/25/פ).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ד' בתמוז התשפ"ה (30.06.2025)

¹ ס"ח התשע"ו, עמ' 586.

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אוהד טל

5771/25/פ

הצעת חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון – ליווי פיננסי על ידי נותני שירותי תשלום בעלי חשיבות יציבותית), התשפ"ה-2025

1. תיקון סעיף 1 בחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
- (1) בהגדרה "ליווי פיננסי", בסופה יבוא "או נותן שירותי תשלום";
- (2) אחרי ההגדרה "מימון לפרויקט בנייה" יבוא:
- "נותן שירותי תשלום" – נותן שירותי תשלום בעל חשיבות יציבותית כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981²;";
- (3) בהגדרה "תאגיד מלווה" במקום "או מבטח", יבוא "מבטח או נותן שירותי תשלום".
2. תיקון סעיף 2 בסעיף 2(1) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "בסעיף זה, "ערבות בנקאית" – לרבות ערבות שהונפקה על ידי נותן שירותי תשלום".

דברי הסבר

ערבות חוק מכר היא בטוחה סטטוטורית הניתנת לרוכשי דירות על ידי הקבלן או היוזם מכוח חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974 (להלן – חוק המכר), באמצעות ערבות בנקאית או פוליסת ביטוח. הבטוחה ניתנת נוכח פערי הכוחות והמידע בין רוכשי הדירות לקבלנים או היוזמים, ותכליתה להגן על כספי הרוכשים במקרה שבו עסקת רכישת הדירה לא תצא אל הפועל מסיבות שאינן תלויות ברוכשים. כיום קובע חוק המכר כי הגופים המוסמכים שרשאים להנפיק ערבויות כאמור הם רק "תאגיד

¹ ס"ח התשל"ה, עמ' 14.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

בנקא"י או "מבטח" (כהגדרתם בחוק המכר) – גופים המפוקחים על ידי המפקח על הבנקים והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (בהתאמה) – ועומדים בדרישות חוק המכר לעניין רמת הביטחונות וההון העצמי הנדרש.

מטרת התיקון המוצע היא לקדם את התחרות בתחום הערבויות והליווי הפיננסי בבנייה למגורים באמצעות הרחבת רשימת הגופים המוסמכים להנפקת ערבות כאמור. תיקון זה יתיר גם לנותני שירותי תשלום יציבותיים (למשל חברות כרטיסי האשראי) להעמיד ערבויות חוק מכר וליווי פיננסי לקבלנים, וזאת בהלימה לסעיף 36 יד לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א–1981, הקובע כי נותן שירותי תשלום יציבותי רשאי לעסוק במתן אשראי.

תיקון זה יגביר את התחרות בין נותני הערבויות ויגדיל את היצע המלווים ומעמידי הערבויות תוך שמירה על אינטרס הרוכשים ועל כספיהם. יש לשים לב שהרגולציה המחמירה החלה ממילא על נותני שירותי תשלום יציבותיים מתוקף היותם גופים המפוקחים על ידי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, תבטיח שכניסתם לשוק הערבויות והליווי הפיננסי לקבלנים תיעשה באופן אחראי, תוך הקפדה יתרה על איתנותם הפיננסית. הגברת התחרות כתוצאה מכניסתם של שחקנים חדשים תוביל להוזלת עלויות המימון לקבלנים והיזמים, תגביר את היקף הפעילות גם מצדם של קבלנים ויזמים, ובהמשך צפויה אף "להתגלגל" להוזלה במחירי הדירות.

הצעת חוק זו נוסחה בסיוע התאחדות הקבלנים בוני הארץ.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)

מוזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2161 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 26.10.2025 .

חק/2161. הצעת חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון - ליווי פיננסי על ידי נותני שירותי תשלום בעלי חשיבות יציבותית), התשפ"ה-2025 של חה"כ אוהד טל (פ/5771)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין וה"כרמית פולק כהן, ליאור חיימוביץ וברק קרוננפלד.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע שבמהלכו חבר הכנסת מגיש הצעת החוק יבוא בדברים עם שר הבינוי והשיכון.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת יעקב אשר
משה גפני
אורי מקלב

פ/25/960

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – שירות מקוון ללקוח), התשפ"ג–2022

תיקון סעיף 5א 1. בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981¹, בסעיף 5א –

(1) בכותרת השוליים, המילים "על עמלות" – יימחקו;

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) תאגיד בנקאי יאפשר ללקוחו לקבל מידע לגבי חשבונו שיתייחס לשבע שנים לפחות; המידע יימסר ללא תשלום באמצעות האינטרנט, ויכלול את כל אלה:

(1) פירוט תנועות בחשבון בנק עובר ושב;

(2) העתקי הודעות ומכתבים שנשלחו ללקוח;

(3) אישורי יתרה שנתיים;

(4) פירוט הפקדות בקופת גמל או בקרן המנוהלת על ידי התאגיד הבנקאי;

(5) העתקי שיקים שהופקדו או שנמשכו.

(ה) הנגיד, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת ובאישור שר האוצר, רשאי לקבוע בכללים הוראות לעניין סעיף קטן (ד), לרבות הוראות לעניין עמלות."

דבר הסבר

מטרת הצעת החוק היא הנגשת מידע ללקוחות הבנקים בהתאם להתקדמות הטכנולוגית. כיום, תאגידים בנקאיים מאפשרים ללקוחותיהם לקבל מידע באמצעות האינטרנט. במרבית

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

המקרים מוצג המידע לגבי הפעילות בחצי השנה האחרונה בלבד, בעוד שהלקוח זקוק למידע לגבי טווח תאריכים רחב יותר, לשם הגשת דוחות כספיים לרשויות השונות או בעת ניהול הליכים משפטיים. אם הלקוח מעוניין במידע שאינו מוצג באינטרנט, עליו להזמין את המידע ולשלם עמלה מיוחדת, פעולה הכרוכה בבירוקרטיה ובהוצאה כספית.

הכללים של התאגידים הבנקאיים לעניין מסירת מידע נקבעו לפני שנים רבות בעידן שבו העלויות הטכנולוגיות של הפקת המידע היו גבוהות. אולם כיום, בעידן הטכנולוגי, אין הצדקה לכך שתאגיד בנקאי לא ישמור ויצג ללקוח את כל המידע הרלוונטי שהוא זקוק לו.

לפיכך, מוצע לקבוע כי התאגידים הבנקאיים יאפשרו ללקוחותיהם לקבל מידע על חשבונותיהם ללא תשלום, באמצעות האינטרנט, וזאת לגבי שבע שנים לפחות.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים ואחת, על שולחן הכנסת העשרים ושתיים, על שולחן הכנסת העשרים ושלוש ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת יעקב אשר וקבוצת חברי הכנסת (פ/240; פ/22/577; פ/23/200; פ/24/96).

הצעת החוק זהה לפ/24/96 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בטבת התשפ"ג (26.12.2022)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת ינון אזולאי

פ/25/5963

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – ביטול פעולה מכוח הרשאה לחיוב בשל היעדר יתרה

מספקת בחשבון והגבלת עמלות בשל הרשאה לחיוב), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 1 בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, אחרי ההגדרות "הנפקה" ו"תפעול הנפקה" יבוא:

"הרשאה לחיוב" ו"מוטב" – כהגדרתם בחוק שירותי תשלום, התשע"ט–2019²."

2. הוספת סעיף 5א5 אחרי סעיף 4א5 לחוק העיקרי יבוא:

"ביטול פעולה מכוח 5א5. (א) ביקש מוטב לבצע פעולה מכוח הרשאה הרשאה לחיוב בשל לחיוב חשבון של לקוח, ללא יתרה מספקת היעדר יתרה בחשבון שתאפשר את ביצועה, ימסור התאגיד הבנקאי הודעה על כך ללקוח בלא דיחוי; הודעה מספקת בחשבון הלקוח כאמור תכלול הסבר בדבר הצורך להפקיד כספים בחשבון הלקוח עד שעתיים וחצי לפני תום יום העסקים, כדי למנוע את ביטול הפעולה האמורה.

(ב) לא מסר תאגיד בנקאי הודעה ללקוח כאמור בסעיף קטן (א), לא יבטל התאגיד את הפעולה שביקש המוטב לבצע מכוח ההרשאה לחיוב, אלא לאחר שחלף יום עסקים אחד מהמועד שבו נמסרה הודעה על היעדר יתרת זכות כאמור."

3. הוספת סעיף 9יט אחרי סעיף 9יח לחוק העיקרי יבוא:

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.
² ס"ח התשע"ט, עמ' 201.

"הגבלת סכום 9יט. על אף האמור בהוראות לפי חוק זה, תאגיד בנקאי
 עמלה בשל פעולות לא יגבה עמלה בשל ביצוע פעולה מכוח הרשאה
 מכוח הרשאות לחיוב או בשל ביטולה לפי סעיף 5א5, בסכום
 לחיוב העולה על 10 שקלים חדשים או 5% מסכום
 שלגביו בוצעה הפעולה האמורה, לפי הנמוך
 מביניהם."

דברי הסבר

בעת כהונתה של הכנסת העשרים ושלוש, נחקק חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מס' 14), התש"ף–
 2020, המטיל חובה על הבנקים ליידע בעל חשבון בנק במקרה ששיק שמסר נידון לסירוב בשל היעדר
 יתרה מספקת בחשבון הבנק האמור, תוך מתן זמן סביר לתיקון המצב טרם החזרת השיק. חוק זה נועד
 לצמצם את הפגיעה בבעלי החשבון ולאפשר להם לנהל את חשבונם באופן תקין.

מוצע לקבוע חובה דומה לעניין הרשאה לחיוב (הוראת קבע). לפי המוצע, תאגיד בנקאי המבקש לבטל
 פעולה מכוח הרשאה לחיוב בשל היעדר יתרה מספקת בחשבון הלקוח, יעביר ללקוח הודעה מוקדם ככל
 האפשר, כדי ליידע אותו בדבר הצורך להפקיד כספים בחשבון עד שעתיים וחצי לפני תום יום העסקים,
 וזאת על מנת למנוע ביטול של הפעולה האמורה על ידי התאגיד הבנקאי. עוד מוצע לקבוע שתאגיד בנקאי
 שלא מסר את ההודעה באופן האמור, לא יבטל את הפעולה מכוח ההרשאה לחיוב, אלא לאחר שחלף יום
 עסקים מהעת בה ימסור את ההודעה.

עמלה על ביצוע פעולות מכוח הוראות קבע פוגעת בשכבה הכי חלשה באוכלוסייה. לפיכך, מוצע
 להגביל את גובה העמלות הנגבות על ביצוע פעולות מכוח הרשאה לחיוב, וכן על ביטולן בשל היעדר יתרה
 מספקת. לפי המוצע, תאגיד בנקאי לא יגבה עמלה על ביצוע פעולה מכוח הרשאה לחיוב או על ביטולה,
 בסכום העולה על 10 שקלים חדשים או 5% מהסכום לגביו בוצעה הפעולה האמורה, לפי הנמוך
 מביניהם.

 הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
 והונחה על שולחן הכנסת ביום
 י"א בתמוז התשפ"ה (07.07.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת רון כץ
ינון אזולאי

פ/25/5732

הצעת חוק איסור התקשרות בהסדר לקביעת מחיר אחיד למזון במשלוח ובהזמנה בבית האוכל, התשפ"ה-2025

הגדרות

1. בחוק זה –

"בית אוכל" – בית עסק שבו מכינים ומגישים מזון המיועד לאכילה דרך כלל במקום העסק או למשלוח לצרכן, ובסמוך למועד הכנתו, ובכלל זה בית קפה, מסעדה, מזנון ועסק של מזון מהיר;
"הסדר" ו"הממונה" – כהגדרתם בחוק התחרות;
"חוק התחרות" – חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988¹;

"ספק שירותי שילוח ומכירה" – עוסק המספק שירותי הזמנה מרחוק של מזון מבית אוכל באמצעים מקוונים ושילוחו לצרכן.

איסור על חובת מחיר אחיד

2.

ספק שירותי שילוח ומכירה לא יתקשר עם בית אוכל בהסדר הקובע מחיר אחיד למזון שמוכר בית האוכל באמצעות הספק האמור ולמזון שנמכר בבית האוכל עצמו.

אכיפה

3.

(א) התקשר ספק שירותי שילוח ומכירה בהסדר כאמור בסעיף 2, יהיה רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בסכום שלא יעלה על 1,155,570 שקלים חדשים; היה המפר תאגיד והיה לו, בשנה שקדמה לשנת הכספים שבה בוצעה ההפרה, מחזור מכירות בסכום העולה על 10 מיליון שקלים חדשים, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בשיעור של עד 8% ממחזור המכירות כאמור, ובלבד שסכום העיצום הכספי לא יעלה על 46,222,830 שקלים חדשים.

(ב) על הטלת עיצום כספי לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיפים 50 עד 55 לחוק התחרות, בשינויים המחויבים.

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

4. החוק מחייב הוראות חוק זה יחולו על אף כל ויתור או הסכם נוגד.
5. שמירת דינים הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות לפי חוק התחרות, ולא לגרוע מהן.
6. ביצוע ותקנות שר הכלכלה והתעשייה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים האחרונות, חלה עלייה משמעותית בשימוש בשירותי משלוחי מזון, המאפשרים לצרכנים להזמין ארוחות ממסעדות באמצעות ספקים המפעילים פלטפורמות מקוונות. פלטפורמות אלו מתווכות בין הצרכן למסעדה ומספקות שירותי הזמנה ומשלוח. חלק מהספקים האמורים מחייבים את המסעדות לקבוע מחירים זהים למזון שנמכר על ידם, הן להזמנות במשלוח והן לשיבה במסעדה. דרישה זו אינה מתחשבת בעלויות הנוספות הכרוכות במשלוח, כגון עמלות המשלוח לספקים אלו ועלויות לוגיסטיות, ומגבילה את יכולת המסעדות לתמחר את מוצריהן בהתאם לעלויות השונות.

מטרת החוק המוצע היא לאפשר למסעדות לקבוע מחירים שונים להזמנות במשלוח ולישיבה במסעדה, בהתאם לעלויות הכרוכות בכל ערוץ מכירה, ובכך לשמור על רווחיותן ולהציע לצרכנים מחירים הוגנים. מוצע לקבוע שהספקים המפעילים את הפלטפורמות לא יורשו לחייב מסעדות לקבוע מחירים זהים להזמנות במשלוח ולישיבה במסעדה ובכך יינתן חופש למסעדות לתמחר את מוצריהן בהתאם לעלויות השונות. הממונה על התחרות יהיה רשאי להטיל עיצום כספי בסכום שלא יעלה על 1,155,570 שקלים חדשים על ספק שהפר איסור זה. הממונה יהיה רשאי להטיל על ספק שמחזור מכירותיו השנתי עולה על 10 מיליון שקלים חדשים עיצום כספי בשיעור של עד 8% ממחזור מכירותיו, עד לסכום של 46,222,830 שקלים חדשים.

החוק המוצע נועד לתקן את חוסר האיזון הקיים בין הפלטפורמות למסעדות, להגן על זכויות המסעדות והצרכנים ולהבטיח תחרות הוגנת בשוק המשלוחים. הצעת חוק זו תאפשר למסעדות גמישות בתמחור מוצריהן, תשפר את ניהול קשרי הלקוחות ותחזק את התחרות בשוק המשלוחים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2127 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 19.10.2025 .

חק/2127. הצעת חוק איסור התקשרות בהסדר לקביעת מחיר אחיד למזון במשלוח
ובהזמנה בבית האוכל, התשפ"ה-2025 של חה"כ רון כץ וינון אזולאי
(פ/5732)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת קטי קטרין שטרית

5549/25/פ

הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (הבטחת תשלומי גמלאות לעובדי עירייה), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 213 ב.1. בפקודת העיריות¹, אחרי סעיף 213א יבוא :

"הבטחת תשלומי 213ב. (א) עירייה תקצה בתקציב הרגיל את הכספים גמלאות לעובדי המיועדים לתשלומי גמלאות מקופת העירייה העירייה לגמלאי העירייה.

(ב) העירייה תנהל את הכספים כאמור בסעיף קטן (א) בחשבון בנק נפרד המיועד אך ורק למטרה זו.

(ג) העירייה רשאית להשתמש בסכומים המוקצים כאמור אך ורק לתשלום גמלאות לגמלאי העירייה.

(ד) מי שעשה שימוש בהקצבה שלא לאחת המטרות המפורטות או שהורה לאחר לעשות שימוש כאמור, דינו – קנס עשרת אלפים שקלים חדשים.

(ה) הכספים שבחשבון יהיו פטורים מעיקול ולא יהיו ניתנים להמחאה או לשעבוד ; ואולם בית המשפט, על פי תביעתו של גמלאי העירייה אשר קצבתו משולמת מקופת העירייה, רשאי להטיל עיקול על כספי החשבון.

(ו) שר הפנים ממונה על ביצוע סעיף זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו."

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

תיקון פקודת המועצות המקומיות 2. בפקודת המועצות המקומיות², בסעיף 34א, אחרי "213", יבוא "213ב".

ד ב ר י ה ס ב ר

הסדר הפנסיה של גמלאים רבים אשר עבדו ברשויות מקומיות הוא פנסיה תקציבית, לה היו זכאים מכוח עבודתם ברשויות המקומיות לאורך השנים. תשלום הפנסיה התקציבית נעשה באמצעות קבלת הפנסיה מתקציב הרשות המקומית, ולא באמצעות הפרשת העובד והמעסיק לקרן פנסיה. כאשר רשות מקומית נכנסת למצב של חדלות פירעון או למצב של גירעון, גמלאי הרשות אינם מקבלים את כספי הפנסיה לה זכאים. מצב זה פוגע פגיעה קשה בזכותם של הגמלאים לפרנסה ובזכותם לחיות בכבוד. באמצעות הצעת חוק זו נבטיח כי התשלומים המיועדים לכספי הפנסיה של גמלאי רשויות לא יפגעו במידה והרשות נקלעת לקשיים כספיים, והגמלאים ימשיכו לקבל את קצבת הפנסיה לה הם זכאים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בשבט התשפ"ה (24.02.2025)

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

מוזכירות הממשלה

סעיף מספר 1896/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 11.05.2025 .

חק/1896. הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (הבטחת תשלומי גמלאות לעובדי עירייה), התשפ"ה-2025 של חה"כ קטי קטרין שטרית (פ/5549)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים :	חברי הכנסת	ניסים ואטורי
		אופיר כץ
		עודד פורר
		חמד עמאר
		אריאל קלנר
		אושר שקלים
		ארז מלול
		צגה מלקו
		מיכאל מרדכי ביטון

5997/25/פ

הצעת חוק עידוד יישוב עירוני מעורב, התשפ"ה-2025

- מטרה 1. מטרת חוק זה היא לסייע ליישובים עירוניים מעורבים שנקבעו לפי החלטת הממשלה, לקידום ההתיישבות בהם ולמניעת הגירה שלילית של אוכלוסייה מתחומם, לשם פיתוחם, חיזוקם ושמירה על מרקם החיים בהם.
- הגדרות 2. בחוק זה –
- "הכנסה", "הכנסה חייבת" ו"הכנסה מיגיעה אישית" – כהגדרתן בפקודת מס הכנסה¹;
- "יישוב עירוני מעורב" – עירייה או מועצה מקומית, למעט מועצה אזורית, שבה תושבים יהודיים ושאינם יהודיים, כפי שקבעה הממשלה בהתאם למדיניותה, בין השאר בהתאם למטרות חוק זה;
- "פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה" – הנתונים המופיעים בפרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הידועים ב-31 בדצמבר שלפני שנת המס שלגביה ניתן הזיכוי לפי חוק זה;
- "תושב", ביישוב מסוים – יחיד שמרכז חייו באותו יישוב.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

- הטבת מס לתושב 3. (א) מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב עירוני מעורב כפי שקבעה יישוב עירוני מעורב הממשלה, זכאי באותה שנה לזיכוי ממס בשיעור של 9% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית עד לתקרת הכנסה של 162,000 שקלים חדשים.
- (ב) תושב ביישוב עירוני מעורב שזכאי לזיכוי כאמור לפי חוק זה וכן לזיכוי אחר לפי הוראות סעיף 11 לפקודת מס הכנסה, הברירה בידו לבחור באחד מהם.
4. שמירת דינים חוק זה בא להוסיף על הטבות הניתנות לפי כל דין.
5. הוראת שעה מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב עירוני מעורב כפי שקבעה הממשלה, יתווסף לזיכוי ממס שהוא זכאי לו לפי סעיף 3(א), שיעור של 3% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית, ולתקרת ההכנסה יתווסף סכום נוסף על הסכום הקבוע בסעיף האמור, של 24,000 שקלים חדשים; הוראות סעיף זה יחולו בשנות הכספים 2025 עד 2029; שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי להאריך, בצו, את התקופה האמורה כך שתחול לגבי שנות מס נוספות, ובלבד שהחלטת הממשלה עומדת בתוקפה.
6. ביצוע ותקנות שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 11 לפקודת מס הכנסה, קובע הטבות במס לתושבי יישובים בשל מצבם החברתי-כלכלי, מיקומם הגיאוגרפי והמצב הביטחוני באזורם לעומת אזורים אחרים (להלן – יישובים מוטבים). הטבות מס אלה נועדו לסייע בצמצום הפערים בין יישובים אלה לבין יישובים אחרים במדינה, למנוע הגירה שלילית, לחזק את האוכלוסייה הקיימת ולמשוך אליהם אוכלוסייה נוספת.

ישנם יישובים שהאוכלוסייה בהם מעורבת ובשל קרבתם ליישובים שתושביהם זכאים להטבות מס גבוהות יותר, יש מהם הגירה שלילית ונטישת אוכלוסייה אמידה אל יישובים אלה. נוכח הצורך להמשיך ולחזק יישובים אלה, מוצע לקבוע בחוק זה הטבות במס לתושבי יישובים עירוניים מעורבים שנקבעו לפי החלטת הממשלה בהתאם למדיניותה.

בהתאם לאמור מוצע להגדיר יישוב עירוני מעורב כעירייה או מועצה מקומית, למעט מועצה אזורית, שבה תושבים יהודיים ושאינם יהודיים, כפי שקבעה הממשלה בהתאם למדיניותה.

כמו כן, מוצע לקבוע כי מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב עירוני מעורב כפי שקבעה הממשלה כאמור יהיה זכאי באותה שנה לזיכוי ממס בשיעור של 9% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית עד לתקרת הכנסה של 162,000 שקלים חדשים. תושב ביישוב עירוני מעורב שזכאי לזיכוי כאמור וכן זכאי לזיכוי אחר לפי הוראות סעיף 11 לפקודת מס הכנסה, יוכל לבחור באחד מהם.

נוכח מצב הלחימה המתמשך שבו מצויה מדינת ישראל, מוצע לקבוע בהוראת שעה לתקופה של חמש שנים, כי מי שהיה במשך כל שנת המס תושב ביישוב עירוני מעורב כפי שקבעה הממשלה, יתווסף לזיכוי ממס שהוא זכאי לו כאמור, 3% מהכנסתו החייבת מיגיעה אישית, ולתקרת ההכנסה יתווסף סכום נוסף של 24,000 שקלים חדשים. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יהיה רשאי להאריך את התקופה כך שתחול לגבי שנות מס נוספות, ובלבד שהחלטת הממשלה עומדת בתוקפה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בתמוז התשפ"ה (14.07.2025)

מוזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2162 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 26.10.2025 .

חק/2162. הצעת חוק עידוד יישוב עירוני מעורב, התשפ"ה-2025 של חה"כ ניסים ואטורי ואחרים (פ/5997)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים:	חברי הכנסת	דן אילוז
		אליהו רביבו
		שלום דנינו
		קטי קטרין שטרית
		משה סעדה
		עפיף עבד
		אריאל קלנר
		בועז ביסמוט
		אביחי אברהם בוארון
		ניסים ואטורי
		חנוך דב מלביצקי
		איתן גינזבורג
		קארין אלהרר
		אלון שוסטר
		מטי צרפתי הרכבי
		סימון דוידסון
		שמחה רוטמן
		צביקה פוגל
		אלי דלל
		חזה אתי עטייה

6167/25/פ

הצעת חוק-יסוד: משק המדינה (תיקון – בחינת עלות תקציבית מוניציפלית)

- תיקון סעיף 3ג 1. בחוק-יסוד: משק המדינה¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 3ג –
- (1) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

¹ ס"ח התשל"ה, עמ' 206.

"(ב1) הייתה כרוכה בביצועה של הצעת החוק התקציבית או ההסתייגות התקציבית, עלות תקציבית מוניציפלית ולא ניתן בעדה שיפוי מלא מאוצר המדינה לרשויות המקומיות, לא יחל החוק שהתקבל באותה שנת הכספים בה התקבל.";

(2) בסעיף קטן (ד) –

(א) בהגדרה "הצעת חוק תקציבית", בפסקה (3), בסופה יבוא "הממשלה לא תיתן את הסכמתה להצעת חוק תקציבית אם כללה עלות תקציבית מוניציפלית, אלא באישור שר הפנים ושר האוצר, ובהתייעצות עם מרכז השלטון המקומי בישראל";

(ב) בהגדרה "הסתייגות תקציבית", בפסקה (2), בסופה יבוא "הממשלה לא תיתן את הסכמתה להצעת חוק תקציבית אם כללה עלות תקציבית מוניציפלית, אלא באישור שר הפנים ושר האוצר, ובהתייעצות עם מרכז השלטון המקומי בישראל";

(ג) בהגדרה "עלות תקציבית", בסופה יבוא "או עלות תקציבית מוניציפלית";

(ד) אחרי ההגדרה "עלות תקציבית" יבוא :

"עלות תקציבית מוניציפלית" – הוצאה או התחייבות להוצאה מתקציב כלל הרשויות המקומיות או החברות העירוניות, או הפחתה של הכנסותיהן";

ד ב ר י ה ס ב ר

רשויות מקומיות נושאות לעיתים קרובות בנטל התקציבי הנוצר מהצעות חוק פרטיות שמועברות בכנסת, מבלי שניתנה להן האפשרות להיערך לכך מבעוד מועד או לקבל שיפוי הולם מתקציב המדינה. מצב זה מביא לא אחת לכך שרשויות מקומיות נקלעות לגירעונות תקציביים, ומתקשות להמשיך ולספק שירותים חיוניים לתושבים בתחומי החינוך, הרווחה, התחבורה ועוד. מטרתה של הצעת חוק זו היא למנוע מצב בו חקיקה תקציבית מחייבת את השלטון המקומי להוצאות חדשות ללא הסדרה מוקדמת של מימון מתאים מצד המדינה. לצורך כך, הצעת החוק מבקשת להחיל מנגנון שיבחן את העלות התקציבית המוניציפלית של כל הצעת חוק תקציבית, כלומר, את ההוצאה או הפחתת ההכנסה החלה על כלל הרשויות המקומיות והחברות העירוניות הרלוונטיות. בהתאם לכך, מוצע לקבוע כי אם קיימת עלות תקציבית מוניציפלית ולא ניתן בגינה שיפוי מלא מתקציבי הממשלה, לא יחל החוק שהתקבל באותה שנת הכספים בה התקבל. בנוסף, מוצע לקבוע כי כאשר העלות התקציבית כוללת עלות מוניציפלית, הממשלה תסכים לעלות זו אלא אם כן הדבר נעשה באישור שר הפנים ושר האוצר, ולאחר התייעצות עם מרכז השלטון המקומי בישראל. הצעת חוק זו נועדה להבטיח חקיקה אחראית, מתואמת ומתוקצבת, שלא תטיל נטל חד-צדדי על השלטון המקומי ללא הסדרה ממשלתית מספקת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בתמוז התשפ"ה (23.07.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת ישראל אייכלר

פ/6140/25

הצעת חוק לעידוד התקשרות עם מפעלים מוגנים (תיקוני חקיקה), התשפ"ה–2025

1. תיקון חוק חובת המכרזים
בחוק חובת המכרזים, התשנ"ב–1992¹ –

(1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "המועצה להשכלה גבוהה" יבוא:

"מפעל מוגן" – מפעל המיועד להעסקה למטרות שיקום של עובדים שיש להם מגבלות גופניות, נפשיות או שכליות, ואוצר המדינה משתתף בתקציבו";

(2) בסעיף 2 –

(א) בכותרת השוליים, אחרי "ובינוניים" יבוא "או למפעלים מוגנים";

(ב) בסעיף קטן (א), אחרי "או בינוני", יבוא "או באמצעות מפעל מוגן";

(ג) בסעיף קטן (ב), אחרי "או בינוניים" יבוא "או למפעלים מוגנים";

(ד) בסעיף קטן (ג), אחרי "ובינוניים" יבוא "ומפעלים מוגנים";

(3) אחרי סעיף 4 יבוא:

"פטור מחובת מכרז להתקשרות עם מפעל מוגן".
4א. שר האוצר יקבע בתקנות הוראות לעניין פטור מחובת מכרז להתקשרות בעסקה עם מפעל מוגן.

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 114.

תיקון חוק שוויון 2. בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998², בסעיף 9ג, אחרי זכויות לאנשים עם מוגבלות

"(1ג) לגבי מעסיק ציבורי גדול שעמד ברמה בינונית ביעד הייצוג לפי סעיף 9ד(ד), יכול שהתוכנית תכלול התקשרויות עם מפעלים מוגנים לביצוע עבודות ובלבד שהיקפן הכספי של אותן עבודות אינו נופל ממכפלת 1.5% ממספר עובדי המעסיק, בשכר המינימום לחודש."

ד ב ר י ה ס ב ר

המציאות הכאוטית בתחום הרווחה, בעיקר ביחס למתמודדי נפש, הובילה למצב שבו אחד ממקומות התעסוקה הנוחים למתמודדי נפש הם המפעלים המוגנים. סדר היום של מתמודדי הנפש המועסקים במפעלים המוגנים מתעצב סביב העבודה במפעלים, מסייע להם ליצור קשר בין-אישי, מעצים את יכולותיהם ומביא אותם לתחושת סיפוק בסוף יום העבודה. בשל כך, נוצר צורך עצום לתעסוקה במפעלים מוגנים עבור אלה שלרוב אינם נקלטים במקומות עבודה רגילים. במקביל, מפעלים ומקומות תעסוקה רגילים אינם ממהרים למסור עבודות לביצוע במפעלים המוגנים. הדבר מביא את המפעלים המוגנים לתעסוקה שלילית ולחוסר יכולת לסידור תעסוקה מותאמת למתמודדי הנפש הזקוקים לכך.

במטרה לקדם את שילובם של אנשים עם מוגבלות, קובע חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות), לגבי מעסיק ציבורי המעסיק מעל 100 עובדים, המוגדר "מעסיק ציבורי גדול", יעד ייצוג הולם, בשיעור העסקה של 5% של אנשים עם מוגבלות מקרב עובדיו, ואף קובע כי מעסיק ציבורי כאמור שפחות מ-2% מקרב עובדיו הם עובדים עם מוגבלות משמעותית לא עמד ביעד כלל. מעסיק כאמור שאינו עומד ביעד הייצוג מחויב בהגשת תוכנית שנתית. דא עקא שאין זה תמיד כלכלי למעסיק, בהתחשב בהתאמות ובהכשרות הנדרשות לעיתים בהעסקת אנשים עם מוגבלות.

לפיכך, מוצע לתקן את חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ואת חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992, באופן שיקבע כי מעסיק ציבורי גדול שעמד ביעד הייצוג ההולם ברמה בינונית בלבד, יוכל לכלול בתוכנית השנתית הפניית עבודות למפעלים מוגנים ובלבד שהיקפן הכספי של אותן עבודות אינו נופל ממכפלת 1.5% ממספר עובדי המעסיק, בשכר המינימום לחודש. הפניית העבודות כאמור תבוא במקום פעולות להגדלת שיעור העובדים עם המוגבלות בקרב עובדיו. אפשרות זו לא תחול לגבי מי שלא עמד כלל ביעד הייצוג ההולם.

כך, התיקון המוצע ייצר תמריצים למעסיקים להפנות עבודות למפעלים מוגנים ויביא לשיפור אפשרויות התעסוקה למתמודדי הנפש הזקוקים לתעסוקה במסגרת המפעלים המוגנים. נוסף על כך, מוצע לאפשר לשר האוצר לקבוע הוראות לעניין פטור מחובת מכרז להתקשרויות עם המפעלים המוגנים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בתמוז התשפ"ה (23.07.2025)

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 152.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת דבי ביטון

פ/4602/25

הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון – מלווה למימון הוצאות משק הבית לשכול ולאלמנה), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 15ד בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י–1950¹, בסעיף 15ד –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "ו-(יח)" יבוא "ו-(ט)", (יח) ו-(כ)";

(2) אחרי סעיף קטן (יט) יבוא:

"(כ) לשכול ולאלמנה, מלווה חד-פעמי לסיוע במימון הוצאות משק הבית, לרבות הוצאות בעד שמירה על ילדים, בתקופה של עד מאה ושמונים יום מיום נפילת הנספה או מיום ההכרה בזכויות לפי חוק זה – בסכום שלא יעלה על _____* שקלים חדשים; קצין תגמולים רשאי, במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו, להאריך את תקופת המלווה כאמור או לאשר עד מחצית מסכום המלווה כמענק."

דברי הסבר

חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י–1950, קובע כי שכול ואלמנה זכאים למגוון הטבות לרווחה כלכלית אשר נועדו להקל על השכול. בתקופת האבל, השכול והאלמנה מתמודדים עם תחושות רבות, עליהם להסתגל למצב החדש והם אינם פנויים לעסוק במטלות השוטפות אשר נדרשות להמשך קיום משק בית תקין. כיום, אין לכך כל התייחסות מטעם המדינה. לפיכך, מוצע לקבוע כי שכול ואלמנה יהיו זכאים למלווה חד-פעמי בסכום שלא יעלה על סכום שייקבע בהמשך הליך החקיקה לסיוע במשק הבית בתקופה של עד מאה ושמונים יום מיום נפילת הנספה או מיום ההכרה בזכויות לפי החוק לשם הקלה וסיוע במטלות הבית השוטפות, לרבות סיוע בשמירה על הילדים. עוד מוצע כי קצין תגמולים יהיה רשאי להאריך את תקופת המלווה או לאשר עד מחצית מסכום המלווה כמענק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו באייר התשפ"ד (03.06.2024)

¹ ס"ח התש"י, עמ' 162.
* הסכום ייקבע בהמשך הליך החקיקה.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת פנינה תמנו
לימור סון הר מלך
דבי ביטון
מטי צרפתי הרכבי
משה טור פז
מירב בן ארי
קטי קטרין שטרית
מתן כהנא
יואב סגלוביץ'

פ/25/5898

הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון – שעת הורות בעבודה
לאלמן או לאלמנה בשנת האבל הראשונה), התשפ"ה–2025

1. תיקון כותרת סימן 1. בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י–1950¹
א' בפרק שביעי (להלן – החוק העיקרי), בפרק שביעי, בכותרת סימן א', במקום "הגנה על בן
משפחה בתעסוקה" יבוא "תעסוקה".
2. הוספת סעיף 32 אחר סעיף 32 לחוק העיקרי יבוא:
- "זכאות אלמנה 32ג. (א) אלמנה של נספה זכאית לשעת הורות אחת
לשעת הורות ביום ב-12 החודשים שלאחר מות הנספה, בין אם
היא מועסקת במשרה מלאה כנהוג במקום
עבודתה ובין אם היא מועסקת במשרה חלקית;
היעדרות לפי סעיף זה היא בנוסף להפסקות על פי
חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א–1951², ואין
מנכים אותה משכר העבודה.
- (ב) שעת ההורות כאמור בסעיף קטן (א) יכולה
להיות מנוצלת ביום עבודה אחד גם בשני חלקים.

¹ ס"ח התשי"י, עמ' 162.

² ס"ח התשי"א, עמ' 204.

(ג) בסעיף זה, "שעת הורות" – כמשמעותה
בסעיף 7(ג)(3) לחוק עבודת נשים, התשי"ד-
1954.³

תיקון חוק 3. בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התשי"ל-1970, בסעיף 7(א), במקום
התגמולים לנפגעי "32א" יבוא "32א, 32ג".
פעולות איבה

דברי הסבר

מתקפת הטרור הרצחנית שנפתחה על ישראל בכ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) ומלחמת
חרבות ברזל שנפתחה בעקבותיה, הובילה לעלייה דרמטית במספר היתומים של חללי מערכות ישראל
ופעולות האיבה. בהתאם לנתוני הדוח השנתי של עמותת "חמניות – הבית ליתומים בישראל" (להלן –
עמותת חמניות), מאז 7 באוקטובר 2023 נוספו 934 יתומי צה"ל ונפגעי פעולות איבה חדשים למשפחת
השכול, מתוכם 23 יתומים משני הורים. מדובר במספר משמעותי מאוד שמצריך תיקוני חקיקה שיסייעו
בהתמודדות עם השלכות האסון הכבד.

במקרה מוות של הורה, ההורה הנותר נדרש להתמודד לבדו עם גידול הילדים והמשפחה והופך בן
רגע להורה יחיד. זאת, במקביל להתמודדות עם השכול והאובדן שמשפיעים על התפקוד היום-יומי ועל
התפקוד במקום העבודה. ישנה חשיבות ברורה במתן כלים לאלמנות ואלמנים על מנת שיוכלו להמשיך
ולעבוד. מקום העבודה מהווה עוגן משמעותי בתהליך השיקום, מספק ביטחון כלכלי, ומונע הידרדרות
של המשפחה לעוני. החשיבות של החוק המוצע אינה טמונה אך ורק בהיבט ההגנה על ההורה הנותר,
אלא גם בקידום רווחת היתום בכך שיאפשר להורה הנותר יותר פנאי לטפל בילדיו.

כיום, אין בחקיקה התאמות מספקות במקום העבודה לאלמנים ואלמנות בשנת השכול הראשונה
(שהיא המשמעותית ביותר להסתגלות למצב החדש) אשר רוצים להמשיך ולעבוד, אך זקוקים להתאמות
על רקע האסון שפקד אותם. חשוב לציין, כי גם בהתחשב בסל התגמולים המיוחד שמקבלות אלמנות
צה"ל ואלמנות נפגעי פעולות האיבה, ובפיצוי הכלכלי המוענק להן, קיימת חשיבות גבוהה בסיוע
לאלמנות ואלמנים שרוצים להמשיך לעבוד ולעסוק במשלח ידם ואף להגדיל את הכנסתם באופן
שיאפשר את המשך אורח החיים התקין של המשפחה ורווחתה.

מחקר שקיימה עמותת חמניות גילה כי 20.4% מההורים ליתומים שדווחו במסגרת המחקר הפסיקו
את עבודתם בעקבות האובדן ו-48.2% מההורים או מהאפוטרופוסים של היתומים צמצמו את שעות
העבודה שלהם בעקבות האובדן. נתונים אלו מעידים כי העבודה של אחוז משמעותי מתוך האלמנות
והאלמנים נפגעה בעקבות האובדן, בשעה שלא היו להם התאמות שיאפשרו להם להמשיך בעיסוקם.
משכך, ישנה חשיבות גדולה במתן התאמות כאמור להורה הנותר, שיאפשרו לו להמשיך לעבוד כחלק
מהליך השיקום האישי שלו ותוך מתן מענה לצרכי המשפחה, ובכך למנוע את הידרדרות המשפחה למעגל
העוני והסיכון. העלות החברתית הכרוכה בהגנה זו נמוכה משמעותית מהעלויות החברתיות של
אי-התערבות המדינה בהגנה על תעסוקת אלמנים ואלמנות, בכך שהיא מאפשרת להם להישאר במעגל
התעסוקה.

לפיכך, מוצע לקבוע כי אלמן או אלמנה של חלל צה"ל או של מי שנפטר כתוצאה מפעולות איבה יהיו
זכאים לשעת הורות אחת ביום בה יוכלו להיעדר ממקום העבודה בשנת השכול הראשונה, לטובת הטיפול
בילדים היתומים וצרכיהם. כמו כן, מוצע כי האלמן או האלמנה יוכלו לנצל את שעת ההורות כאמור גם
בשני חלקים במהלך יום העבודה, כלומר יוכלו להיעדר הן בתחילת היום והן בסופו.
הצעת חוק זו נוסחה בסיוע של עמותת "חמניות – הבית ליתומים בישראל".

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג בסיוון התשפ"ה (09.06.2025)

³ ס"ח התשי"ד, עמ' 154.

⁴ ס"ח התשי"ל, עמ' 126.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2129 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 19.10.2025 .

חק/2129. הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון -
שעת הורות בעבודה לאלמן או לאלמנה בשנת האבל הראשונה), התשפ"ה-
2025 של חה"כ פנינה תמנו ואחרים (פ/5898)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין וה"ה חנן פוטרמן, ברק קרוננפלד והילה קדר.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים שבמהלכם יגבשו משרד האוצר ומשרד הכלכלה והתעשייה את עמדתם בנושא.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

5567/25/פ

הצעת חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (חקיקה באזור באמצעות צו), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 11 ג.1. בפקודת סדרי השלטון והמשפט, התשי"ח–1948¹ (להלן – הפקודה), אחרי סעיף 11ב יבוא:

"חקיקה באזור 11ג. (א) התקבל בכנסת חוק, יוציא מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור צו בעל נוסח זהה בתוך 45 ימים ממועד פרסומו של החוק ברשומות, אלא אם כן קבעה הוועדה שדנה בחוק שלא יוצא צו כמותו באזור או שיוצא בשינויים (בסעיף זה – הוועדה).

(ב) ראה מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור טעמים מיוחדים להוצאת צו בנוסח שונה מלשון החוק שאושר, רשאי הוא, בתוך הזמן האמור בסעיף קטן (א), להציע לוועדה לקבוע שינויים בנוסחו של הצו.

(ג) הוועדה תדון בהצעתו של מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור בתוך 30 ימים מעת שזו התקבלה והיא רשאית לאשרה עם או בלי שינויים.

(ד) בתוך 30 ימים מיום שניתן אישור הוועדה, יוציא מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור את הצו כפי שקבעה הוועדה.

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 2.

(ה) בסעיף זה, "האזור" – כהגדרתו בתקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ח-1967², כנוסחו כפי שהוארך תוקפן ותוקן נוסחן, מזמן לזמן."

2. תחולה והוראות (א) הוראות סעיף 11ג לפקודה, כנוסחו בחוק זה, יחולו על חוק שנחקק לאחר יום התחילה ועל תיקוניו של חוק כאמור. מעבר

(ב) נחקק חוק המתקן חוק שנחקק קודם תחילתו של חוק זה, וביום התחילה עמד בתוקפו צו של המפקד הצבאי באזור המסדיר את העניינים שבחוק המתוקן, יוציא מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור צו המתקן את הצו האמור, בשינויים המחויבים, ובמקרה של סתירה בין הוראות החוק המתקן לבין הצו, יגברו הוראות החוק המתקן.

(ג) בסעיף זה –

"יום התחילה" – יום תחילתו של חוק זה;

"צו" – לרבות תקנון שהוצא מכוח הצו.

דברי הסבר

ביהודה והשומרון חיים כיום כ-350 אלף אזרחי מדינת ישראל, שמצביעים לכנסת אך בפועל חייהם לא מנוהלים על ידי המדינה עקב היעדר תחולה של החוק הישראלי. מדובר במציאות בלתי קבילה בעליל, הפוגעת ללא כל ספק בכבודם של תושבי האזור הישראליים ואף גוררת בעקבותיה פגיעה קשה בזכויותיהם ומפלה אותם לרעה ביחס לשאר אזרחי המדינה. הדבר בא לידי ביטוי, למשל, בהיעדר תחולה לחוקי עבודה המגנים על העובדים.

הצעת חוק זו מבקשת לתקן עוול זה, להשוות בין הנורמות השונות החלות על אזרחיה של מדינת ישראל ללא קשר למקום מושבם ולהביא למצב בו תקבע הכנסת הנבחרת את החוקים הנוגעים לחייהם של אזרחי המדינה תושבי האזור. וזאת, בלי לשנות את מעמדו של השטח מבחינה מדינית ובלי לסתור את הוראות הדין הבין-לאומי שישראל קיבלה על עצמה, לפנים משורת הדין, להתנהל על פניו ביהודה והשומרון.

הדין החל ביהודה והשומרון נשען כיום על מערכת של חקיקה עותומנית, ירדנית, בריטית וישראלית ובנוסף לה מערכת צווים גדולה, ויחד עם זאת חלקית וחסרה, המחילה באזור זה מקטע מסוים בלבד מתוך כלל חוקי מדינת ישראל. מערכת זו יוצרת בלבול משפטי רב ואבחנות בלתי נסבלות בין זכויותיהם וחובותיהם של אזרחים ישראלים המתגוררים ביישובים שונים בארץ.

² ק"ת התשכ"ז, עמ' 2741; ס"ח התשכ"ח, עמ' 20; התשפ"ג, עמ' 10.

המנגנון המוצע לצורך השוואת הנורמות פועל בשיטה מדורגת ואחראית וקובע כי כל חוק חדש המתקבל בכנסת יחוקק בתוך 45 ימים באמצעות צו של מפקד כוחות צבא הגנה לישראל באזור יהודה והשומרון כך שיחול באופן זהה גם ביהודה והשומרון באמצעות צו שהוא האמצעי הנוהג כיום על פי רוב לחקיקה באזור זה. במידה והמפקד הצבאי ראה טעמים מיוחדים לחקיקת צו בעל נוסח שונה מלשון הצעת החוק שהתקבלה, רשאי הוא להציע לוועדה שבה הוכנה הצעת החוק לקבוע שינויים בנוסחו של הצו, וזו תתבקש לבחון את הצעתו החלופית ולאשרה במידת הצורך עם או בלי שינויים. כמו כן, רשאית ועדת הכנסת שבה הוכנה הצעת החוק לקבוע כי החוק שהתקבל לא יוחל ביהודה והשומרון. מנגנון זה מאזן בין זכויות האדם והאזרח של אזרחי המדינה תושבי יהודה והשומרון לבין מאפייניו הייחודיים של האזור והצורך שלהם לבוא לידי ביטוי במסגרת החקיקה.

עוד קובעת ההצעה כי תיקוני חקיקה חדשים לחוק שחוקק ביהודה והשומרון באמצעות צו ייכנסו לתוקפם באופן אוטומטי כך שבאותם התחומים בהם הצו ביקש להשוות בין הנורמות החלות מכוח חוק לאלה החלות ביהודה והשומרון לא ייווצר גם בעתיד פער כתוצאה מתיקונים עתידיים בחקיקה שאינם מעודכנים בצווים חדשים.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת אורית סטרוק וקבוצת חברי הכנסת (פ/2834/19), על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת ינון מגל וקבוצת חברי הכנסת (פ/1376/20) ועל ידי חבר הכנסת יואב קיש (פ/3046/20), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת בצלאל סמוטריץ' וקבוצת חברי הכנסת (פ/1454/24) ועל ידי חברת הכנסת אורית מלכה סטרוק (פ/3759/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת שמחה רוטמן וקבוצת חברי הכנסת (פ/267/25), על ידי חבר הכנסת דן אילוז (פ/3155/25) ועל ידי חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון (פ/3852/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ה' בשבט התשפ"ה (03.02.2025)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2089 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 13.07.2025 .

חק/2089. הצעת חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (חקיקה באזור באמצעות צו), התשפ"ה-2025 של חה"כ אביחי אברהם בוארון (פ/5567)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין וזאב אלקין.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה לאחר פגרת הקיץ של הכנסת.

אם יגובשו הסכמות עם כל הצדדים הנוגעים בדבר, הצעת החוק תוחזר לדיון בוועדת השרים שתתכנס לצורך כך ביום רביעי, 16.7.2025.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
יצחק קרויזר
איתמר בן גביר
צביקה פוגל
לימור סון הר מלך
עמיחי אליהו
יצחק שמעון וסרלאוף

5573/25/פ

הצעת חוק לביטול אזרחותו או תושבותו של מי שמתגורר בשטח רצועת עזה (תיקוני חקיקה), התשפ"ה–2025

תיקון חוק
האזרחות

1. בחוק האזרחות, התשי"ב–1952¹, אחרי סעיף 11א יבוא:

"ביטול אזרחות למי 11ב. בלי לגרוע מהוראות סעיף 11(ב)(2)(ג), שר הפנים
שרכש אזרחות או יבטל את אזרחותו הישראלית של אדם אשר רכש
זכות לישיבת קבע אזרחות או זכות לישיבת קבע בשטח רצועת עזה;
בשטח רצועת עזה חזקה כי מי שיושב דרך קבע בשטח רצועת עזה,
רכש אזרחות או זכות לישיבת קבע בה."

תיקון חוק הכניסה
לישראל

2. בחוק הכניסה לישראל, התשי"ב–1952², אחרי סעיף 11א יבוא:

"ביטול רישיון 11ב. בלי לגרוע מהוראות סעיף 11(א)(2), שר הפנים
ישיבה למי שרכש יבטל רישיון לישיבה בישראל שניתן לאדם אשר
אזרחות או זכות רכש אזרחות או זכות לישיבת קבע בשטח רצועת
לישיבת קבע בשטח עזה; חזקה כי מי שיושב דרך קבע בשטח רצועת
רצועת עזה רכש אזרחות או זכות לישיבת קבע בה."

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 262.
² ס"ח התשי"ב, עמ' 123.

3. הוראות חוק זה לא יחולו על מי שהתיישב בשטח רצועת עזה באישור שניתן על ידי הגורם המוסמך במדינת ישראל לפי כל דין החל מיום תחילתו של חוק זה.

דבר י הסבר

מטרת הצעת החוק היא למנוע מאזרח או מתושב ישראל אשר בחר להתגורר במעוז הטרור של ארגון חמאס ברצועת עזה, לשוב, הוא או ילדיו, לשטחי מדינת ישראל שאינם עזה, לאחר שהתחנכו על ברכי הג'יהאד, ובכך מהווים סכנה קיומית וממשית לביטחונה של מדינת ישראל. לשם מניעת סיכונים ביטחוניים וחיזוק הביטחון הלאומי של מדינת ישראל מפני אלו שהתחנכו להשמדת מדינת ישראל, הצעת חוק זו קובעת כי שר הפנים יבטל את אזרחותו הישראלית של אדם בעל אזרחות או זכות לישיבת קבע ברצועת עזה. בנוסף, הצעת החוק קובעת כי שר הפנים יבטל את זכות הישיבה בישראל, למי שקיבל אזרחות או זכות לישיבת קבע ברצועת עזה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ג' באדר התשפ"ה (03.03.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת אפרת רייטן מרום

פ/5690/25

הצעת חוק הקמת ועדת חקירה ממלכתית לאירועי 7 באוקטובר, התשפ"ה–2025

1. הקמת ועדת חקירה
מוקמת בזאת ועדת חקירה ממלכתית לבדיקת אירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), פרוץ מלחמת חרבות ברזל, והנסיבות שהובילו אליהם.
2. הרכב הוועדה
נשיא בית המשפט העליון ימנה את יושב ראש הוועדה ואת שאר חבריה.
3. מנדט הוועדה
הוועדה תבדוק את כל העובדות והגורמים שקדמו והובילו למתקפת הפתע הרצחנית על מדינת ישראל ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) ובימים שלאחר מכן.
4. פעולת הוועדה
הוועדה תפעל על פי חוק ועדות חקירה, התשכ"ט–1968¹, בשינויים המחויבים והמפורטים בחוק זה.
5. מועדת תחילת פעילות הוועדה
הוועדה תחל פעילותה בתוך 30 ימים מיום תחילתו של חוק זה.

דברי הסבר

חוק ועדות חקירה, התשכ"ט–1969, נחקק בשנת 1969. עיון בפרוטוקולים מאותה תקופה מלמד שהמחוקק סבר כי ועדת חקירה ממלכתית היא כלי יעיל להביא לחקר האמת ולהרגעת הרוחות. כך אמר אז חבר הכנסת והשר לשעבר מרדכי בן-פורת: "איני רואה בהקמת ועדת חקירה עבודה לבטלה ואיני סבור שצריך למנותן רק בעניינים בעלי חשיבות עליונה... דבר זה יש בו כדי לשקט את הרוחות" (פרוטוקול מס' 203 משיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט (ה' בתמוז התשכ"ח – 1.7.1968)). חבר הכנסת לשעבר יצחק רפאל אמר בדיון בוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת מיום 3 ביולי 1968 ש–"לא רצוי שהממשלה תמנה את החברים, כי יכול להיות שהממשלה היא צד בענין, ולא כדאי שהיא תעמיד את עצמה בפני הציבור כאילו היא כבר מראש מינתה את הפוסקים והשופטים".

מאז ועד היום, 20 ועדות חקירה ממלכתיות הוקמו בישראל. אחת מהן, היא ועדת ארגנט שהוקמה בעקבות מלחמת יום כיפור. להקמת ועדת אגרנט קדם דיון סוער – הן פנים-מפלגתי בתוך מפלגתה של ראש הממשלה דאז, גולדה מאיר, המערך, והן בין הקואליציה לאופוזיציה בראשות מנחם בגין והליכוד,

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 28.

שדרש שבראש הוועדה יישב שופט בית-המשפט העליון ושהוועדה תהיה שקופה לציבור.

יצחק רבין, שהיה אז חבר כנסת מטעם המערך, עמד על כך שהמטרה העיקרית בוועדת חקירה ממלכתית היא לא חיפוש אשמים, אלא הפקת לקחים ולמידה לעתיד – "הכרחי לקיים חקירה והפקת לקחים במלוא הכנות והאכזריות! [...] אני רוצה להדגיש: אין כוונתי ל'צייד מכשפות' נגד אישים, אלא לבדיקה מדוקדקת, באיזו מידה ההנחות הצבאיות והמדיניות שעמדו ביסוד תפיסתנו עד מלחמת יום כיפור, היו נכונות" (מתוך ריאיון לרפאל בשן בידיעות אחרונות (28.10.1973)).

במסגרת הדיונים הובאו לאישורה של הממשלה שלוש הצעות שונות להקמת ועדה לחקר מחדלי יום כיפור; ועדת חקירה פרלמנטרית (המורכבת מחברי כנסת), ועדת חקירה ציבורית (שחבריה ימונו על ידי הממשלה) או ועדת חקירה ממלכתית (שחבריה ימונו על ידי שופט בית המשפט העליון). לאחר התייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, החליטה ראש הממשלה דאז גולדה מאיר להמליץ לממשלה להקים ועדת חקירה ממלכתית.

מאיר הבינה את החשיבות הרבה בלקיחת אחריות ובהתעלמות משיקולים פוליטיים צרים: "אם יש דברים שהיו לא בסדר, צריך לאומרם בכל גילוי-הלב ולתקנם. אם יש אנשים שלא היו בסדר, גם את זה צריך לומר. אנשים תמימים וישרים, ללא כל חשבון פוליטי, מתהלכים פצועים ולהם אנו חייבים את החקירה. צריכים למצוא את הדרך שזה ייעשה. לא מתוך חשבונות פוליטיים פנימיים, אלא לגופו של עניין, ולא על ידי פורום פוליטי" (צוטט מישיבת סיעת המערך בכתבה של שלמה נקדימון בידיעות אחרונות (14.11.1973)).

בימים אלה, בעקבות האסון הנורא של מתקפת הפתע של ארגון הטרור חמאס נגד מדינת ישראל ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), מפלגת השלטון מעלה הצעות שונות לסוגי ועדות שיחקרו את מחדלי 7 באוקטובר, חלף ועדת חקירה ממלכתית. חלופות אלה רובן ככולן אינן מתכתבות עם רוח העקרונות הממלכתיים והעצמאיים של ועדת חקירה על פי דין. לא זו אף זו, אזרחי מדינת ישראל ברוב גדול ומובהק מבקשים שתקום ועדת חקירה ממלכתית. בני משפחות שכולות דורשות, נאבקות ונלחמות למען הקמתה כבר חודשים ארוכים, בהן "מועצת אוקטובר" שמורכבת ממשפחות רבות שאיבדו את יקיריהן בעקבות השבת השחורה. אנו כנבחרים הציבור סבורים כי זהו הדבר הנכון והראוי שעל הכנסת לעשות.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת אורית פרקש הכהן (פ/4620/25; הוסרה מסדר היום ביום י"א בתמוז התשפ"ד (17 ביולי 2024)) ועל ידי חברת הכנסת נעמה לזימי (פ/4668/25).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת מאיר כהן וקבוצת חברי הכנסת (פ/4618/25; הוסרה מסדר היום ביום י"א בתמוז התשפ"ד (17 ביולי 2024)).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אבי מעוז

פ/25/5743

הצעת חוק-יסוד: לימוד תורה

1. לימוד תורה
לימוד התורה הוא ערך יסודי במורשת העם היהודי.
2. עידוד הלימוד
מדינת ישראל כמדינה יהודית רואה חשיבות עליונה בעידוד לימוד התורה ולומדי התורה, ולעניין זכויותיהם וחובותיהם יראו במי שקיבלו על עצמם להתמסר לתלמוד תורה לתקופה ארוכה כמי שמשרתים שירות משמעותי את מדינת ישראל והעם היהודי.

דבר הסבר

מערש הולדתו של העם היהודי היה לימוד התורה אבן היסוד לקיומה של האומה. "מימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם" (יומא, כ"ח, ב'). אפילו בעתות משבר וחורבן היה לימוד התורה מפלט ומקלט לאומה. עם חורבן הבית השני ביקש רבן יוחנן בן זכאי מהקיסר "תן לי יבנה וחכמיה" (גיטין, נ"ו, ב), שכן המשך לימוד התורה היה הערובה לקיומו של העם. לאחר חורבן יהדות אירופה ומוסדות התורה החשובים שבה בשואה, לקחה על עצמה מדינת ישראל לקומם מעפר את לימוד התורה. מאז ומעולם היו ברורים ערכם וחשיבותם של לימוד התורה ולומדי התורה. מוצע לעגן כראוי בחוק-יסוד את החשיבות הרבה והערך הגדול שרואה המדינה בלימוד תורה ואת רצונה לעודד לימוד תורה חוצה מגזרים.

כמו כן, מוצע כי חוק-היסוד יקבע כי מי שיקבלו על עצמם להתמסר ללימוד תורה לתקופה משמעותית ייחשבו כמי שמשרתים שירות משמעותי את מדינת ישראל והעם היהודי, וכי תהיה לך השלכה על זכויותיהם וחובותיהם.

מעבר לעובדה שערכים אלה היו ראויים לעיגון בכל מקרה, הבהרה זו נועדה גם לתת מענה לסוגיה שבית המשפט העליון ביקש מהכנסת להסדיר. בפסק הדין שניתן בבג"ץ 1877/14 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת** (פורסם ביום 12 בספטמבר 2017) הוחלט ברוב דעות לבטל את פרק ג'1 לחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, תוך קביעה כי בטלותו תיכנס לתוקף בתוך שנה מיום מתן פסק הדין. בעקבות מערכות הבחירות האחרונות, הוארך מועד כניסת הבטלות לתוקף מספר פעמים, עד ליום 6.7.2021.

משכך, חוק-היסוד נועד גם כדי להבהיר את עמדתה של הכנסת, המעגנת בחוק-יסוד את מדיניותן של כל ממשלות ישראל, ולפיה לאור מרכזיותו של ערך לימוד התורה וחשיבותו כשירות לעם היהודי – מי שמבקש להקדיש עצמו ללימוד תורה לתקופה ממושכת יקבל הכרה בכך לעניין זכויותיו וחובותיו. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת משה גפני וקבוצת חברי הכנסת (פ/183/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת משה גפני וקבוצת חברי הכנסת (פ/1540/25) ועל ידי חבר הכנסת משה רוט וקבוצת חברי הכנסת (פ/3768/25). הצעת החוק זהה לפ/3768/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

מוזכירות הממשלה

סעיף מספר 1904/חק של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 18.05.2025 .

חק/1904. הצעת חוק-יסוד: לימוד תורה של חה"כ אבי מעוז (פ/5743)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין ויצחק גולדקנופף.

מניין קולות

נושא הצעת החוק יוסדר במסגרת הסדרת סוגיית הגיוס.

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
עודד פורר
אביגדור ליברמן
יבגני סובה
שרון ניר
יוליה מלינובסקי
חמד עמאר

5683/25/פ

הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון – התניית הצבעה בשירות צבאי או לאומי)

1. תיקון סעיף 5 בחוק-יסוד: הכנסת¹, בסעיף 5, אחרי "אם בית משפט לא שלל ממנו זכות זו על פי חוק" יבוא "ובלבד ששירת שירות צבאי או לאומי אלא אם אינו מסוגל לשרת מסיבות רפואיות בהתאם לקביעת צבא הגנה לישראל".

דברי הסבר

במדינת ישראל, כמו בכל חברה דמוקרטית, קיים קשר הדוק בין זכויות וחובות. כך שלצד הזכויות, קיימות גם חובות כלפי החברה והמדינה. החובות הללו נובעות מההכרה בכך שהחברה היא ישות משותפת, והפרט הוא חלק אינטגרלי ממנה. האיזון בין זכויות וחובות הוא עקרון יסוד בחברה דמוקרטית. מצד אחד, המדינה מחויבת להגן על זכויות הפרט, ומצד שני, הפרט מחויב לתרום לחברה ולהשתתף במאמץ הקולקטיבי לשיפור החיים של כולנו.

מחסור בחיילים בצה"ל מהווה אתגר משמעותי לביטחון המדינה. המחסור בכח אדם משפיע על היכולת המבצעית של צה"ל, על מוכנותו להתמודד עם איומים מגוונים ועל יכולתו לשמור על העליונות הצבאית. בנוסף, המחסור בחיילים מעלה את העומס על החיילים המשרתים, פוגע במורל היחידות ומקשה על גיוס איכותי לשנים הבאות.

אירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) הדגישו את הצורך הקריטי בכוח אדם בצה"ל. המלחמה הוכיחה כי המדינה זקוקה לצבא גדול כדי להתמודד עם אתגרים ביטחוניים מורכבים. המחסור בחיילים, שהתגלה במלוא חריפותו במהלך האירועים, מחייב אותנו לחשוב מחדש על מודל הגיוס ולפעול להרחבת מעגל המתגייסים. על ידי כך נוכל להבטיח את ביטחון המדינה ולהעניק לכלל האזרחים את ההגנה הנדרשת.

הזכות לבחור בבחירות הכלליות היא אבן יסוד בדמוקרטיה, המבטאת את העיקרון של שלטון העם.

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 69.

זכות זו מאפשרת לכל אזרח בוגר להשתתף באופן ישיר בקביעת גורל המדינה, לבחור את נציגיו ולהשפיע על המדיניות הממשלתית. זכות ההצבעה היא ביטוי לחופש הביטוי הפוליטי של האזרח, ומאפשרת לו להשפיע על החלטות שנוגעות לחייו ולעתידו ולעתיד החברה כולה.

מדינת ישראל נמצאת במשבר מדיני, כלכלי ובטחוני חמור ביותר שטרם נראה כמותו מיום הקמתה ומהווה סכנה ממשית להמשך קיומה. משכך, מוצע בהצעת חוק זו לשלול את הזכות לבחור בבחירות הכלליות בכנסת למי שלא נושא בנטל דרך שירות צבאי או לאומי אלא אם נבצר ממנו למלא שירות כאמור מסיבות רפואיות.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת עודד פורר וקבוצת חברי הכנסת (פ/5395/25; הוסרה מסדר היום ביום י"ב באדר התשפ"ה (12 במרץ 2025)).
הצעת החוק זהה לפ/5395/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אחמד טיבי

פ/25/342

הצעת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו (תיקון – הוספת סעיף שוויון)

1. בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו¹, אחרי סעיף 7 יבוא:

"שוויון 7א. כולם שווים בפני החוק, כל אדם זכאי לשוויון ואין להפלות בין אדם לאדם מטעמי גזע, לאום, מין ודת או מכל טעם אחר."

דברי הסבר

לפני מספר שנים קיבלה הכנסת את חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. חוק-יסוד זה לא מעגן בצורה מפורשת את אחד מהעקרונות החשובים ביותר לכל משטר דמוקרטי – עקרון השוויון. בהכרזה על הקמת מדינת ישראל (ע"ר התשי"ח 1) נאמר כי המדינה "תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה, בלי הבדל דת, גזע ומין...". למרות זאת, ועל אף שעברו יותר משבעים שנים מהקמת המדינה, לא עוגן עקרון השוויון בחוק-יסוד. על אף שהפסיקה הכירה בעקרון השוויון מכוח חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, אין בחקיקה חוק רגיל או חוק-יסוד שמעגנים באופן ברור עקרון כה חשוב וזכות חוקתית ראשונה במעלה כמו זכות השוויון. על כן, מוצע להוסיף את עקרון "השוויון" לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת צבי האוזר (פ/24/295), על ידי חבר הכנסת אלעזר שטרן וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/974), על ידי חברת הכנסת ג'ידא רינאוי-זועבי וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/1713), על ידי חברת הכנסת רות וסרמן לנדה (פ/24/2095), על ידי חבר הכנסת סמי אבו שחאדה (פ/24/2674) ועל ידי חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/2790). הצעת חוק זוהי הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אוסאמה סעדי וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/2300). הצעת החוק זוהי לפ/24/2300 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בכסלו התשפ"ג (19.12.2022)

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 150.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת

עמית הלוי
ששון ששי גואטה
חזה אתי עטייה
מתן כהנא
צבי ידידיה סוכות
קטי קטרין שטרית
אליהו ברוכי
צביקה פוגל
אברהם בצלאל
אוהד טל
אריאל קלנר
מיכל מרים וולדיגר
יוסף טייב

5361/25/פ

הצעת חוק הפיקוח הפרלמנטרי, התשפ"ה-2025

הגדרות

1. בחוק זה –

"גוף ציבורי" – גוף שנושא משרה או ממלא תפקיד בו חייב להתייצב בפני ועדות הכנסת ולמסור להן מידע לפי סעיף 21(ב) לחוק-יסוד: הכנסת¹;

"ועדה" – ועדה מוועדות הכנסת, לרבות ועדות משנה;

"מידע" – מידע, מסמכים ודוחות המצויים בידי גוף ציבורי או עובד גוף ציבורי והדרושים לוועדה למילוי תפקידיה;

"עובד גוף ציבורי" – נושא משרה או ממלא תפקיד בגוף ציבורי, לרבות ראש הגוף, ולמעט חברי הכנסת;

"עיצום כספי" – עיצום בגובה רבע משכורת חודשית אחת של עובד גוף ציבורי, ואם העובד אינו מקבל משכורת תמורת עבודתו – עיצום בגובה

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 69.

רבע מהשכר הממוצע כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב],
התשנ"ה-1995²;

"ראש גוף ציבורי" – אדם העומד בראש גוף ציבורי, לרבות שר, יושב ראש
דירקטוריון, וכל אדם אחר אשר נמצא בראש ההיררכיה הארגונית
בגוף הציבורי.

התייצבות בוועדה, 2. ועדה רשאית לזמן כל עובד גוף ציבורי לשיבותיה; הזימון ייעשה
מסירת מידע ומענה לשאלות באמצעות מזכירות הוועדה.

(ב) זומן עובד גוף ציבורי לשיבת ועדה או התבקש למסור מידע, הוא יעשה
את כל אלה, בכפוף לסייגים על מסירת מידע הקבועים בסעיף 21(ב)
לחוק-יסוד: הכנסת, ולפי סעיף 42(א) לחוק-יסוד: הממשלה³:

- (1) יתייצב בישיבה שאליה זומן;
- (2) ישיב לשאלות חברי הכנסת המשתתפים בישיבה, אלא אם כן
קיבל אישור מיושב ראש הוועדה בהסכמת רוב חברי הוועדה שלא
להשיב לשאלה;
- (3) ימסור לוועדה את כל המידע שהתבקש ממנו ואשר מצוי
ברשותו על פעילות הגוף שבו הוא מכהן בקשר לנושא הדיון.

(ג) חברי ועדה רשאים להעביר לעובד גוף ציבורי שזומן לשיבת ועדה
כאמור בסעיף 2 שאלות מקדימות, במספר שיקבע יושב ראש הוועדה ובלבד
שלא יפחת משלוש לכל חבר ועדה; על העובד למסור למזכירות הוועדה את
תשובותיו בכתב לפני מועד הדיון ובלבד שקיבל את השאלות לפחות שלושה
ימים לפני מועד הדיון, והוא רשאי, בהחלטה של יושב ראש הוועדה בהסכמת
רוב חבריה, שלא להשיב לשאלה מקדמית.

עיצומים בשל 3. (א) לא התייצב עובד גוף ציבורי בישיבת ועדה שאליה זומן בלא הסכמה
אי-התייצבות או בכתב מיושב ראש הוועדה, עזב את אולם הוועדה ללא אישור יושב ראש
אי-מסירת מידע הוועדה, לא השיב לשאלה מקדמית, מסר במכוון מידע שגוי, או השיב במכוון
באופן שנועד להטעות את חברי הוועדה, יחולו הוראות אלה:

- (1) מנהל הוועדה יודיע כי יוטל עליו עיצום כספי בשל מעשה או
מחדל כאמור ברישה, ורשאית הוועדה, בהחלטה שתתקבל ברוב

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.
³ ס"ח התשס"א, עמ' 158.

חבריה, לבטל את העיצום ;

(2) לא התייצב פעם נוספת לאחר שהוטל עליו עיצום כספי לפי פסקה (1), יורה מנהל הוועדה לגורם המשלם את שכרו על עיכוב תשלום מלוא השכר עד להתייצבותו בוועדה ;

(3) פעולותיו ייחשבו עבירת משמעת חמורה, ורשאית הוועדה, כל אחד מחבריה ומנהל הוועדה, לפנות לנציבות שירות המדינה או לגורם אחר המוסמך לדון בתלונות בענייני משמעת, בבקשה המפרטת את המעשה או המחדל כאמור ברישה, בדרישה להפעיל את סמכותם כלפיו.

(ב) ראש הגוף הציבורי רשאי להתייצב בוועדה במקום עובד הגוף שזומן, והוא יודיע על כך לוועדה לפני הדיון ; הודיע ראש הגוף כאמור, ופעל באופן האמור ברישה של סעיף קטן (א), יחולו עליו הוראות אותו סעיף קטן.

(ג) מנהל הוועדה יודיע לעובד הגוף הציבורי, באמצעות ראש הגוף הציבורי, על הטלת עיצום כספי ועל המעשה או המחדל שהביאו להחלטה על כך, ועליו לשלמו בתוך 60 ימים ממסירת ההודעה.

(ד) עיצום כספי ייגבה לכנסת ויתווסף לתקציבה, ועל גבייתו יחול חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995⁴.

(ה) הודעה על עיצומים כספיים שהוטלו לפי סעיף זה תפורסם ברשומות על ידי הכנסת בסוף כל מושב של הכנסת.

(ו) עובד גוף ציבורי שהוטל עליו עיצום כספי או שהוחלט לעכב את תשלום משכורתו רשאי לערער על ההחלטה בתוך עשרים ימים בפני יושב ראש הכנסת ; יושב ראש הכנסת רשאי בתוך שלושים ימים, לאחר ששקל את טענות המערער, לבטל את ההחלטה או להפחית את גובה העיצום הכספי.

(א) נדרש גוף ציבורי על ידי ועדה, לבקשת אחד מחבריה, למסור לוועדה מידע שבתחום סמכותו של אותו גוף והנמצא בתחומי ענייניה של הוועדה, ימסור את המידע המלא בלא דיחוי ; דרישה כאמור תישלח על ידי מזכירות הוועדה לראש הגוף הציבורי.

4. מסירת מידע
לוועדה בידי גוף
ציבורי

(ב) גוף ציבורי אשר נדרש למסור מידע כאמור בסעיף קטן (א) ימסור אותו במלואו, אלא אם כן חלים על המידע הסייגים הקבועים בסעיף 21(ב) לחוק-יסוד : הכנסת, ולפי סעיף 42(א) לחוק-יסוד : הממשלה ; ואולם חלים

⁴ ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

סייגים כאמור וניתן להעביר את המידע המבוקש תוך השמטת החלקים שחלים עליהם הסייגים, או להעבירו בתנאים, יועבר המידע בחלקו או בתנאים, ובכלל זה ששיבת הוועדה לא תהיה פומבית, שפרוטוקול הישיבה יהיה חסוי או שהמידע יימסר רק ליושב ראש הוועדה.

(ג) נדרש גוף ציבורי למסור מידע לוועדה כאמור בסעיף קטן (א), יחולו הוראות אלה:

(1) המידע יימסר לא יאוחר מ-14 ימים מיום שנתקבלה הדרישה;

(2) ראתה הוועדה כי המידע נדרש באופן מיידי, רשאי יושב ראש הוועדה לקבוע, מטעמים שיירשמו בדרישה, כי תקוצר התקופה האמורה בפסקה (1) ובלבד שלא תפחת מ-24 שעות;

(3) גוף ציבורי רשאי לבקש מיושב ראש הוועדה לאריך את התקופה האמורה בפסקה (1), ויושב ראש הוועדה רשאי להאריכה בשבעה ימים נוספים;

(4) גוף ציבורי אשר נדרש למסור באותה תקופה מידע זהה ליותר מוועדה אחת, רשאי להודיע בכתב לוועדה כי המידע נמסר לוועדה אחרת;

(5) לא מסר גוף ציבורי את המידע בזמנים האמורים בסעיף קטן זה או נמנע מלמסור את המידע באופן שאיננו מוצדק על פי כל דין, יזמן מנהל הוועדה את ראש הגוף הציבורי לישיבת ועדה לשם מתן הסבר על כך; על זימון כאמור יחולו הוראות סעיף 3.

שימוע פומבי
בוועדה
5. (א) ועדה קבועה של הכנסת רשאית, ברוב חבריה, להחליט כי עובד גוף ציבורי יתייצב בפניה לישיבה מיוחדת שבה יתקיים שימוע ציבורי פומבי בנושא שתקבע הוועדה והמצוי בתחום ענייניה.

(ב) ישיבת שימוע תתקיים בכל ועדה לא יותר משלוש פעמים בכנס של הכנסת, והודעה על כך תימסר לחברי הוועדה ולמוזמנים לפחות עשרה ימים מראש.

(ג) על ישיבת שימוע יחולו הוראות חוק זה והוראות הדין ביחס לישיבות ועדות הכנסת; בתקנון הכנסת ניתן לקבוע הוראות נוספות לעניין שימוע בוועדה, לרבות בדבר אופן ניהול הישיבה וזהות המשתתפים.

סמכויות ועדת
חקירה פרלמנטרית
6. לוועדת חקירה פרלמנטרית שהוקמה לפי סעיף 22 לחוק-יסוד: הכנסת יהיו הסמכויות הנתונות לוועדה של הכנסת לפי חוק זה, ככל שהכנסת לא קבעה אחרת.

- חובת דיווח שנתית 7. (א) שר שענייני משרדו נדונים בוועדה קבועה של הכנסת, יופיע בוועדה לדיווח על ענייני משרדו, אחת לכנס של הכנסת; בדיווח כאמור יסקור השר לפני הוועדה את פעולות משרדו, את תכנית העבודה של המשרד, את אופן ביצוע תקציב המשרד, את הטיפול בהמלצות מבקר המדינה ויצג דוח התייעלות; כמו כן ישיב השר לשאלות של חברי הוועדה, לרבות שאלות שהועברו אליו מראש באמצעות יושב ראש הוועדה.
- (ב) ועדת הכנסת תקבע, לגבי כל שר, לאיזו ועדה יימסר הדיווח כאמור בסעיף קטן (א), ורשאית היא לקבוע יותר מוועדה אחת; יושב ראש הוועדה ימסור לשר הודעה על מועד הדיווח לפחות שלושים ימים מראש.
- (ג) לא התייצב שר למסירת דיווח לפי סעיף זה לאחר שקיבל הודעה על מועד הישיבה כאמור בסעיף קטן (ב), יחולו הוראות סעיף 3.
- מענה לשאלות 8. (א) חברי הכנסת רשאים להפנות שאלות לשרים בענייני משרדיהם; הוראות בדבר הגשת השאלות, המועד למענה ואופן המענה ייקבעו בתקנון הכנסת.
- (ב) לא השיב שר לשאלתה במועד שנקבע בתקנון הכנסת, יענה על השאלתה בוועדה שיקבע יושב ראש הכנסת; יושב ראש הוועדה יקבע את מועד ישיבת הוועדה שאליה יוזמן השר למתן התשובה, בהתייעצות עם מגיש השאלתה.
- (ג) על התייצבות השר בוועדה לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 3.
- מידע כוזב 9. דין מסירה ביודעין של מידע כוזב לוועדה בידי עובד גוף ציבורי כדין מתן עדות שקר לפי סעיף 237(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.⁵

דברי הסבר

אחד התפקידים המרכזיים של כל פרלמנט הוא פיקוח על פעולות הרשויות האחרות ובהן הרשות המבצעת. תפקיד זה דרוש במיוחד בדמוקרטיות פרלמנטריות בהן הפיקוח מורכב יותר לאור העובדה שפעמים רבות שרי הממשלה נבחרים מתוך חברי הפרלמנט וממשיכים לכהן בו. הפיקוח הוא אבן יסוד בעיקרון הפרדת הרשויות, כך שנציגי הציבור הישירים מפקחים על פעולות הרשות המבצעת ומוודאים את קיום הוראות החוק, ביצוע יעיל ומיטבי של המערכות הציבוריות ואת מימושו של האינטרס הציבורי. לפיקוח זה יש גם חשיבות רבה לשם שקיפות פעולות הממשלה מול הציבור הרחב. במצב החוקי כיום, הכלים שיש בידי חברי הכנסת אינם מאפשרים פיקוח אפקטיבי, והם מוצאים עצמם חסרי אונים, כשנציגי הרשות המבצעת יכולים להתעלם מהוראות מפורשות בחוקי יסוד ובתקנון הכנסת ולהימנע משיתוף מידע, לסרב לענות לשאלות ואף לא להתייצב בפני הוועדה, ללא כל יכולת לחייבם לעשות זאת. הניסיון מלמד שהיעדר כלי פיקוח אפקטיביים אכן פוגע קשות בעבודת הפיקוח של

⁵ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

הכנסת.

הצעת חוק זו נועדה להעניק לנבחרי הציבור שורה של כלים שיאפשרו להגביר את הפיקוח ויביאו למימוש של רצון הציבור שהוא הצו העליון בכל משטר דמוקרטי.

סעיף 2 מוצע לקבוע בחוק את חובת ההתייצבות בוועדה של נושאי משרה בגוף ציבורי ואת חובתם למסור מידע ולהשיב לשאלות, לרבות שאלות מקדימות שיימסרו להם לפני הדיון.

סעיף 3 למרות החובה החוקית להתייצב בפני ועדות הכנסת, חוקי היסוד הרלוונטיים וחוק הכנסת, התשנ"ד-1994, אינם קובעים סנקציה על אי-התייצבותו של עובד הגוף הציבורי, דבר המקשה כאמור על ביצוע פיקוח פרלמנטרי ראוי, ופוגע בפועל בתפקוד הכנסת. סעיף 127 לתקנון הכנסת שכותרתו "אי-התייצבות או אי-מסירת מידע" קובע כי ועדה רשאית להודיע לשר על אי-התייצבות עובד וכן לפנות לנציבות שירות המדינה בקשר לכך, אך בכך לא די. לכן מוצע לקבוע כי אי-התייצבותו של עובד גוף ציבורי או אי מענה כנדרש, יוגדרו כעברת משמעת וכן יגררו עיצום כספי בגובה רבע ממשכורת חודשית אחת של עובד הציבור. אי-התייצבות נוספת תגרור עיכוב של משכורת העובד.

סעיף 4 מוצע כי גוף ציבורי אשר יקבל דרישה למידע מוועדות הכנסת על פי בקשת אחד מחברי הוועדה, יחויב לספקו ללא דיחוי ולא יאוחר מ-14 ימים במקרים רגילים ו-24 שעות במקרים דחופים. אם לא יעמוד הגוף הציבורי בחובתו לפי סעיף זה, רשאית הוועדה לזמן את ראש הגוף על מנת להשיב לשאלות בעניין המדובר. לעניין החובות והעיצומים, יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3.

סעיף 5 מוצע להעניק לוועדות הכנסת הקבועות את הסמכות לקיים שימוע ציבורי פומבי בנושאים המצויים בסמכותן. בתקנון ניתן יהיה לקבוע הוראות בדבר אופן ניהול ישיבות השימוע.

סעיף 6 מוצע לקבוע כי לוועדת חקירה פרלמנטרית יהיו הסמכויות שיש לוועדות הכנסת הקבועות לפי חוק זה, כל עוד לא החליטה הכנסת אחרת.

סעיף 7 מוצע לקבוע חובת דיווח של שרי הממשלה לוועדה העוסקת בענייני המשרד, מדי כנס של הכנסת, בדומה להוראה הקבועה כיום בסעיף 123(ז) לתקנון הכנסת. על פי הסעיף, שר יציג בפני הוועדה, בין השאר, את תוכניות העבודה השנתיות של המשרד, את אופן ביצוע התקציב, דוח התייעלות ואת הטיפול בהמלצות מבקר המדינה, וישיב לשאלות. כמו כן, על שר שלא יבצע הוראות אלה יוטל עיצום כספי כאמור בסעיף 3.

סעיף 8 מוצע לקבוע כי שר שלא השיב לשאלתה כנדרש בתקנון הכנסת יהיה מחויב להשיב עליה בוועדה; אי-התייצבות השר תגרור אחריה עיצום כספי כאמור בסעיף 3.

סעיף 9 מוצע לקבוע כי מסירה ביוזמתו של מידע כוזב לוועדה בידי עובד גוף ציבורי הינה כמתן עדות שקר לפי סעיף 237(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

הצעת חוק זו מציעה אם כן להעמיק את הפרדת הרשויות בישראל ולעצב הסדר חדש ביחסים בין הרשות המחוקקת לרשות המבצעת. ההסדרים המוצעים מקנים כלי פיקוח אפקטיביים, שישקפו את מעמדה הראוי של הכנסת בקודקוד משולש הרשויות הדמוקרטי וכזו שמכוח אמונה פועלת הממשלה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג בטבת התשפ"ה (13.01.2025)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת לימור סון הר מלך

פ/25/6171

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון – עיכוב הליכים משפטיים כנגד חברי הממשלה בידי ועדת הכנסת), התשפ"ה–2025

תיקון סעיף 231 1. בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב–1982¹, בסעיף 231, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) בכל עת שלאחר הגשת כתב אישום ולפני הכרעת הדין, רשאית ועדת הכנסת, בהודעה מנומקת בכתב לבית המשפט, לעכב את הליכי המשפט כנגד ראש הממשלה או שר משרי הממשלה, אם ראתה צורך בכך; הוגשה הודעה כאמור יפסיק בית המשפט את ההליכים באותו משפט."

דברי הסבר

לצד הסמכות הקיימת של היועץ המשפטי לממשלה לעכב הליכים, מוצע להעניק סמכות מקבילה לוועדת הכנסת לעכב הליכים כנגד ראש הממשלה או שר משרי הממשלה, אם ראתה צורך בכך.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בתמוז התשפ"ה (23.07.2025)

¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2174 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 26.10.2025 .

חק/2174. הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון - עיכוב הליכים משפטיים כנגד חברי הממשלה בידי ועדת הכנסת), התשפ"ה-2025 של חה"כ לימור סון הר מלך (פ/6171)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מזכיר הממשלה מציג את עמדת ראש הממשלה שלפיה ככל שוועדת השרים תחליט לתמוך בהצעת החוק, החוק לא יחול על המשפט שלו המתנהל בעניינו מזה מספר שנים.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין, איתמר בן גביר, שלמה קרעי ומזכיר הממשלה יוסי פוקס.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע שבמהלכו השרים יפעלו לגיבוש נוסח מוסכם של החלטה.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת קטי קטרין שטרית

6021/25/פ

הצעת חוק הקאדים (תיקון – גיל פרישה לקאדי שילדו נפטר), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 13ג. 1. בחוק הקאדים, התשכ"א–1961¹, אחרי סעיף 13ב יבוא:

"יציאה לקיצבה 13ג. (א) על אף האמור בסעיף 13, קאדי שהוא הורה לקאדי שילדו נפטר בקשה להארכת כהונתו בארבע שנים מיום הגיעו לגיל שבעים.

(ב) בקשה לפי סעיף קטן (א) תאושר על ידי הוועדה לבחירת קאדים, בהיוועצות עם נשיא בית הדין השרעי לערעורים ובלבד שלא קיימת מניעה נוספת לפי דין להמשך הכהונה."

דברי הסבר

חוק גיל פרישה (הורה שילדו נפטר) (הוראת שעה), התשע"ח–2017 (להלן – חוק גיל פרישה), נועד לאפשר להורה שילדו נפטר לדחות את פרישתו בארבע שנים נוספות מעבר לגיל פרישת חובה. חוק גיל פרישה, כפי שתוקן לאחרונה, חל על מי שמוגדר "עובד" ולפיכך אינו חל על אנשי דת ושופטים. מטרת הצעת חוק זו היא לאפשר גם לקאדים שהם הורים שילדם נפטר ליהנות מהזכות האמורה. הקאדים ממלאים תפקיד חברתי-קהילתי חשוב ומשמעותי, במיוחד בחברה הדרוזית והערבית, ועל כן מן הראוי לאפשר להם, ככל שהם חפצים בכך, להאריך את תקופת עבודתם ולתרום לקהילה גם לאחר גיל הפרישה במקרים בהם מדובר בהורים שילדם נפטר. המשך עבודתו של קאדי תסייע לו בהתמודדות עם השכול והיגון בו הוא שרוי וכן תאפשר לו להמשיך ולתרום לחברה ולמדינה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בתמוז התשפ"ה (14.07.2025)

¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 118.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת אלי דלל
מירב בן ארי
מישל בוסקילה
דוד ביטן
דן אילוז
קטי קטרין שטרית
פנינה תמנו
חנוך דב מלביצקי
צגה מלקו
שלום דנינו
אביחי אברהם בוארון

פ/25/5614

הצעת חוק הליכי שפיטה וייצוג של נוער (תיקוני חקיקה), התשפ"ה–2025

1. בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א–1971 –
(שפיטה, ענישה
ודרכי טיפול)

(1) בסעיף 2(ב), בסופו יבוא "וכן למנות סגן נשיא בית משפט לנוער; על מינוי של סגן נשיא בית משפט לנוער ועל כהונתו יחולו הוראות סעיף 9(ב) ו-(ג) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד–1984², החלות על מינויו וכהונתו של סגן נשיא בית משפט השלום";

(2) בסעיף 18, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) קטין שרשויות התביעה הזמינו אותו להציג בפניה את טיעוניו בעל פה לפי סעיף 60א(ח) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב–1982³, זכאי לייצוג על ידי סניגור לפי חוק הסניגוריה הציבורית."

¹ ס"ח התשל"א, עמ' 134.

² ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

³ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

2. בחוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995⁴, בסעיף 18(א)(8), אחרי פסקת משנה (ד) יבוא:

"(ה) זומן לשימוע בעל פה לפני הגשת כתב אישום לפי סעיף 60א(ח) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁵."

דברי הסבר

מוצע לערוך תיקונים בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן – חוק הנוער), ובחוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995, כמפורט להלן. קביעת אפשרות למינוי סגן נשיא לנשיא בית משפט השלום לנוער, המכהן כשופט נוער. כמו כן, מוצע לקבוע זכאות לייצוג על ידי סניגור ציבורי לקטינים בשלב השימוע בעל פה בטרם הגשת כתב האישום.

סעיף 2(ב) לחוק הנוער קובע כי: "נשיא בית המשפט העליון רשאי למנות, בהסכמת שר המשפטים, שופט מבין שופטי נוער לנשיא בתי המשפט לנוער לתקופה שיקבע" ואולם, בניגוד לסעיף 2(ב) לחוק בתי המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995, וסעיף 26(ג) לפקודת התעבורה, המאפשרים מינוי סגן נשיא לענייני משפחה או סגן נשיא בית משפט שלום לענייני תעבורה, לא נקבעה הוראה המאפשרת מינוי של שופט בית משפט שלום לנוער לסגן נשיא בית משפט לנוער.

נוכח האמור, מוצע לקבוע בסעיף 2(ב) לחוק הנוער כי נשיא בית המשפט העליון רשאי למנות, בהסכמת שר המשפטים, סגן נשיא בית משפט לנוער, וכי על מינוי של סגן נשיא בית משפט לנוער ועל כהונתו יחולו הוראות סעיף 9(ב) ו-9(ג) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, החלות על מינויו וכהונתו של סגן נשיא בית משפט שלום.

יצוין כי תנאי כשירות למינוי נשיא לפי חוק הנוער הוא היותו שופט בית משפט שלום לנוער, תנאי שלא מתקיים לגבי סגן נשיא בית משפט שלום. באופן זה ייקבע כלל ברור ואחיד לפיו מינוי סגן נשיא לנשיא בית משפט השלום לנוער מצריך הכשרה בתחום הנוער.

יש לציין כי לפי הנוהג הקיים כיום, סגן הנשיא לנשיא בתי המשפט לנוער (הממונים כסגני נשיא בית משפט השלום) ממונים מקרב שופטי בית משפט לנוער ובעלי הכשרה לתחום הנוער, אולם, כאמור, מוצע לעגן זאת בחקיקה על מנת שתנאי זה יהיה מחייב.

בנוסף, במסגרת התיקון מוצע לקבוע זכאות לייצוג על ידי סניגור ציבורי לקטינים בשלב השימוע בעל פה בטרם הגשת כתב האישום. זכות הייצוג בהליכים פליליים היא זכות יסודית ומרכזית, אשר נועדה "להבטיח שהנאשם יזכה למשפט הוגן ויוכל לנהל באמצעות סנגורו את הגנתו כראוי ולממש את זכויותיו העומדות לו על פי דין" (ראה ע"פ 7335/05 **הסניגוריה הציבורית, מחוז נצרת והצפון נ' מדינת ישראל** פ"ד ס(2) 346, 354).

התיקון המוצע מבקש לתת ביטוי נוסף לחשיבותה של זכות הייצוג ולאפשר ייצוג לקטינים בשלב השימוע בעל פה לפני הגשת כתב אישום לפי סעיף 60א(ח) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. כיום בנסיבות אלו מוגשת בקשה לבית המשפט לנוער בטרם שלב השימוע במסגרת סעיף 18(ב) לחוק הנוער. עולה כי מדי שנה מוגשות לבתי המשפט לנוער בקשות רבות לייצוג קטינים בשלב השימוע וכי כל הבקשות מתקבלות על ידי בית המשפט.

יש בתיקון המוצע אפוא כדי לייעל את ההליכים, להקל על הפרוצדורה הנדרשת מקטינים בטרם הליכי השימוע ולייתר את הפנייה בעניין זה לבית המשפט לנוער לצורך קבלת אישור מקדמי לייצוג כאמור.

נראה כי טובת הקטין מחייבת זכאות למינוי סניגור ציבורי שכן על מנת לאפשר ניצול אפקטיבי של זכות השימוע, נזקק הקטין לסניגור אשר בקיא בהלכות המשפט ויכול להעמיד בפני התביעה את הטענות העומדים לזכותו של החשוד.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י' באדר התשפ"ה (10.03.2025)

⁴ ס"ח התשנ"ו, בעמ' 8.

⁵ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת יסמין פרידמן
יוראי להב הרצנו

פ/5779/25

הצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון – הוספת עבירת סחר לא חוקי בערכי טבע מוגנים), התשפ"ה-2025

1. תיקון התוספת הראשונה בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000¹, בתוספת הראשונה, אחרי פרט (ח18) יבוא:

"(18ט) עבירה לפי סעיף 33(ד) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998²;"

דבר הסבר

סחר בלתי חוקי בחיות בר ובערכי טבע מוגנים הוא אחד מענפי הפשיעה הגדולים בעולם, והוא מניב רווחים עצומים. סחר בלתי חוקי בחיות בר ובערכי טבע מוגנים מהווה חלק בלתי נפרד מרשתות פשיעה מאורגנות חוצות גבולות, וכרוך, בין היתר, בעבירות כלכליות, הברחות בגבול, זיופים, והונאות לשם הסוואת מקור הכספים והלבנתם. מדינות רבות בעולם כבר הכירו בכך וקבעו עבירה של סחר בבעלי חיים כעבירת מקור לפי חוקי איסור הלבנת הון. גם בישראל, סחר בבעלי חיים מושך אליו גורמי פשיעה ומתבצע בהיקפים גדולים, הן לעניין בעלי החיים המוברחים והן לעניין הסכומים הכרוכים בסחר בלתי חוקי זה. רק בשנה האחרונה התפרסמו מספר מקרים של סחר בחיות בר מוגנות שהוברחו לישראל, כמו קופים ואריות, כמו גם תת אכיפה משמעותית של המדינה ומחסור בכלים להתמודדות עם התופעה. לסחר בחיות בר בישראל השפעה משמעותית על הסביבה והחברה כיוון שהוא נוגע למינים מוגנים, מינים מסוכנים לבריאות הציבור, למגוון הביולוגי ולטבע המקומי ואף מינים בסכנת הכחדה עולמית. בנוסף, הוא פוגע בפרטים הנסחרים עצמם, שלא פעם מוברחים לישראל באופן מסוכן, תוך פגיעה חמורה ברווחתם ואף בחייהם.

מחקרים רבים פורסמו אודות הקשר בין הברחות של חיות בר וערכי טבע מוגנים לבין פשיעה מאורגנת. מחקרים כאמור וכן גופים פיננסיים שישראל חלק מהם (דוגמת Financial Action Task Force וה-OECD) הצביעו גם על פתרון יעיל לבעיה, תוך שימוש במגוון כלים למאבק בהלבנת הון בהקשר זה. הדבר משתקף במדינות העולם שכללו את עבירת סחר בערכי טבע מוגנים לחוקי איסור הלבנת ההון

¹ ס"ח התש"ס, עמ' 293.

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

שלהן, וכן בעמדותיהם של גופי אכיפה דוגמת האינטרפול וארגון המכס העולמי.

התיקון לתוספת הראשונה נובע ממחויבותה הבין-לאומית של ישראל לאמנה בדבר סחר בין-לאומי במינים של חיות בר וצמחיית בר הנתונים בסכנה (כ"א 913) המטילה חובה למנוע סחר במינים מוגנים. כמו גם האמנה בדבר מגוון ביולוגי (כ"א 1144), המחייבת לשמור על המגוון הביולוגי ולנקוט צעדים ממשיתים למנוע פגיעה בו.

בהתאמה, חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן – החוק), נועד, בין היתר, על מנת להתאים את המדיניות בישראל לסטנדרטים הבין-לאומיים ולמנוע את הפיכתה של ישראל למוקד להלבנת כספים שמקורם בפשיעה. החוק כיום לא מתייחס ישירות לסחר בלתי חוקי בערכי טבע מוגנים, אף על פי שהוא כולל עבירות כמו הברחת טובין, זיוף ומרמה, ועבירות נוספות הדומות במאפייניהן כמו הברחות ותיעוד כוזב. אולם, ללא הכללה מפורשת של עבירה זו בתוספת הראשונה גופי אכיפה והמערכת המשפטית מתקשים לנקוט באמצעים אפקטיביים להתמודדות עם היקף הפשיעה וחומרתה – כפי שנראה היטב בתקופה האחרונה. פער זה פוגע ביכולתן של רשויות האכיפה להתמודד עם פשיעה מתוחכמת ורחבת היקף, אשר לפי הערכות מגלגלת עשרות מיליוני שקלים בשנה.

לאור האמור לעיל, תיקון זה של התוספת הראשונה לחוק יספק לרשויות האכיפה את הכלים הנדרשים למאבק יעיל בתופעה זו ויגביר את ההרתעה מפני עבירות מסוג זה. התיקון יחזק את מאבקן של הרשויות בפשיעה כלכלית מאורגנת, תוך האמת החוק לסטנדרטים בין-לאומיים מקובלים, וכן תסייע בהגנה על המגוון הביולוגי, בריאות הציבור וערכי הטבע המוגנים עצמם.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)